

Gospi Bunaričkoj

Ulicama napuštenih krikova,
grubih pogleda, otrovanih dodira,
na izvor vode idemo,
pred tvoj lik stupamo.
Šutimo.

Suzama natopljena
bjelina nevina
lica majčina.
Krvava ruka
srce što trga,
dariva
radosno, sigurno
dariva.
Gospođo naša, izmoli mir.
Mir našim ulicama,
mir svjetskim raskrižjima,
mir prvim susjedima.

Gospo, suzama svojim
operi prašinu rata sa dlanova,
odnesi osvetu iz planova,
ugasi žar uništavanja.

Nadojeni tvojim suzama
molimo, Kraljice,
Vodu sa izvora
da očisti sva srca ljubljena!

Nevena Mlinko

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVI. BR. 9 (310) | rujan (septembar) 2020. | cijena 150 din

ISSN 1451-2149

Aktualno:

Papa Franjo imenovao
mons. Slavka Večerina subotičkim biskupom

Svetište

Gotovo da na svijetu ne postoji biskupija koja pod svojim teritorijem nema jedno ili više svetišta. Velikom većinom ona su posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Uglavnom se tamo nalazi nešto „čudotvorno“, bilo da se radi o bunaru, tj. izvoru, bilo da se radi o slici, sva su nastala temeljena na ozdravljenjima koja su se posredstvom vjere i žarke molitve tamo dogodila. Ljudi to jednostavno nazivaju „čudom“. Svima nam je prirodno na određene dane otići na svetište, ispovjediti se, pričestiti se, provesti vrijeme u molitvi i sudjelovati na duhovnom programu koji bude pripremljen za te dane. Nije problem idemo li autobusom, pješice, biciklom ili autom. Nekako se lijepo, mirno i opušteno osjećamo. Bolji izraz bio bi „nesvakidašnje“. Još je zanimljivije da nemaju samo katolici svetišta. Ona postoje kako u ostalom kršćanskom svijetu, tako i u drugim religijama, kao što su islam i hinduizam. Ono što meni osobno privlači pozornost jest sam naziv „svetište“. Odakle baš taj naziv?

U Starom zavjetu Svetište se nazivalo mjesto gdje su se Bog i čovjek sastajali. Prvo svetište bilo je brdo Sinaj. Njegovo ime „šator sastanka“ pokazuje njegovu funkciju kao mjesta na kojem se Bog i njegov narod susreću. Izraelci su se za taj susret pripremali, putovali i treći dan susreli Gospodina. S Njim su sklopili Savez i od Njega dobili Zakon – zapovijedi koje su čuvali savez Boga i čovjeka. Na tom mjestu Bog im je otkrio svoju slavu, te su se oni osobito na blagdane tamo radosno vraćali kako bi Bog prinijeli svoje žrtve. Kasnije, kada je izgrađen Hram u

Jeruzalemu, on je postao središte vjerskog života. Centralni dio Hrama zvao se svetište, a u njemu se nalazio žrtvenik. Na blagdane bi Židovi iz svih mjesta hrlili u hram kako bi na žrtveniku Bogu prinijeli svoje žrtvene darove. Posebna važnost hrama i samog svetišta jest da su vjernici samo tamo mogli okajati svoje grijehe.

U katoličkim hramovima (crkvama) također postoji svetište, a u središtu svetišta nalazi se žrtvenik (oltar) na kojem svećenik u ime naroda uprisutnjuje Kristovu žrtvu, koja oduzima grijehe svijeta.

Po svemu tome možemo zaključiti da svetište nije samo mjesto kao takvo, nego događaj susreta Boga i čovjeka! Krist je jednom prilikom rekao Kanaanki da se vjernici više neće klanjati na brdu ili u Jeruzalemu, nego će se istinski klanjatelji Ocu klanjati u duhu i istini (usp. Iv 4,23). Ako ćemo po tome, iskonsko svetište nalazi se u čovjekovoj nutrini, u najdubljoj jezgri našega bića, gdje je čovjek sam s Bogom i gdje Božji glas odzvanja u njegovoj nutrini. Taj „osjećaj“ nazivamo savjest.

Cilj ovoga promišljanja, poštovani čitatelju, jest posvijestiti da smo mi prava čuda i svetišta i da trebamo jedni drugima biti važniji od slika i bunara. Bog se često posluži stvarima i prostorima ovoga svijeta kako bi nama ljudima poručio da je tu i da čuje naše molitve. Podario nam tolika mjesta na ovoj prelijepoj zemlji gdje ga možemo susresti, gdje možemo zatražiti oprost za svoje grijehe, i gdje se možemo okrijepiti Kristovim Tijelom i Krvlju, potrebno je samo oslušnuti njegov glas i doći.

MARIJA – Božje prebivalište među ljudima

Među tolikim pobožnostima koje kao vjernici već stoljećima obavljamo, svima su nam najdraže one marijanske. I ovoga smo ljeta, slaveći Veliku i Malu Gospu, hrlili u tolika naša marijanska svetišta u kojima se osjećamo kao doma. Ah, taj osjećaj „biti kod kuće” – kako li je samo sladak! Gdje je naša ovozemaljska majka, tu je naš dom. Gdje je naša nebeska Majka, tu je dom u još većoj mjeri.

Bog je kroz stoljeća pripravljaao dostojanstveni dom za svoga Sina kojega je poslao na svijet. Naravno, za kralja sve mora biti savršeno. Tamo gdje dolazi kralj svi sudjeluju u pripremama kako bi to mjesto zasjalo u punom sjaju. Biraju se najbolje lokacije, prostiru se najvrjedniji tepisi, otvara se dragocjeno blago, pripravlja se najbolja jela, otvaraju se bačve najboljega vina... Dok iščitavamo starozavjetne tekstove, nešto slično možemo primijetiti i u

Marija je prva među ljudima koja je postala istinski Božji hram, sposobna da primi samoga Boga. Ona je postala novi dom, mjesto u kojem je Bog „kod kuće”.

Zato znamo: dok hrlimo našoj Majci, tamo ćemo pronaći Boga.

pripremi dolaska Isusa Krista. Otkako je sklopio Savez s izraelskim narodom, Bog među njima prebiva u jednom kovčegu zbog kojega su podizali šator gdje god bi se našli. Središnji dio toga šatora u kojem se nalazio Kovčeg saveza nazivao se „Svetinja nad svetinjama”. Kako su Izraelci većim dijelom svoje povijesti bili narod na putu, lakše je za Boga bilo osigurati pokretni dom koji će lako moći seliti. No, kada su se konačno smjestili na području današnje Svete zemlje, trebalo je razmišljati o izgradnji Božjega hrama. Gdje će biti Božje prebivalište?

U kraljevskom rodoslovlju Isusa Krista, kojega nam donose evanđelisti Matej i Luka, nailazimo na imena koja su bila od velike važnosti za izgradnju Božjega prebivališta na zemlji. To su kralj David i njegov sin, kralj Salomon. Dok je David pripremao sav potreban materijal, Salomon je bio taj za vrijeme čije vladavine se konačno izgradio Božji hram. U izgradnji su koristili najbolje materijale iz svoje zemlje, ali i iz okolnih zemalja. Ugradili su u hram najdragocjenije biserje, srebro i

zlatu, najkvalitetnije drvo i najbolji kamen. Mnogi umjetnici svoje su sposobnosti iskoristili kako bi ostvarili ovo remek-djelo. Ipak, Bog na poseban način pokazuje koje je mjesto najviše dostojno njegova trajnoga boravka.

Na kraju kraljevskoga rodoslovlja pojavljuje se ime jednoga novoga hrama u kojemu se Bog nastanjuje. To ime je Marija. Nju Bog već u začeću pripravlja da bude najsvečaniji hram dostojan primiti samoga Boga. Među imenima tolikih kraljeva, ovdje je najveće ime Kraljice, Blažene Djevice Marije. Ovim činom Bog tako snažno poručuje čitavom čovječanstvu: „Kao što je u vašim očima srebro i zlato nešto najdragocjenije što želite

ugraditi u moj hram, ja vam pokazujem da je najdragocjenije od svih mojih stvorenja upravo čovjek. To je mjesto u kojem želim trajno boraviti.”

Marija je prva među ljudima koja je postala istinski Božji hram, sposobna da primi samoga Boga. Ona je postala novi dom, mjesto u kojem je Bog „kod kuće”. Zato znamo: dok hrlimo našoj Majci, tamo ćemo pronaći Boga. Svaka molitva krunice tako postaje i naš dom, jer nas povezuje s Marijom i njezinim Sinom. Nema ljepšega osjećaja od sigurnosti vlastitoga doma u kojem znamo da smo voljeni, radosni i slobodni. U pravome domu nastaje mir, a to je ono što imamo s Marijom, našom Majkom.

Papa Franjo imenovao mons. Slavka Večerina subotičkim biskupom

Sveti Otac prihvatio je odreknuće od pastoralnog vodstva Subotičke biskupije, koje je zbog navršene kanonske dobi podnio preuzvišeni mons. dr. Ivan Pénzes, te je subotičkim biskupom imenovao mons. Slavka Večerina, svećenika Subotičke biskupije i dosadašnjega generalnog vikara, priopćio je na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, 8. rujna u 12 sati Tiskovni ured Svete Stolice.

ODREKNUĆE OD SLUŽBE MONS. DR. IVANA PÉNZESA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Na imenovanju u dvorištu Subotičke biskupije, nazočnim svećenicima, redovnicima i medijima obratio se umirovljeni biskup mons. dr. Ivan Pénzes te je rekao: *Osobno sam duboko zahvalan Svetom Ocu i svim njegovim suradnicima koji su vodili postupak oko imenovanja. Radostan sam što je upravo moj dugogodišnji suradnik imenovan mojim nasljednikom. On mi je prvo kroz 12 godina bio tajnikom, a potom 15 godina generalnim vikarom. U tomu vidim svojevrsno priznanje i vrednovanje svega onoga oko čega sam se trudio kroz proteklih više od 30 godina moje pastirske službe na stolici subotičkog biskupa, a sa mnom i svi svećenici i vjernici laici. Bogu hvala na svemu, kako na uspjesima i radostima, tako i na križevima i neuspjesima.* Mons. Pénzes 10. kolovoza 2018. godine navršio je 75. godinu života, te je prema odredbi Zakonika kanonskog prava dužan Papi predati odreknuće od službe. To je i učinjeno 30. lipnja 2018. godine, kada je umirovljeni biskup mons. Pénzes predao odreknuće od službe apostolskom nunciju u R. Srbiji mons. Lucianu Surijaniju, koji je to prosljedio Svetom Ocu.

U dopisu sam očitovao svoju spremnost da odmah po navršenoj 75. godini života predam službu, ali isto tako i da nastavim vršiti službu koliko mi to zdravlje dopusti. Preko Apostolske nuncijature sam potom dobio odgovor da nastavim vršiti službu do imenovanja novog biskupa. Od tada je evo prošlo više od dvije godine. Svi smo željno iščekivali dan objavljivanja imena novog biskupa. I evo upravo danas, na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, to se i dogodilo. Neka njezin majčinski zagovor i dalje prati našu Biskupiju i sav vjerni narod, te je nastavio: Od danas sam ja zvanično umirovljeni subotički biskup, mada ću kao apostolski upravitelj nastaviti voditi Subotičku biskupiju sve dok mons. Slavko Večerina ne bude zaređen za biskupa i preuzme službu – rekao je umirovljeni biskup mons.

Pénzes, te je pozvao sve vjernike da mole za novoizabranog biskupa i za Subotičku biskupiju.

NOVOIMENOVANI SUBOTIČKI BISKUP VEČERIN: UZDAM SE U BOŽJU POMOĆ, U SVJETLO I MILOST DUHA SVETOGA

Novoimenovani subotički biskup Slavko Večerina u obraćanju je izrazio svoje iznenađenje odlukom Svetoga Oca, ali i spremnost prihvatiti je u poniznosti i pouzdanju u vodstvo Duha Svetoga. *Jako sam iznenađen s jedne strane jer mi Sveti Otac povjerava ovako uzvišenu službu subotičkog biskupa, a s druge strane pun sam upitnika poput Marije čije rođenje danas slavimo. Kada joj je anđeo Gabrijel navijestio da će začeti sina i roditi, da će postati Majka Božja, Marija se pitala kako će to biti. Tako sam i ja pun pitanja kako će to biti. Naglasio je da se osjeća poput svetog Josipa kada je vidio što se događa s Marijom. Bio je u nedoumici, nije znao što učiniti. Tako sam i ja, u poslušnosti prema Svetom Ocu, prihvatio ovo imenovanje, ali sam pun upitnika kako će to biti. No, uzdam se u Božju pomoć, u svjetlo i milost Duha Svetoga. Koliko god je ovo moje imenovanje za mene iznenađenje, kod dragog Boga nema slučajnosti.*

Točan datum preuzimanja službe još se ne zna, ali mons. Večerina ima želju da to bude 14. studenoga, na dan kada Crkva liturgijski časti svetoga Nikolu Tavelića, prvoga hrvatskog sveca i zaštitnika hrvatskoga naroda,

koji je s još trojicom svoje subraće podnio mučeničku smrt. Posvjedočio je kako je filijalna crkva u Somboru kojom je upravljao posvećena upravo ovome hrvatskom svecu, čijem zagovoru želi preporučiti i čitavu Subotičku biskupiju.

UPOZNAJMO NAŠEG NOVOG BISKUPA

Mons. Slavko Večerin rođen je 6. lipnja 1957. godine u Subotici. Nakon osnovne škole završio je Gimnaziju u Subotici, te je kao bogoslov Subotičke biskupije od 1976. do 1983. godine boravio na odgoju u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, te je ondje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu pohađao filozofsko-teološki studij.

Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 14. kolovoza 1983. godine. Prve dvije godine svećeničke službe

djelovao je kao župni vikar u župi Presvetog Trojstva u Somboru, pa je u ljeto 1985. godine imenovan upravite-ljem župe sv. Pavla u Baču. Potom je 1991. godine premješten u Suboticu, gdje je obnašao službu duhovnika u Malom sjemeništu „Paulinum” i arhivara Biskupskog ordinarijata. U periodu od 1994. do 2006. godine vršio je službu tajnika Subotičke biskupije. Župničku službu vršio je u župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku od 1998. do 2008. godine, a potom od 2011. do 2016. godine u župi Marije Majke Crkve u Subotici, te je istodobno bio i rektorom marijanskog svetišta „Bunarić”, a od 2016. godine župnik je župe Uzvišenja sv. Križa u Somboru.

Službu generalnog vikara Subotičke biskupije obnaša od 2005. godine, a u dva mandata bio je članom Zbora savjetnika. Članom Liturgijskog vijeća Biskupske konferencije SR Jugoslavije, a potom i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda bio je od 1999. do 2009. godine.

Titulom naslovnog opata akošmonoštorske opatije Blažene Djevice Marije imenovan je 15. veljače 2004. godine, a prelatom Njegove Svetosti 16. siječnja 2006. godine.

ČESTITKE UPUĆENE NOVOIZABRANOM BISKUPU

Vrhbosanski nadbiskup metropolit kardinal **Vinko Puljić** uputio je 10. rujna čestitku mons. Slavku Večerinu u povodu imenovanja subotičkim biskupom te uz izraze bratskog zajedništva zaželio Božji blagoslov, povjerenom stadi i povjerenoj mjesnoj Crkvi. *Radujem se što Vam je Sveti Otac dao povjerenje imenujući Vas subotičkim biskupom. Stoga Vam od srca čestitam i izražavam srdačnu dobrodošlicu u apostolski zbor. Uz izraze blizine i zajedništva želim Vam obilje Božjeg Duha, mudrosti i hrabrosti u vođenju povjerene Vam mjesne Crkve koja treba vrijednog i revnog pastira*, napisao je kardinal Puljić u čestitki mons. Večerinu.

Đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić u zajedništvu s umirovljenim nadbiskupom **Marinom Srakićem** i pomoćnim biskupom **Ivanom Ćurićem**, uputio je čestitku mons. Slavku Večerinu, u povodu njegova imenovanja biskupom Subotičke biskupije. U čestitki, đakovački su biskupi istaknuli: *Od sveg se srca danas sjedinjujemo s Vama, na dan u koji Vas je papa Franjo imenovao biskupom Subotičke biskupije, kojoj i sami pripadate rođenjem i krštenjem, u čiji ste se život i apostolat već tako duboko ugradili, i to mnogim i raznovrsnim svećeničkim službama koje ste u njezinu krilu vršili. Danas Vas, zbog blizine i brojnih koraka suradnje naših biskupijskih zajednica kroz povijest, Gospodinu preporučujemo i osobitim osjećajima zajedništva, znajući da je pred Vama put zahtjevne i bremenite službe. Od Gospodina molimo blagoslov da Vam srce uvijek bude ispunjeno pouzdanjem u njegovu Riječ i snagu Njegova Duha, podupirano zajedništvom u djelima apostolata cijeloga biskupijskog prezbitarija i Božjega naroda, kako nam to mnogovrsno svjedoče dragocjeni primjeri iz povijesnoga hoda Crkve na području Subotičke biskupije. U ime svećenika, redovnika, redovnica i svih vjernika naše Đakovačko-osječke nadbiskupije, izražavamo Vam svoje iskrene čestitke, moleći blagoslov za Vaš život i pastirsku službu, preporučujući Vas zagovoru i ljubavi Djevice Marije, na čiji blagdan rođenja je obznanjen početak Vaše nove službe, zaključuju svoju čestitku biskupi iz Đakova.*

Skopski biskup i strumičko-skopski eparh **dr. Kiro Stojanov** uputio je 10. rujna čestitke novoimenovanom subotičkom biskupu Slavku Večerinu. Uz čestitke, biskup Stojanov u svoje ime i u ime svećenika, redovničkih zajednica i vjernika iz Makedonije izražava radost zbog imenovanja. Novoimenovanom subotičkom biskupu Večerinu biskup Stojanov, jamčeći osobiti spomen u svoje molitve, ističe: *Neka Vas na ovoj odgovornoj službi prati Božji blagoslov i zaštita Marije Majke Crkve.*

Štovanje *Blažene Djevice Marije* u Subotičkoj biskupiji

Kapela Čičovi

Blažena Djevica Marija je poseban član Crkve. Njoj se iskazuje posebno štovanje od ranokršćanskih vremena pa sve do najnovijih marijanskih slavlja našega vremena. Konstitucija o svetom bogoslužju *Sacrosanctum Concilium* kaže da Crkva posebnom ljubavlju štuje Mariju i da se u Mariji uzvisuje najodličniji plod otkupljenja te da se u Mariji s radošću promatra ono što sva Crkva želi da bude i nada se da će biti.

Štovanje Blažene Djevice Marije ima posebno mjesto u svakoj mjesnoj crkvi. Gotovo svaka biskupija na svijetu ima barem jedno marijansko svetište ili veće proštenišće u kojima se na poseban način i okupljanjem većeg broja vjernika iskazuje kult Blaženoj Djevici Mariji. Na tragu toga i Subotička biskupija ima određeno mjesto u štovanju Gospodinove Majke. Mnogobrojna su sakralna mjesta posvećena u našoj biskupiji Mariji. Imamo dva velika svetišta, u Subotici i Doroslovu, imamo brojne

Subotica, Gospa - ugao Šantićeve i Jovana Mikića

župne crkve, brojne kapele i mnoštvo kipova i marijanskih slika koje štujemo. No, ako izuzmemo dva biskupijska svetišta, možemo reći da je štovanje Marije u našoj biskupiji u opadanju. Više je razloga za to, manji broj vjernika, neki novi izričaji pobožnosti, mnogo toga što možda i ne možemo objasniti.

MARIJA – DRUGOTNI ZAŠTITNIK SUBOTIČKE BISKUPIJE

Mogao bih reći da malo tko od vjernika zna da je Marija, odnosno njezino Bezgrešno (ili Prečisto) Srce drugotni zaštitnik naše biskupije; mnogi ne znaju niti podatak da je sveti Pavao prvotni zaštitnik biskupije.

Spomendan Bezgrešnog Srca Blažene Djevice Marije ima svoj korijen u povezanosti sa štovanjem Srca Isusova. Promicatelj štovanja „oba srca” bio je sv. Ivan

Eudes koji je slavio oba blagdana sa svojom redovničkom zajednicom. Slavlje Srca Marijina isprva se slavilo u Francuskoj, a tek u 19. stoljeću se proširilo diljem svijeta. Širenje ovog marijanskog slavlja osobito je raslo nakon ukazanja u Fátimi. Za opću Crkvu blagdan Srca Marijina propisan je tek 1944. godine i slavljen je na dan osmine Uznesenja Blažene Djevice Marije. Reformom rimskog kalendara 1969. godine, ovo marijansko slavlje svedeno je na razinu neobaveznog spomendana i pomaknuto na subotu iza svetkovine Presvetog Srca Isusova. Godine 1996., spomendan Bezgrešnog Srca Marijina podignut je na razinu obaveznog.

Tragove štovanja Srca Marijina u Subotici službeno nalazimo od 1851. godine, kada je osnovana Bratovština Srca Marijina. Posveta biskupije, odnosno tada još Bačke

apostolske administrature, datira od 1958. godine. Nakon osnutka Subotičke biskupije 1968. godine, odnosno kada je 1974. godine i službeno odobren vlastiti liturgijski kalendar, Bezgrešno Srce Marijino je i službeno drugotni zaštitnik naše biskupije. Nažalost, ne možemo reći da je kao takav previše ušao u svijest i klera i puka. Možda će ovi redci biti poticaj za to.

NEKA POSEBNA MARIJANSKA MJESTA U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

U ovom promatranju izostavit ćemo marijanska svetišta u našoj biskupiji. Ako to izostavimo, moglo bi se reći da imamo na tri mjesta gdje se kroz povijest pokušavalo, s manje ili više uspjeha, štovati Mariju u našoj biskupiji. Sva su tri mjesta vezana za redovničke crkve u našoj biskupiji: Bač, Sombor i Suboticu.

RADOSNA GOSPA U BAČU

Slika Radosne Gospe koja se čuva u franjevačkom samostanu u Baču potječe iz 1684. godine. Na slici stoji zapis: *Siju ikonu napisa Dima pisar, od stvaranja svijeta*

Na tragu toga i Subotička biskupija ima određeno mjesto u štovanju Gospodinove Majke. Mnogobrojna su sakralna mjesta posvećena u našoj biskupiji Mariji. Imamo dva velika svetišta, u Subotici i Doroslavu, imamo brojne župne crkve, brojne kapele i mnoštvo kipova i marijanskih slika koje štujemo. No, ako izuzmemo dva biskupijska svetišta, možemo reći da je štovanje Marije u našoj biskupiji u opadanju. Više je razloga za to, manji broj vjernika, neki novi izričaji pobožnosti, mnogo toga što možda i ne možemo objasniti.

7193, od rođenja Kristova 1684. Bog da prosti. Već sljedeće godine slika je okrunjena, što svjedoči kruna od srebra ispod koje stoji natpis: *Ogradi fra Jure Bačvanin na proštenje Gospi u Gradovrh 1685.* I nastanak i dolazak ove slike je pomalo pod velom povijesne tajne. Često se povezuje lik Radosne Gospe Bačke s likom Gospe zvrničko-gradovrške. Puk je od dolaska ove slike štovao ovaj Gospin lik, a prema pisanjima samostanskih kroničara, štovali su ovaj Gospin lik i vjernici pravo-

slavci. U novije vrijeme bilo je pokušaja da se ovo mjesto učini marijanskim svetištem. Radi toga je 1985. godine lik Radosne Gospe ponovno okrunjen na svetkovinu Marijina Uznesenja. Godine 1988. *Bačko klasje* izvješćuje da je blagopokojni biskup Matiša Zvekanović proglasio franjevačku crkvu u Baču svetištem Radosne Gospe Bačke i ustanovio da se blagdan slavi na drugu nedjelju srpnja. Službenog proglasa to tome još nisam uspio pronaći. Nažalost, ništa od ovoga nije zaživjelo.

Radosna Gospa u Baču

KARMELSKA GOSPA U SOMBORU

Štovanje Karmelske Gospe u Somboru, pa time u i cijeloj Bačkoj, započelo je dolaskom karmelićana 1904. godine. Taj blagdan zove i Škapularska Gospa, a stariji su Somborci prema njemačkoj riječi (*Skapulier*) govorili i Škapulirska Gospa. Spomendan Karmelske Gospe nastao je kao spomen na viđenje generala karmelićanskog reda Simona Stocka koji je 16. srpnja 1251. godine imao viđenje Majke Božje, koja mu je trebala predati škapular (stilizirani dio odjeće). Taj je dan karmelićanski red odabrao za marijanski blagdan reda, a uveden je između 1376. i 1386. godine. Na cijelu Crkvu blagdan je proširen 1726. godine, od strane pape Benedikta XIII., a nakon reforme kalendara 1969. godine, na razini je

Tragove štovanja Srca Marijina u Subotici službeno nalazimo od 1851. godine, kada je osnovana Bratovština Srca Marijina. Posveta biskupije, odnosno tada još Bačke apostolske administrature, datira od 1958. godine. Nakon osnutka Subotičke biskupije 1968. godine, odnosno kada je 1974. godine i službeno odobren vlastiti liturgijski kalendar, Bezgrešno Srce Marijino je i službeno drugotni zaštitnik naše biskupije.

neobveznog spomendana za opću Crkvu. U karmelićanskom redu slavi se kao svetkovina. Na svetkovinu Karmelske Gospe iz mnogih krajeva Bačke, osobito iz Podunavlja i danas u Sombor dođe lijep broj vjernika Slovaka, nešto Nijemaca, Mađara i Hrvata.

CRNA GOSPA U SUBOTICI

Slika Crne Gospe koja stoji u istoimenoj kapeli kod subotičkih franjevaca, spada u najstarije slike koje se čuvaju u samostanu, i jedina je sačuvana iz najstarijeg samostanskog popisa iz 1692. godine. Dvije su predaje o tome kako je slika Crne Gospe došla u posjed subotičkih franjevaca. Jedna predaja govori o tome da su je donijeli Bunjevci iz stare postojbine, a druga da se čuvala u pavlinskom samostanu na Pavlovcu u blizini današnjeg Đurđina, te da je nakon propasti toga samostana narod čuvao sliku do dolaska franjevaca. Samostanska kronika Crnu Gospu naziva Gospom Cześtochowskom ili pak *Saracena*. Sliku Gospe Cześtochowske čuvaju pavlini još od 1384. godine i ova sličnost bi išla u prilog predaji da je ova slika prvo čuvana na Pavlovcu. Od 1908. godine ova slika se nalazi u istoimenoj kapeli u franjevačkom samostanu. Slika je više puta čišćena i krunjena. Kapelu Crne Gospe svakodnevno posjećuju mnogi Subotičani i mještani okolnih mjesta. U liturgijskom kalendaru poljskih biskupija Gospa Cześtochowska slavi se kao svetkovina 26. kolovoza. U Subotici se proštenje Crne Gospe slavi 12. rujna na spomendan Imena Marijina.

ŽUPE, KAPELE, KIPOVI, SLIKE...

U Subotičkoj biskupiji dvadeset i sedam župnih crkava posvećeno je marijanskim naslovima. Ti naslovi su: Uznesenje BDM, Bezgrešno začće BDM, Rođenje BDM, Ime Marijino, Kraljica sv. krunice, Pohod BDM, Snježna Gospa, Marija Majka Crkve. Tri župne crkve koje sada nose naslov Kraljice sv. krunice (Budisava, Telečka i Tornjoš) do 1964. godine nosile su naslov BDM Kraljica Mađara. Četiri vikarijske crkve također su posvećene Blaženoj Djevici Mariji. Više je kapela posvećeno Mariji (dvadesetak), a također je nekoliko kapela koje su bile posvećene Mariji ili srušeno ili su van uporabe. U mnogim mjestima naše biskupije možemo susresti kipove ili slike posvećene Blaženoj Djevici Mariji.

MALA I ZABORAVLJENA MARIJINA ŠTOVALIŠTA

Jedno pomalo neobično Gospino mjesto nalazi se u Subotici, na raskrižju današnjih ulica Jovana Mikića i Šantićeve. Godine 1885. postolje s Marijinom slikom postavio je Laslo Vojnić Lukač. Stara se slika vremenom oštetila, pa je slikar Andrija Kujundžić 1961. godine načinio kopiju Rafaelove „Madone” (nažalost, nije

naznačeno točno koje), no ova nova slika postavljena je tek 1985. godine. Slika se u bunjevačkom puku nazivala Svetom Anom.

Još jedno neobično Gospino mjesto nalazi se u blizini Subotice, između dva Žednika, točnije na ulazu u Novi Žednik. Pred salašem obitelji Kujundžić nalazi se jedna kapela. Ova je kapela vrlo mala i ne zna se točno kada je sagrađena. Prema podacima iz vizitacije žedničke župe, zna se da je puno starija od žedničke crkve i da ju je podigao Ivan Martinović. U staro vrijeme oko kapele se okupljalo u korizmene dane, a kasnije samo Mladom nedjeljom. U kapeli se nalazio kip Gospe s Djetetom Isusom, a Gospu se oblačilo u novu svilu obično oko blagdana sv. Ane. Zbog toga mnogi su vjernici ovu kapelicu nazivali Svetom Anom, iako je kapela posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Kapela i kip oštećeni su 1953. ili 1954. godine i otada je kapela van uporabe, a stvari i kip odnijela je obitelj Kujundžić. Bilo bi lijepo kada bi se ova kapela obnovila.

I Sombor krije neka posebna Gospina mjesta. Ovdje bih izdvojio dva: kapelu na Čičovima i kip u Gospinom sokaku. Kapela Snježne Gospe u somborskom salašarskom naselju Čičovi ima svoju neobičnu povijest. Nastala je kao zavjet senatora Josipa Markovića u

U Subotičkoj biskupiji dvadeset i sedam župnih crkava posvećeno je marijanskim naslovima. Više je kapela posvećeno Mariji (dvadesetak), a također je nekoliko kapela koje su bile posvećene Mariji ili srušeno ili su van uporabe. U mnogim mjestima naše biskupije možemo susresti kipove ili slike posvećene Blaženoj Djevici Mariji. /.../ U Subotičkoj biskupiji nalaze se također mala i zaboravljena Marijina štovališta u Subotici, Somboru, Žedniku, Monoštoru...

znak zahvalnosti za spašen život u jednoj vremenskoj nepogodi kraj Mostonge. Gradnja kapele započela je 1780. godine, a svečano je blagoslovljena 9. rujna 1781. godine. Snježna Gospa (ili službeno Posveta bazilike svete Marije Velike) slavi se 5. kolovoza, a oko Jozine kapele, kako Somborci zovu ovu kapelu, narod se na proštenje okuplja obično na nedjelju iza Snježne Gospe. Godine 1984. kapela Snježne Gospe na Sončanskom putu uzdignuta je na stupanj vikarije, no u stvarnosti vikarija nije zaživjela.

U somborskom Gospinom sokaku, današnjoj Ulici Tome Roksandića, od 1898. godine stoji kip Gospe Lurdske. Kapela, bolje reći kapelica, posvećena je 1918. godine (negdje stoji i 1916. godine). Radi se o zidanoj niši u kojoj je postavljen Gospin kip. Kapelu je podigla obitelj Vince Beretića, zvani Lencini. Oko ove kapele vjernici su se okupljali tijekom svibanjskih pobožnosti,

Gospa Czestochowska - Crna Gospa

a povremeno su se služile i svete mise. Misa proštenja služila se 11. veljače.

Jugoistočno od Monoštora, na mjestu gdje se Kidoš ulijeva u Veliki bački kanal, kraj jednog bunara, nalaze se tri kapelice posvećene Mariji. Mjesto je poznato kao Vodica. Kapelica u s malim tornjem podignuta je 1926. godine. Kapelicu su prema natpisu u podnožju podigli Martin Pavošev te Lovra i Adam Mrvičin, a zidarske radove izveo je Đura Slovaković. Drugu je kapelu podigao Stipan Francuz 1923. godine. Na trećoj kapeli nema nikakvog natpisa. U njima se nalaze razne Gospine slike i kipići. Kapelice nisu crkveno priznate te nema o njima spomena u vizitacijama monoštorske župe. Kapelice su obnovljene darom vjernika 2019. godine. Vjernici se posebice okupljaju na Veliku Gospu i na Malu Gospu.

Prikazati cjelokupno štovanje Blažene Djevice Marije u Subotičkoj biskupiji nije moguće kroz ovih nekoliko redaka. Ovdje smo se dotaknuli štovanja Marije samo kroz određene marijanske slike i građevine, a valjalo bi napisati nešto i o samoj pučkoj pobožnosti (o tome već postoji knjiga Ante Sekulića *Marijanske pobožnosti podunavskih Hrvata* tiskana 1985. godine) i drugim vidovima štovanja Blažene Djevice Marije u našoj biskupiji. Bački vjernici štuju Mariju i mnogi se povjeravaju njezinu zagovoru, a o tome ima mnogo svjedočanstava kroz hodočašća, molitve, pjesme, kapele, crkve i mnogobrojne zavjetne ploče oko Marijinih kipova. Neka nas i dalje čuva Gospin zagovor.

Redovita skupština Katoličkog društva „Ivan Antunović” i dodjela nagrada „Ivan Antunović” za 2020.

Redovita godišnja skupština Katoličkog društva „Ivan Antunović” održana je 10. rujna u pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici. Predsjednik Društva, vlč. dr. Ivica Ivanković Radak molitvom je započeo sjednicu Skupštine, koja je u prvom dijelu raspravljala o Izvješću o radu Društva za 2019. godinu te Planu i

Nagrada se svake godine dodjeljuje zaslužnom pojedincu iz hrvatske zajednice, jednoj hrvatskoj instituciji, udruzi ili neformalnoj zajedničkoj inicijativi te jednoj brojnoj obitelji.

Katoličko društvo „Ivan Antunović” je na sjednici Vijeća, 17. lipnja 2020. donijelo odluku o dodjeli nagrade „Ivan Antunović” zaslužnom pojedincu **Ruži Silađev**

programu za 2020., kao i o Financijskom izvješću za prethodnu godinu, koji su na koncu jednoglasno usvojeni. Skupština je također donijela Pravilnik o radu Katoličkog lista **Zvonik**.

U okviru sjednice skupštine dodijeljene su „Nagrade Ivan Antunović”. Tijekom prethodnih godina, ovo vrijedno priznanje utemeljeno 1991., nekadašnjeg naziva *Antušova nagrada*, dodjeljivano je na književnoj večeri Društva u okviru Dužijance, koja ove godine nije održana, u skladu s važećim epidemiološkim mjerama u kolovožu.

iz Sonte. Ruža Silađev živi i djeluje u Sonti, aktivna je na vjerskom i društvenom području u hrvatskoj zajednici. Piše kratku prozu, pjesme, dječje pripovijetke i dramske tekstove, ističe se u tekstu obrazloženja. Osim pisanja, talentirana je i u slikanju, a omiljeni motivi su joj Šokci, šokačke obitelji i šokački običaji. Njezine prve dvije knjige, „Divani iz Sonte” i „Šokica pripovida”, ubrajaju se u djela sakupljene hrvatske narodne baštine. „Divani iz Sonte” imaju i povijesni značaj za podunavske Hrvate – Šokce, jer je prva knjiga na ikavici Šokaca s ove strane Dunava

ikada objavljena. Čitateljima je poznata i po brojnim, bilo proznim bilo poetskim djelima objavljenim u Zvoniku, Subotičkoj Danici, Klasju naših ravni, Hrvatskoj riječi, Čupriji na Jasenici, Glasu ravnice, Šokadiji i Šokcima u šokačkoj riči 2007. godine, Isteru, Glasu komune i Hrcku. Velika je zagovornica očuvanja starog govora šokačkih Hrvata, navedeno je prigodom dodjele Nagrade.

Nagrada koja se dodjeljuje hrvatskoj instituciji ili udruzi ovom prigodom dodijeljena je Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo” koji ove godine slavi jubilej – 50 godina neprekinutog djelovanja. U obrazloženju Nagrade stoji i kratak povijesni prikaz rada tijekom 50 godina, gdje se govori o počecima, kako je

centra primio **Lazar Cvijin**, predsjednik „Bunjevačkog kola”.

Nagrada za brojnu obitelj dodijeljena je obitelji **Josipa i Adriane Kujundžić** iz Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici. Vjerski život je jedno od temeljnih nadahnuća u njihovom obiteljskom životu, ističe se u obrazloženju Nagrade, a djeca su aktivna u svojoj župi, pohađaju nastavu u školi na hrvatskom jeziku, te su uključena u mnoge druge aktivnosti. U obitelji je rođeno šestoro djece, od kojih je najmlađe došlo na svijet prije nekoliko dana. U obitelji je evo jučer na svijet stigao i osmi član. Najstarija Ana započinje srednju školu veterine. U osnovnoj školi su Josip, 6. razred i Petar 4. razred. Matej pohađa vrtić

skupina subotičkih hrvatskih intelektualaca, potkraj 1969. uočila potrebu za osnivanjem institucije čiji bi cilj bio stalni rad na prikupljanju, proučavanju, njegovanju i promicanju kulturne baštine Hrvata te osiguravanju uvjeta za nove oblike i sadržaje kulturnoga stvaralaštva. Tijekom godina HKC „Bunjevačko kolo” imao je značajnoga udjela u organiziranju Velikoga prela i Dužijance. Danas HKC „Bunjevačko kolo” okuplja preko tristo članova u pet odjela: folklorno-glazbenom, dramskom, likovnom, odjelu za manifestacije i klubu. *Bunjevačko kolo veliki naglasak stavlja na odgoj mlađih naraštaja, njihovo uključivanje u zajednicu i prenošenje tradicijskih vrijednosti*, kazao je predsjednik v.l. dr. Ivanković Radak dodjeljujući nagradu, koju je u ime Hrvatskog kulturnog

Marija Petković – Sunčica, a dvogodišnja Marija zahtijeva posebnu skrb svoje obitelji, a ujedno je i izvor ljubavi za svu braću i sestre. Jučer je na svijet stigla i Marina, ističe se u Nagradi.

Domaća javnost, a osobito vjernici katolici, s osobitim zanimanjem prate dodjelu ove Nagrade koja podupire i ističe temeljne vrijednosti za koje se Katoličko društvo „Ivan Antunović” zalaže u svojem djelovanju – promicanje kršćanskih vrijednosti u društvu i sredini u kojoj živimo. Dodjelu nagrade podržali su Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice, Grad Subotica i Hrvatski Caritas. /**Klara Dulić Ševčić**/

Proslava spomendana biskupa Ivana Antunovića u Kalači

U organizaciji hrvatske samouprave grada Kalače, 30. kolovoza svečano je proslavljen spomendan biskupa Ivana Antunovića. Svečanu svetu misu u crkvi sv. Stjepana Kralja služio je vlč. Luka Poljak, svećenik Subotičke biskupije, u zajedništvu s preč. Tiborom Szűcsom, preč. Imreom Polyákom, kanonicima prvostolnog kaptola Kalačko-kečkemetske nadbiskupije i đakonom vlč. Szabolcsom Tomaskovityem, a okupljenima je riječ dobrodošlice uputio rektor crkve i kanonik preč. István Mészáros.

neumoran – poput biskupa Antunovića. Gotovo nikome nije srcu draga pomisao da upravo baš on ili ona, budu nositelji nove zore našeg naroda. Žalosno reći, ali čak i među svećenicima. Mnogi se uljuljaju u svoje područje ugođe, zavaravajući se nekakvom „izvještačenom” skromnošću, koja potiče prosječnost – a nama trebaju velikani. Velikani vjere i naroda. Pobjedu mira na svijetu ne mogu donijeti oni kojima je stalo samo do mira u vlastitom dvorištu. Pobjedu ljubavi ne mogu donijeti oni koji ljube samo sebe. Pobjedu Krista, ne mogu donijeti oni kojima uzor nije Krist u cijelosti – mučeni, raspeti i proslavljeni. (...) Na

U prigodnoj propovijedi, vlč. Poljak naglasio je sljedeće: *Postoje mnogi koji našu kršćansku i bratsku ljubav žele omraziti, a naše biće oskrnaviti. No, to nije velika novost – s time se suočavao i sâm biskup Antunović u teškim vremenima opstojnosti hrvatskog nacionalnog bića. Velika razlika u ondašnjim i današnjim vremenima jest sljedeća: danas se malo koji čovjek odvaži biti glasan i*

nama je, moja braćo i sestre, sunarodnjaci premili, vršiti volju Nebeskog Oca – raditi na spasenju duša, obraćenju grješnika, biti dio proslavljene Crkve u nebesima. Mi Hrvati, rodom Bunjevci, Šokci, Raci, Bošnjaci, Dalmati, Toti, uvijek smo bili i bit ćemo vjerni sinovi i kćeri Kristove Crkve, ljubeći svoje – poštujući tuđe, jednako vjerni Nebeskom Jeruzalemu i ovozemaljskoj vlasti zemlje krune Svetog Stjepana kralja.

To nas uči slavni i časni primjer našeg hrvatskog velikana, preporoditelja i pastira – biskupa Ivana Antunovića.

Svečanoj svetoj misi i proslavi prisustvovali su brojni vjernici iz Kalače, Baje, Kačmara, Santova, Dušnoka, Bačina, Aljmaša itd. Prije nego li je okupljenom puku udijelio misni blagoslov, vlč. Poljak prenio je pozdrave predsjednika Katoličkog društva „Ivan Antunović” iz Subotice vlč. **dr. Ivice Ivankovića Radaka**. Svetu misu pjesmom je pratio župni zbor iz Santova, a prilikom polaganja vijenaca ispred spomen-ploče biskupu

Antunoviću sudjelovali su istaknuti predstavnici Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, Subotičke biskupije, hrvatskih političkih, diplomatskih, kulturnih i obrazovnih institucija, kao i gradonačelnik grada Kalače, te izaslanstvo Bačko-kiškunske županije. Prigodnim kulturnim i zabavnim programom u dvorištu kalačke bogoslovije svečano je dovršeno obilježavanje spomen-dana velikana i preporoditelja bačkih Hrvata, biskupa Ivana Antunovića. /Zv./

Potpisan sporazum za postavljanje spomenika biskupa Ivana Antunoviću

Sporazum o poslovno-tehničkoj suradnji za podizanje spomenika biskupu Ivanu Antunoviću u Subotici potpisan je 4. rujna u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici.

Sporazum su potpisali predstavnici tri institucije, koji su ujedno i inicijatori ove ideje, Katoličko društvo „Ivan Antunović”, Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Po riječima predsjednika KD „Ivan Antunović” vlč. Ivice Ivanković Radaka, projekt podizanja spomenika biskupu Ivanu Antunoviću nastao je prigodom obilježavanja 200. obljetnice njegova rođenja 2015. godine i uoči te obljetnice Hrvatsko nacionalno vijeće je uputilo molbu Gradu Subotici da se dopusti podizanje

spomenika biskupu Ivanu Antunoviću koji će se nalaziti na starom mjestu spomenika Presvetog Trojstva pokraj katedrale sv. Terezije Avilske u Subotici.

Radovi postavljanja spomenika počeli u srijedu, 9. rujna, a otkrivanje spomenika predviđeno je za 15. listopada, ako epidemiološka situacija dozvoli.

Autor spomenika je akademski kipar iz Zagreba **Bernard Pešorda**, a spomenik bi trebao biti visine 2,8 m. Cijeli projekt stoji nešto preko 30 tisuća eura, a njegovo financiranje pomogli su: Prvostolni kaptol zagrebački, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska biskupska konferencija, Osječko-baranjska županija, HNV, ZKVH, KD „Ivan Antunović” i pojedini darovatelji. /**Dario Marton**/

Izložba S Božjom pomoći

Izložba *S Božjom pomoći*, u okviru programa *Dužijance 2020.* otvorena je 8. rujna na platou ispred franjevačke crkve u Subotici. Izložba je priređena u izmijenjenom terminu, a sve prilagođeno aktualnoj epidemiološkoj situaciji. Organizatori izložbe su Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* i Katoličko društvo „Ivan Antunović“. Ovogodišnja izložba ima za temu euharistijske kongrese u Bačkoj.

Tradicionalna izložba *S Božjom pomoći* prvi puta je priređena 1993. godine i postala je dijelom *Dužijance*. Ona je prvotno i nastala s namjerom da na jedinstven način ukomponira nekoliko sadržaja koji su u izravnoj vezi s umjetnošću, religijom, kulturom i baštinom bunjevačkih Hrvata.

U ime organizatora izložbe nazočne je pozdravio

vlč. dr. Ivica Ivanković Radak, predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Izložbu je otvorio njezin autor, vlč. **Dražen Skenderović**, župni vikar Župe sv. Roka u Subotici i arhivar Subotičke biskupije. Suradnici u osmišljavanju i realizaciji izložbe bili su **Marinko Piuković**, direktor Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* i vlč. **Luka Poljak**.

Kako navodi autor, vlč. Skenderović u popratnome tekstu izložbe, *euharistijski kongresi jedno su od velikih javnih očitovanja Crkve koja naglašavaju i vrjednuju ulogu euharistije u životu kršćana i u crkvenome djelovanju. Kongresi su pokrenuli povijesne procese rasta vjernih zajednica, kako bi one, polazeći od euharistijskoga slavlja, odgovorile na očekivanja ljudi i pridonijele stvaranju čovječnijega, pravednijega i mirnijega svijeta.*

Realizaciju izložbe poduprli su Grad Subotica i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. Izložbeni materijal bit će podijeljen na nekoliko dijelova te će se moći pogledati u nekoliko subotičkih crkava. /K. D. Š./

Proštenje na Hrvatskom Majuru

U nedjelju, 6. rujna, na Hrvatskom Majuru, jedinom mjestom s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji, sadašnji i bivši stanovnici toga mjesta proslavili su sa svojim gostima blagdan svog nebeskog zaštitnika sv. Marka Križevčanina.

Svetu misu predvodio je ovogodišnji mladomisnik vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov** u zajedništvu sa župnikom domaćinom **Draganom Muharemom** te uvijek rado viđenim gostom-domaćinom **mons. dr. Andrijom Anišićem**. Na početku misnoga slavlja kraj Gabrićeva križa domaćin vlč. Muharem pozdravio je sve goste, među kojima je bio i novoizabrani gradonačelnik Subotice **Stevan Bakić**.

Vlč. Mijatov naglasio je u svojoj propovijedi kako smo usprkos svim kušnjama i nevoljama koje nam život nameće našli vremena doći i pomoliti se pod ovim križem i kako smo unatoč svim teškoćama kroz povijest uspjeli sačuvati svoj katolički identitet. *Nije lako raditi stvarati u takvim uvjetima, boriti se za vlastiti identitet kroz stoljeća naše povijesti u ovim krajevima Bačke, i ovdje na Hrvatskom Majuru, mjestu gdje je ostao još po koji salaš sa starom i mladom čeljadi. Ali evo nas i danas, okupljeni pod križem koji je znak vjernosti, zajedništva i ljubavi prema Raspetome*

*Isusu Kristu, u kojem je sva naša nada. Ovaj križ svjedok je nekada teškoga i mukotrpnog rada žuljevitih ruku naših seljaka koji su svakodnevno odlazili na njivu i koji nikada nisu zaboravili zaustaviti se pred ovim križem i pomoliti se Bogu da im da snage i lipog vrmena za dobru sjetvu i dobar urod. Vjernosti Crkvi učili su nas naši roditelji, i onda kad se zbog vjeronauka, nedjeljne svete mise kažnjavalo i ponižavalo dicu, baće i nane koji su tako čuvali svoju vjeru, katolički identitet i zahvaljivali Bogu na životu, kruhu i primljenim darovima. Na kraju svete mise župnik domaćin zahvalio je svima koji su i ove godine našli vremena doći na ovo proštenje, te **Zlatku Gabriću** koji ih je ove godine ugoštio na ručku, a zahvala je išla i **Martinu Gabriću** koji je pripremio oltar. /Larisa Skenderović, fotografije: Snežana Vujković Lamić/*

80. obljetnica smrti Alekse Kokića, svećenika i pjesnika

Aleksa Kokić nije samo prihvatio Isusov poziv da bude njegov svećenik tj. da pođe za Isusom, nego je priznao da mu je baš po tome došla sreća kad je u srcu sve predao Isusu i postao potpuno njegov.

„Učitelju, koje mi je dobro činiti da baštinim život vječni?” pitao je „netko” Isusa. Taj „netko” je svatko od nas. Sv. Matej kaže na kraju da je to bio „mladić”. Želio je baštiniti „život vječni.” Zato se trudio i držao Božje zapovijedi. To mu može biti dovoljno da baštini život vječni, ali on želi biti siguran, pa stoga pita što mu još nedostaje. Isus mu predlaže da „proda što ima i dade siromasima”, a onda neka dođe i ide za Njim. To nije mogao. Otišao je žalostan.

Međutim, ima mladića koji su imali snage ostaviti sve i krenuti za Isusom. Oni su sretni. Osjetili su da ih to oslobađa od navezanosti na bogatstvo i materijalna dobra jer im to ne da biti slobodnima duhom i sretnima.

Takav je mladić bio naš svećenik Aleksa Kokić. Živio je samo 27 godina, a samo dvije godine kao svećenik. On nije samo prihvatio Isusov poziv da bude njegov svećenik tj. da pođe za Isusom, nego je priznao da mu je baš po tome došla sreća kad je u srcu sve predao Isusu i postao potpuno Njegov: „Uzdrhtalo srce mi mlado, zasjale živo su oči, dušom se razlila mojom beskrajna sreća i radost, spoznao kada sam jedne zvjezdane jesenske noći, da zoveš, Isuse mene i tražiš svu moju mladost!” Koliko se duševne sreće krije u spoznaji da ga Isus zove, a on mu se predao potpuno. Mladić iz evanđelja odlazi žalostan, a Aleksa kliče od sreće i kako dalje kaže: „Od te zvjezdane noći nisam Te tražio više, u srcu jer sam Te svojem zauvijek, Isuse skrio...!” („Radost mladog srca” – *Klasovi pjevaju*). Tu misao Alekse nastavlja u pjesmi: „Zavolio sam krasotu Tvojeg doma” u kojoj piše: „K'o otac dobri poveo si

mene prema visinama svijetlim i srce moje očarao mlado ljepotama svojim, k'o mati nježna blagošću me vodiš, da se ja ići za Tobom ne bojim!” Alekse u pjesmi dalje govori: „Za Tobom živo čezne srce mi mlado i vrelo...”. Slične misli provlače se u pjesmi „U sjaju vječnog svjetla” u kojoj kaže: „Predobri! Hvala Ti što si svu moju mladost uresio cvijećem...!”

Njemu je u svećeničkom predanju kao u cvjetnom vrtu. Za njega više nema osobnih problema. Njemu su problemi oni koji nisu sretni kao on ili nisu izabrali Boga kao on. U pjesmi „Da Te svuda nosim” Alekse tu sreću nosi drugima jer sreća se ne može čuvati i sakriti, nego se predaje: „Predobri, nikada neću iskati od Tebe da mi druge dadeš utjehe i sreće zato što za tvoju slavu radim, osim da Te svuda, svuda nosim kao što Te nosih u danima mladim.”

Aleksa je sretan svećenik i pjesnik jer zna komu je povjerovao, kako kaže sv. Pavao. Alekse ne pjeva iz hobija, nego kao što kaže mudrost, iz dubine duše i srca. Alekse pjeva zato što ga na to tjera ljubav prema Onome koji ga je pozvao, i zato što želi učiniti da i drugi budu sretni. Njega boli pogrešan život. Njega boli nesretan život! Kod Alekse se njegov život ne može odvojiti od njegovog pjevanja, odnosno njegove su pjesme slika njegova života.

Njegove su pjesme živo evanđelje, gdje on vrši svoju veliku zadaću: proslavljati Boga i voljeti ljude. On plače s njima, radostan je s njima, duboko suosjećajući s njima kad su pogaženi i prezreni. On dobro zna da je čovjek nesretan bez Boga i samo Bog može čovjeku dati punu sreću.

Možemo potajno misliti da se njegov kratki i tako plodan život toliko svidio Bogu, da ga je uzeo k sebi, da mu, kako kaže sv. Ivan, himba ne zavede dušu. Da mu se žar duše ne bi ugasio, nego da pjeva vječno gledajući Boga licem u lice.

I nakon 80 godina Alekse govori. Alekse nije umro. Alekse živi u nebeskoj sreći, ali i u srcima svih onih koji vole Boga i svoj hrvatski narod! Hvala Ti, Alekse, što nisi svoje divne talente zakopao, nego si ih umnožio, da tvoj rod uvijek crpi snagu za nove generacije! Nažalost, tvoj rod nestaje! Sela i gradovi se prazne. Crkve su nam sve praznije. Umiremo! Zagovaraj svoj rod i nemoj nas napustiti ni sada kada si u vječnosti! Alekse, hvala ti!

Veni Sancte i inauguracija

Zvona u svim školama ponovno su zazvonila 1. rujna. Tako je to bilo i u gimnaziji „Paulinum”, u kojoj je započela 58. školska godina. U katoličkim obrazovnim ustanovama ustaljeni je red da nova školska godina počinje zazivom Duha Svetoga. U našoj školi ove godine bilo je malo drugačije nego inače, zbog pandemije virusa

COVID-19. Veni Sancte i inauguracija nije započela sv. misom, nego samo zazivom Duha Svetoga. U svom govoru ravnatelj mons. József Miocs iznio je važnost i značaj učenja, svjesnog pristupa i ozbiljnog zalaganja u radu, jer prema latinskoj poslovice „Non scholae sed vitae discimus” – svatko uči sebi i za svoj život. Na uvodu u novu školsku godinu predstavljeni su profesori-predavači, predmeti koji se poučavaju, načini izvođenja nastave, koja će se ove godine izvoditi na posve drugačiji način. Ravnatelj je zahvalio dvojici profesora koji su otišli u zaslužnu mirovinu, te je predstavio nove profesore i nove učenike prvog razreda. Nakon uvoda, učenici su s razrednicima imali prvi razredni sat. Redovita nastava je počela 2. rujna.

Pripremna sjednica Nastavničkog zbora

Svaka obrazovna ustanova prije početka rada treba održati pripremnu sjednicu. Bez dobre pripreme i planiranja, nema uspješnog rada. Gimnazija *Paulinum* striktno se pridržava propisa koji su određeni za takve institucije. U tom smislu, naši su profesori 24. kolovoza održali pripremnu sjednicu za narednu školsku godinu. Sjednicu je vodio ravnatelj gimnazije, a na dnevnom redu je bilo govora o nastavnom planu i programu, o predmetima, vježbama, predavačima i o cjelokupnom funkcioniranju škole. Na sjednici je još govorio prof. Ottó Csorba, vanjski inspektor, o novim propisima i o nekim promjenama u školstvu. Ravnatelj, mons. Miocs, istaknuo je da je *Paulinum* mala ali veoma značajna škola, koja nije usmjerena na mnoštvo već na kvalitetu. Nakon ravnateljeva uvoda i govora inspektora, profesori su iznijeli svoje primjedbe i prijedloge u korist rada i učenika za novu školsku godinu.

In memoriam za dobročinitelja *Paulinuma*

Za vrijeme stroge karantene, pozvao je k sebi Gospodar života i smrti preč. dr. Philippa Harnonuorta, svećenika i umirovljenog profesora Teološkog fakulteta Sveučilišta u Grazu. Pokojnik je s očeve strane pripadao lotarinškim grofovima, a s majčinske strane Habsburškoj dinastiji. Rođen je u Berlinu, ali cijeli svoj život proveo je u Grazu. Bio je redoviti profesor Teološkog fakulteta, gdje je predavao liturgiku, ekumenizam i crkvenu glazbu. Njegova izdanja, knjige, znanstveni radovi i članci bili su poznati po cijeloj Europi. Bio je vjerni sljedbenik II. vatikanskog sabora, osobito kao crkveni glazbenik, a kao takav bio je osnivač tzv. IAH, odnosno Udruge međunarodne himnologije. Ova udruga, osnovana za pravu liturgijsku glazbu, nije se proširila samo u Europi već i na druge kontinente. Članovi ove udruge postali su naš rektor i preč. Csaba Paskó. Putem poznanstva s našim rektorom art. m. Józsefom Miocsem, pokojnik je postao dobročinitelj *Paulinuma* i paulinaca, koji su studirali na fakultetima u Grazu. Obitelji Harnoncuort je do II. svjetskog rata pripadao posjed i kaštel u Ečki (Banat). Stoga je on veoma cijenio Vojvođane. Pokojnikov otac se za vrijeme II. svjetskog rata odrekao grofovskog statusa i plemićke titule „von”. Cijela je obitelj živjela jednostavno i skromno, osobito pokojni Philipp, koji se kao svećenik potpuno posvetio Crkvi i svom zvanju – živjeti i pomoći drugima. Kada je rektor Miocs primio vijest o smrti profesora Harnoncuorta, služio je requiem u kapeli sjemeništa samo s nekoliko učenika, zbog već spomenute pandemije. Dobročinitelju, pokoj vječni!

Proštenje u Mužlji

U subotu i nedjelju, 12. i 13. rujna, proslavljeno je proštenje Imena Marijina u Mužlji.

Na svetoj misi 12. rujna misno slavlje predslavio je i propovijedao župnik župe Sv. Jurja u Subotici **István Palatinus**, uz koncelebraciju protonotara **Jenőa Tietzea**, **Emanuela Topolcsányija**, **Pála Szemerédija**, **Tibora Királya**, verbita **Eliasa Ohoiledwarina**, salezijanaca **Stojana Kalapiša**, **Janeza Jelena** i asistenciju stalnog đakona **Zoltána Sándora**, a ispovijedali su **Stanko Tratnjek** i **Mihály Erős**. Propovjednik je govorio o Mariji rekao *kako je ona od svih ljudi u najvišem stupnju ispunjavala Božju volju, ljubila iz sveg srca svog i Božjeg sina Isusa Krista, kao i bližnjega svoga: zato nam je Marija ne samo uzor svake kreposti, nego nas svojim zagovorom vodi ka kreposnom životu*. Misnom slavlju nazočili su i predstavnici mjesnih vlasti s predsjednikom Mjesne zajednice **Ervinom Palatinusom**.

U nedjelju, 13. rujna, misno slavlje predslavio je i propovijedao župni upravitelj župe Snježne Gospe u Padeju **Tibor Király**. Na sam blagdan Imena Marijina održan je bratski susret svećenika, redovnika i Božjeg naroda. /**Janez Jelen**, salezijanac/

Aktivnosti Caritasa „Sveta Anastazija” u Srijemskoj Mitrovici

Srijemskomitrovički Caritas „Sveta Anastazija” i tijekom kolovoza organizirao je niz aktivnosti.

Početak kolovoza održana je sedmodnevna obuka za njegovateljice za stare, tj. obuka za gerontodomačice, kojoj je pristupilo deset osoba. Riječ je o ženama koje su samohrane majke, te o ženama koje su žrtve obiteljskog nasilja i nalaze se u Sigurnoj kući. Valja spomenuti i podjelu pedesetak paketa (prehrambenih i higijenskih) pomoći za najugroženije. Dana 19. kolovoza obilježen je Međunarodni dan humanosti kada su se okupili suradnici, volonteri, korisnici i prijatelji Caritasa. Naši dragi korisnici, volonteri i djelatnici aktivno su sudjelovali u akciji „Čep za hendikep”, a u okviru ove akcije

sakupljene su dvije velike vreće čepova koje su predane Udruženju bubrežnih invalida Srijemske Mitrovice, za potrebe osoba koje boluju od bubrežnih bolesti te im je potrebna dijaliza. Dana 28. kolovoza u Caritasovom volonterskom centru za mlade održana je psihološka radionica na temu „Predrasude”. Predavač je bio **Saša Čačulović**, dipl. psiholog Centra za socijalni rad Šid, a moderatorica **Kristina Dragišić** iz srijemskomitrovičkog Caritasa. U subotu, 29. kolovoza, naš tim sastavljen od korisnika, djelatnika i volontera sudjelovao je na Humanitarnom bazaru u Rumi, organiziranom zbog prikupljanja sredstava za liječenje male **Lane** i **Stefana** u inozemstvu. /**Kristina Dragišić**, **Ivica Zrno**/

Proslavljena Sveta Klara u Novom Bečeju

Proštenje sv. Klare, djevice i utemeljiteljice strogog reda klarisa, proslavljeno je u Novom Bečeju 11. kolovoza. Svetu misu predslavio je i propovijedao verbit **Elias Ohoiledwarin SVD**.

U propovijedi je istaknuo značajnu crtu iz života svete Klare, a to je siromaštvo. *U tako sekulariziranom svijetu kao što je naš, ima još uvijek mladih djevojaka, koje izabiru život siromaštva i odricanja iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. To je život protiv struje, kada se prednost daje unutarnjem životu, čuvanju odnosa s Gospodinom*, rekao je propovjednik, dodavši da je primjer sv. Klare opomena današnjim ljudima koji vide samo materijalnu stranu života, da postoji vječni život, da postoji Bog, za koga se isplati živjeti i žrtvovati. Ona nam govori, da je doduše važno zdravlje tijela, ali je još važnije zdravlje i spasenje duše. /**Janez Jelen**/

Proslavljen Sveti Stjepan Kralj u Zrenjaninu

Blagdan sv. Stjepana se u Banatu slavi na više mjesta, a to su: Skorenovac (Székelykeve), Novi Bečej – Vranjevo (Törökbecse – Aracs), Sajan (Szaján) i Bečkerek (Nagybecskerek, Zrenjanin).

Misno slavlje u Zrenjaninu predslavio je **msgr. dr. Martin Roos**. Uz njega su koncelebrirali generalni vikar i katedralni župnik **Róbert Pastyik**, protonotar **Jenő Tietze**, župni upravitelj **Elias Ohoiledwarin SVD** te **Janez Jelen SDB**. U homiliji, propovjednik je rekao da su sv. Stjepanu na srcu bili kršćanska vjera u jednoga Boga – te se svim silama trudio učvrstiti je i proširiti i pobijediti poganstvo, kao i odanost svetoj Katoličkoj Crkvi i zato je u doba raskola svjesno izabrao Rimsku Svetu stolicu, to jest Stijenu – Petra.

Svečanost je pjevanjem uljepšao zbor **Emanuel** iz katedralne crkve pod vodstvom kantora **Hrvoja**. /**Janez Jelen**/

Sveti Otac imenovao mons. Milana Stipića biskupom Križevačke eparhije

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj objavila je da je papa Franjo na blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije, 8. rujna, imenovao dosadašnjeg apostolskog upravitelja Križevačke eparhije

Milana Stipića novim biskupom jedine grkokatoličke biskupije u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Sloveniji.

Mons. Milan Stipić rođen je 28. prosinca 1978. u Bosanskom Novom, u Bosni i Hercegovini u obitelji Vladislava i Vesne, rođ. Oljača. Djetinjstvo je proveo u Lipiku gdje je pohađao osnovnu školu. Nakon osnovne škole, 1993. godine upisao je Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu. Godine 1997. ušao je u Grkokatoličko sjemenište Križevačke eparhije te je studirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Svećeničko rukopoloženje primio je 18. listopada 2003. u grkokatoličkoj katedrali Presvete Trojice u Križevcima. Godine 2007. dobio je naslov protojereja i preuzeo pastoralnu skrb za grkokatolike u Dalmaciji. Papa Franjo imenovao ga je 18. ožujka 2019. apostolskim upraviteljem sede vacante Križevačke eparhije (dok je biskupska stolica upražnjena). Za geslo svoga biskupskog služenja uzet će riječi Psalma 117 (118), 17: *Živjet ću i kazivat ću djela Gospodnja.* /IKA/

Papa: Novi Misal u skladu s Drugim vatikanskim saborom

Kardinal Gualtiero Bassetti i skupina predstavnika Talijanske biskupske konferencije predstavili su 28. kolovoza papi Franji novo izdanje liturgijskih tekstova koje će sadašnje izdanje definitivno zamijeniti na Uskrs 2021. godine, prenosi Vatican News.

Riječ je o novom obliku staroga sadržaja koji svoje korijene ima u Drugom vatikanskom saboru. Papa je zahvalio za primljeni dar, te istaknuo važnost obavljenoga rada i kontinuitet u primjeni odluka Drugoga vatikanskog sabora, ističe se u priopćenju Talijanske biskupske konferencije, u kojemu se prenose i riječi njezinoga predsjednika kardinala Bassettija. Kardinal je, naime, istaknuo da Misal nije samo liturgijsko sredstvo, nego točan normativan oslonac koji čuva bogatstvo žive tradicije Crkve. Tekst, koji će župe moći rabiti odmah, ali će biti obavezan od Uskrsa sljedeće godine, 4. travnja, prihvaćen je u skladu s odlukama talijanskih biskupa, a papa Franjo ga je odobrio 16. svibnja 2019. godine,

podsjeca se u priopćenju Talijanske BK. Među novostima, koje su već poznate, bit će i promjena u molitvi Očenaš („ne uvedi nas u napast” mijenja se u „ne prepusti nas napasti”), dok su u Slavi riječi „mir na zemlji ljudima dobre volje” zamijenjene izrazom „mir na zemlji ljudima koje Gospodin ljubi”. /IKA/

Papa Franjo potpisat će u Asizu svoju novu encikliku

Papa Franjo posjetit će u subotu 3. listopada Asiz, gdje će potpisati svoju novu encikliku „Svi smo braća”. O bratstvu i socijalnom prijateljstvu, priopćio je 5. rujna Tiskovni ured Svete Stolice.

Prefektura Papinske kuće obavještava da će papa Franjo u 15 sati stići u Sveti samostan gdje će slaviti misu kod groba svetoga Franje, a na kraju mise će potpisati encikliku. Zbog zdravstvenih prilika želja je Svetoga Oca da posjet bude privatn, bez sudjelovanja vjernika. /IKA/

Papa Franjo poziva na promjenu gospodarskog modela nakon pandemije

U izjavi za Vatican News u petak, 4. rujna, papa Franjo rekao je da je „pandemija koronavirusa srušila klimave stupove svjetskog gospodarskog modela sagrađenog na idolatriji novca i dominaciji bogatih i moćnih”, prenosi Hina.

U poruci sudionicima redovitog godišnjeg European House-Ambrosetti Workshopa, koji je okupio oko 200 vrhunskih menadžera, ekonomista i političara iz cijelog svijeta, zauzeo se za nove modele koji će biti inkluzivniji i smanjiti društvenu nejednakost. Poručio je da bi gospodarstvo trebalo biti izraz društva koje „odbija žrtvovati ljudsko dostojanstvo idolima financija i koje koristi financijske resurse ne da bi dominiralo nego služilo”.

Najmanje 500 kršćana ubijeno je u protekla dva mjeseca u Etiopiji

Kršćanski vođe u Etiopiji pozvali su na provođenje međunarodne istrage, nakon što je u toj zemlji od kraja lipnja ubijeno najmanje 500 kršćana, javlja međunarodna agencija Barnabas fund.

Ubojstva su počinili članovi pokreta Qeerroo, koji uglavnom okuplja mlade muslimane pripadnike Oroma, najveće pojedinačne etničke skupine u Etiopiji kojoj pripada oko 34 posto stanovništva. U protekle dvije godine dogodilo se više organiziranih napada na etiopske kršćane u različitim dijelovima zemlje tijekom kojih je spaljeno više desetaka crkava, a tisuće su vjernika protjerane iz svojih domova. /bitno.net/

„CroArt” s gostima na salašu u Novom Žedniku

Devet slikara članova „CroArt” i njihovih gostiju (Snežana Buljovčić, Cilika Dulić Kasiba, Éva Horvát Uzon, Sándor Kerekes, Rozalija Ilić, Kata Šetrov, Čedo Lišić, Marta Lišić, Maja Kovač i Josip Horvat) bili su 1. kolovoza drugi put gosti kod obitelji Anne i Csabe Faragó na jednom od prvoizgrađenih i ujedno najstarijih salaša u Novom Žedniku.

Prvo gostovanje kod obitelji Faragó bilo je na početku rada udruge 2012. godine, a ovogodišnje je bilo tek četvrti radni dan udruge „CroArt” u vrlo teškoj 2020. godini, zbog pandemije izazvane virusom COVID-19.

Program profesionalne orijentacije „Gdje poći sutra?”

Zbog pandemije prouzrokovane koronavirusom program profesionalne orijentacije – „Gdje poći sutra?” umjesto desetodnevnog boravka u Bruškoj – Benkovcu realiziran je u prostorijama HKC-a „Bunjevačko kolo” 11. kolovoza za svršene učenike sedmih razreda osnovne i 18. kolovoza za svršene učenike trećih razreda srednje škole.

Nakon testiranja koje je toga dana obavljeno, uslijedit će i analiza i obrada rezultata pedagoga i psihologa te profesionalno savjetovanje, odnosno razgovor s učenicom uz prisustvo roditelja u posebno zakazanom terminu. Ovo će mladima pomoći u njihovom daljem izboru škola, zvanja, otkrivanju vlastitih sposobnosti i interesa, kao i u promišljanju na temu osobnog doprinosa zajednici nakon završenih studija.

Cjelodnevno testiranje prošlo je tridesetak učenika osnovne i srednje škole. To su bili profesionalni testovi sposobnosti koji su obuhvatili verbalno, numeričko, apstraktno i mehaničko rasuđivanje, test perceptivne brzine, prostornih odnosa, gramatike i pravopisa. Program profesionalne orijentacije organizirali su Hrvatsko nacionalno vijeće i Udruga „Naša djeca” uz potporu HPD „Bela Gabrić”.

Ljetne radionice udruge „Naša djeca”

Udruga „Naša djeca” iz Subotice u okviru programa Ljetne škole hrvatskog jezika, kulture i duhovnosti organizirala je poludnevne radionice s ograničenim brojem djece i uz poštovanje svih epidemioloških mjera.

Prva radionica održana je 14. kolovoza u prostorijama HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici na temu sv. Roka, dok je druga bila 21. kolovoza na marijanskom svetištu Bunarić.

Predstavljanje zbornika o Sučiću i Kosu

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Đakovu, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Društvo hrvatskih književnika, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu i Đakovačko-osječka nadbiskupija organizirali su 22. kolovoza u Strossmayerovom muzeju u Đakovu predstavljanje zbornika *Pavao Matija Sučić, 250 godina od rođenja* i zbornika *In caritate, humilitate et vitae simplicitate, 100 godina od rođenja biskupa Ćirila Kosa*.

O zborniku *Pavao Matija Sučić* govorili su Tomislav Žigmanov i Mirko Ćurić, a o zborniku o Ćirilu Kosu Božidar Petrač i prof. dr. sc. Pero Aračić. Predstavljanje zbornika je održano u sklopu manifestacije 11. Dani Luke Botića, u okviru kojih je drugog dana otvorena izložba 150 godina Bunjevačkih i šokačkih novina u produkciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Izložba je bila postavljena u Spomen-muzeju biskupa Strossmayera.

Predstavnici institucija bošnjačke manjine u ZKVH-u

U organizaciji Sandžačkog odbora za zaštitu ljudskih prava i sloboda u okviru projekta „Jednakost,

različnost i dijalog u lokalnoj zajednici”, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata posjetila je 28. kolovoza delegacija predstavnika institucija bošnjačke nacionalne manjine iz Novog Pazara.

Projekt ima za cilj doprinos uključivanju manjina putem boljeg predstavljanja njihovih potreba i poboljšanja u provođenju njihovih prava. U okviru projekta, koji je podržan od strane Delegacije Europske unije preko EU-PRO i Fondacije za otvoreno društvo, realizirana je i skupina aktivnosti direktnih konzultacija s predstavnicima različitih lokalnih, državnih i manjinskih institucija, a u okviru tih aktivnosti je i studijski posjet ZKVH-u, kao primjer dobre prakse u ostvarivanju manjinskih prava u području kulture.

„Hajo” na „Zlatnim žicama Slavonije”

Subotički tamburaški ansambl „Hajo” sudjelovao je 29. kolovoza na 51. tamburaškom festivalu „Zlatne žice Slavonije”.

Tom prigodom nastupili su s pjesmom „Vrime piše priče”, čiji je autor teksta i glazbe Tomislav Vukov, dok aranžman potpisuju Marinko Piuković i Tomislav Vukov.

Hrvatska čitaonica „Fischer” iz Surčina proslavila svoju četvrtu obljetnicu

Najmlađa hrvatska udruga kulture u Srijemu, Hrvatska čitaonica „Fischer” iz Surčina, proslavila je 29. kolovoza svoju četvrtu obljetnicu u dvorištu župe Presvetog Trojstva u Surčinu.

Prigodnim i skromnim kulturno-umjetničkim programom, u skladu s epidemiološkim mjerama, članovi ove kulturne udruge predstavili su publici svoje aktivnosti u proteklih godinu dana. U kulturno-umjetničkom programu predstavili su se tamburaška sekcija, vokalna solistica Janja Šćujac, članovi literarne sekcije sa svojim pjesmama i aforizmima, a gledateljstvo je imalo priliku vidjeti i novi igrokaz literarne sekcije „Dogovor kuću gradi”.

Izbor iz privatne kolekcije Mladena Poljakovića

Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame te HKPD Matija Gubec iz Tavankuta organizirali su izložbu slika odabranih iz privatne kolekcije Mladena Poljakovića, koji je ljubav prema umjetnosti naslijedio od oca Matije Poljakovića (1909. – 1973.), poznatog subotičkog dramskog pisca.

Izložba je otvorena u subotu, 5. rujna, u prostoru tavankutske Galerije. Autorica izložbe je Ljubica Vuković Dulić, povjesničarka umjetnosti i viša kustosica subotičkog Gradskog muzeja. Riječ je o programu koji je trebao biti održan za ovogodišnju Noć muzeja, koja je zbog epidemiološke situacije otkazana.

Online Smotra dječjih pjevača i zborova

Ovogodišnja XVI. Smotra dječjih pjevača i zborova Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama” održana je online.

Zbog trenutne aktualne epidemiološke situacije i učestalog mijenjanja epidemioloških mjera smotra je premijerno prikazana 6. rujna, s početkom u 19 sati, na Televiziji K23, na web portalu www.k23tv.com, na Facebook profilu udruge, kao i na YouTube kanalu udruge. Te večeri u pratnji Dječjeg festivalskog orkestra pod ravnanjem profesorice Mire Temunović nastupilo je četrnaest izvođača koji su izveli trinaest skladbi, narodnih, ali i namjenski pisanih za Festival bunjevačkih pisama ili za Smotru. Nastup malih solista snimljen je u dvorištu Etnosalaša Balažević u Tavankutu.

Nedjelja, 27. 9. 2020.**DVADESET I ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Ez 18, 25-28; Ps 25, 4b-6.7b-9; Fil 2, 1-11; Mt 21, 28-32

Mnogo puta smo izgovorili onu poznatu rečenicu: „Ali nikad nisam imao priliku...”. Koliko toga bismo samo učinili da smo samo imali prilike, mogućnosti. U prvom čitanju upravo nam to Bog poručuje. Dokle god smo živi, svaku sekundu našeg vremena imamo prilike obratiti se i postupati pravedno, tj. dobro. I nitko nam ne broji propuštene prilike nego samo iskorištene. U drugom čitanju Pavao kao da piše našim župnim zajednicama, a ne nekadašnjim Filipljanima. Poručuje nam da nikakvo suparništvo i umišljenost ne vlada među nama i da se ne staramo samo za svoje... Kakvi su to ideali! U evanđelju susrećemo dva sina koja simboliziraju grešne i pravedne. Grešni se obraćaju, a pravedni ostaju neposlušni. Koji smo mi?

Nedjelja, 4. 10. 2020.**DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Iz 5, 1-7; Ps 80, 9.12-16.19-20; Fil 4, 6-9; Mt 21, 33-43

Saditi vinograd na kamenitom tlu, nama koji smo okruženi bačkom ravnicom, jednostavno je nezamislivo. Koja je to muka i posao, osobito kada radiš po vrućini i suši. Upravo tom slikom poslužio se prorok Izaija u prvom čitanju, i Isus u evanđelju. U prvom čitanju vinograd simbolizira izraelski narod oko kojeg se Gospodin teškom mukom i ljubavlju potrudio, i unatoč svom trudu, umjesto dobrih plodova, rađaju se loši. U evanđelju, vinograd opet simbolizira izraelski narod, ali zli vinogradari su glavari svećenički i pismoznanci koji su manipulirali narodom u svoju korist. Danas bi vinograd simbolizirao indiferentne kršćane koji za Boga ne mare, a zle vinogradare crkvene poglavare. I od jednih i od drugih oduzet će se Kraljevstvo Božje.

Nedjelja, 11. 10. 2020.**DVADESET I OSMI NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Iz 25, 6-10a; Ps 23, 1-6; Fil 4, 12-14.19-20; Mt 22, 1-14

Nedavno sam čuo jednu zanimljivu rečenicu izgovorenu na jednu veliku svetkovinu: „Prvo njiva, pa onda crkva (sveta misa)!” Izgovorena je u smislu da je sada žetva i da se nema vremena ići u crkvu, nego tek kad poslovi prođu. Nekako mi se činila prikladnom u tumačenju današnjeg evanđelja. Domaćin je pripremio svadbu i pozvao uzvanike. Pozvao je ljude koje voli i cijeni. Na kraju krajeva, za njih je pripremio veselje. No, uzvanici

su imali izgovore koji se čine opravdanim – idem na njivu ili se bave trgovinom. Zanimljivo da su to dva posla koja se itekako rade nedjeljom. I što je domaćin više navaljivao, uzvanici su bili bješnji. Mnogi poslovi nam se čine neodgodivi i važniji od molitve i svete mise. No, jednoga dana poslovi stanu, ali i veselje prođe, i što nam ostane?

Nedjelja, 18. 10. 2020.**DVADESET I DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Iz 45, 1.4-6; Ps 96, 1.3-5.7-10a.10c; 1Sol 1, 1-5b; Mt 22, 15-21

U prvom čitanju slušamo proroka Izaiju koji prorokuje u korist perzijskoga kralja Kira, kojega je Boga izabrao da preko njega proslavi svoje ime. U tome vidimo koliko je velika ljubav Božja koja ljubi čovjeka, iako ga on ne poznaje. Koliko samo poznajemo divnih ljudi koji nisu vjernici, a Bog itekako preko njihove dobrote djeluje u svijetu. U evanđelju se susrećemo s pitanjem poreza. I dan danas, osobito u Srbiji, to pitanje para uši. Pored neimaštine i države koja često ne brine o svojim građanima, osjećamo se potpuno ravnodušnima, možda čak i sretnima, ako možemo zaobići onih „stravičnih” 20% PDV-a. Posebno je zanimljivo to da koliko god da smo bogati ili siromašni, svima je jednako mrsko. No, kad zatreba bolnica, doktor, policajac, vatrogasac, studentski budžet, socijalna pomoć itd., onda ne pitamo cijenu... Daj i budi zahvalan ako ti nikada ne bude trebalo!

Nedjelja, 25. 10. 2020.**TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU****ČITANJA:**

Iz 22, 20-26; Ps 18, 2-4.47.51ab; 1Sol 1, 5c-10; Mt 22, 34-40

Naša divna Bačka mjesto je u koje stoljećima narodi dolaze i iz njega odlaze. Unatrag četristotinjak godina pamtimo dolaske, Turaka, Hrvata Bunjevaca i Šokaca, Mađara, Slovaka, Nijemaca, Rusina, Ukrajinaca, raznih kolonista iz Like, Bosne i Hercegovine itd. Svi smo otkuda došli i pronašli svoje mjesto u ovim krajevima. Mnogi su već davno otišli, a neki i danas odlaze. No, primjećujemo kako neki čudni ljudi zvani „migranti” dolaze i nije nam svejedno. Kakvi su to ljudi? Što oni hoće? Ne bih sudio niti zaključivao. I sam se isto pitam. I kao i svih nas, i njih ima i dobrih i loših. No, nemojmo zaboraviti koja je najveća zapovijed u Zakonu: *Ljubi Gospodina svog svim srcem... i bližnjega kao SEBE samoga*. Ništa više...

Služba riječi u misi, XIII. dio

Vjerujem u...

Poznati njemački protestantski teolog, Karl Barth, napisao je jednom ovu misao: „Postoje riječi koje se održe i usred ruina i od kojih se i u vremenu iscrpljenosti svih riječi ne može biti umoran”. Doista, u vremenu potpune konfuzije, kada smo osupnuti dijametralno suprotnim informacijama, savjetima, preporukama, kada u jednom trenutku misliš da je sve velika varka a u drugom brižljivo namještaš masku (jer, što ako nije varka?), imati vjeru u nekog ili nešto, vrijedi više nego išta. Iskreno i predano reći „vjerujem u...” danas je skuplje od zlata. Možda zato što se čini lakšim nabasati na grumenčić zlata u bari pored ceste negoli na besprijekorno „vjerujem u”.

A mi kršćani svake nedjelje nakon propovijedi stameno izričemo taj sudbonosni Vjerujem. Možda smo tijekom cijelog proteklog tjedna samo tada izgovorili da u nešto ili nekog vjerujemo. Jesmo li svjesni da pripadamo onim malobrojnim sretnicima koji ipak mogu reći da vjeruju, da imaju komu izručiti svoje povjerenje, oslobođeni bojazni da će nas Povjerenik izigrati?

Dragi čitatelji, nastavljamo naša promišljanja o Službi riječi u svetoj misi te se dotičemo odsjeka koji se tiče našega odgovora na objavljenu riječ. Na sve što nam je Bog govorio kroz pisma i tumačenja propovjednika, naš odgovor je svečani, životni Vjerujem. Kao da smo „Marte” koje Isus zaustavlja pitanjem: „Vjeruješ li ovo?” (Iv 11,26), a ona mu spremno odgovara: „Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!” (27. r.).

Bog nije diktator koji si uzima za pravo da jedini govori a drugi ni da pisnu. Liturgija to dokazuje: nakon Božjeg govora i mi smo dobili riječ: Vjerovanje i Molitva vjernika. To je „naš” dio u misi gdje mi govorimo Bogu. Dijalog je moguće samo između strana koje se uvažavaju i dopuštaju se izraziti. Cijela liturgija je jedan sadržajni dijalog Boga i čovjeka.

VJERUJEM U BOGA, ALI ŠTO ĆE MI CRKVA?

Pitanje koje često susrećemo. Još više zaprepasćuje sugovornika naš odgovor da nije dovoljno vjerovati u Boga, nego vjerovati u Boga u Crkvi! Dakako, vjera je nešto najosobnije, ali ipak nije privatna stvar. Tko hoće vjerovati, mora moći reći „ja” kao i „mi”, jer bi vjera, koja se ne bi mogla posredovati, bila

nerazumna. Ako si vjernik, nisi to svojim zaslugama postao, niti vjeru sam sebi dao, nego je dobio po Crkvi. Tu vjeru Crkva je prenosila stoljećima, čuvala je od zabluda i uvijek nanovo osvjetljavala. Stoga vjerovati znači i imati udjela u zajedničkom uvjerenju. Vjera drugih me nosi. Prema tome, nemoguće je biti (katolički) vjernik *izvan* Crkve. Nedjeljnim i blagdanskim „Vjerujem u”, stvaramo simfoniju različitih glasova povezanih istom vjerom, koja nije tek neko moje osobno uvjerenje, i to je, ali daleko više od toga: postajem glas Zaručnice koja daje odgovor ljubavi svom Zaručniku.

ŠTO ĆE VJERI DEFINICIJE I FORMULE?

Drugo je to pitanje koje mnogi postavljaju. Zar ne bi bilo osobnije i ljepše kad bismo svojim riječima izražavali što vjerujemo, a ne kako je to netko uobličio, formulirao i zatvorio za improvizacije i promjene? Naime, u vjeri se ne radi o ispraznim riječima nego o stvarnosti. U Crkvi su se stoga vremenom sažele formule vjere pomoću kojih tu stvarnost promatramo, izražavamo, učimo, prenosimo, slavimo i živimo. Bez čvrstih formula gubi se sadržaj vjere, Kristova poruka lako može dovesti do nesporazuma. K tome su formule vjere važne kada se vjera Crkve prevodi u različite kulture, a treba ostati sačuvana. Jer zajednička je vjera temelj jedinstva Crkve.

Vjerovanje ili Ispovijest vjere koje napamet izgovaramo na liturgijskim slavljinama su kratke formule koje omogućuju zajedničko ispovijedanje vjere svih vjernika. Takve se kratke formule nalaze već u Pavlovim poslanicama. Ranokršćansko *Apostolsko vjerovanje* ima posebnu vrijednost jer vrijedi kao sažetak vjere apostola. *Veliko Vjerovanje* ima još veći ugled jer je proizašlo iz velikih sabora još nepodijeljenoga kršćanstva (Niceja, 325. g., Carigrad, 381. g.) i do danas je zajednički temelj kršćana na Istoku i na Zapadu.

KAKO SU NASTALE ISPOVIJESTI VJERE?

Formulirani vjerski iskazi sežu sve do Isusa Krista koji je svojim apostolima naložio misiju krštavanja. Kod toga se od ljudi zahtijevala određena ispovijest vjere, naime vjera u Oca, Sina i Duha Svetoga. Sve ispovijesti vjere Crkve jesu razvoj vjere u trojedinoga Boga. Uvijek započinju ispovijedanjem vjere u Oca, stvoritelja i uzdržavatelja svijeta, zatim upućuju na vjeru u Sina, u kojem svijet i mi sami nalazimo spasenje, te završavaju u ispovijesti vjere u Duha Svetoga, koji je Božja prisutnost u Crkvi i svijetu.

Lukino evanđelje

(III. 3,1–4,13)

Drugi dio Lukina evanđelja nastavlja razvoj povijesti, u koju je ušao Sin Božji. Dok u 2,1-2 spominje samo dva imena, sada navodi sve važne činovnike Rimskoga imperija: cara Tiberija, Poncija Pilata, tetrarhe Heroda, Filipa, Lizanija, velike svećenike Anu i Kaifu (3,1-2). No, svijet i njegovo spasenje ne stoji na njima. Moramo reći da nisu ni imali na umu da svijet, i u njemu pojedinca, treba spasiti. Htjeli su osigurati samo svoj život, ali nisu uspjeli...

Luka nasuprot njima postavlja malog čovjeka: Ivana Krstitelja. Po njemu Bog objavljuje što je najvažnije ostvariti u životu: *Činite plodove, dostojne obraćenja!* (3,8). U grčkom originalu znači promijeniti razmišljanje, i kao posljedica, slijede djela koja odgovaraju Bogu. Maleni znaju realno reflektirati, jer njihovo egzistencijalno stanje – borba u svagdašnjem životu – ne daje izgubiti se u subjektivnim željama, fantazijama, i nemaju snagu to ostvariti kao „veliki” u politici, u bogatstvu. I zbilja, pristupaju njemu bezimeni: „mnoštvo”, „carinici”, „vojnici” (3,10.12.14). Starije generacije, koje su služile vojsku, dobro znaju da je čovjek ondje samo jedan broj. Po Lukinom evanđelju Bog „bezimenima” šalje djelotvorni princip koji spašava život: *Činite plodove, dostojne obraćenja!* Ti „bezimeni” postaju ličnosti: od 3,2 do 3,38 – evanđelista reda imena malenih. Počevši od Josipa, muža Marije, pa sve do Adama.

Ali zašto postaju osobe – u najdubljem smislu? Jer su u Isusovoj genealogiji. Po Nazarećaninu, i najmanji dobiva svoje ime i dostojanstvo pred Bogom – i to zauvijek. Što su ovi značili pred državnim, gradskim, bilo kojim vlastima? Ništa. Broj, kojim se može manipulirati i tako iskoristiti... Ali u Isusu, u njegovim djelima „maleni” primaju svoj ugled pred Ocem i sami shvaćaju da su temeljna vrednota u obitelji – sa svojim moralnim i vjerskim vrednotama, i u društvu – marljivim radom i s čvrstim prijateljstvima. Po Isusu Kristu svaki može

iskusiti da ima neizmjernu vrednotu ovdje na zemlji, isto tako u nebu, i to pred najvećim autoritetom, pred Ocem.

Mi katolici spadamo u genealogiju: „iza Krista”. Zato moramo veoma duboko shvaćati naše dostojanstvo. Samosvijest naše vrednote pred Ocem možemo izgraditi s onim od Ivana Krstitelja: *Činite plodove, dostojne obraćenja!*

Ovo nije samo poziv ili zapovijed. Mi nismo u Isusovoj genealogiji zato što živimo poslije njega treći milenij, već zato što on živi u nama po euharistiji. Naša povezanost s Uskrsim nije vremenska, nego egzistencijalna: *Živim, ali ne ja, nego Kristi živi u meni!* (Gal 2,20). Ovaj je zajednički život temelj da mi zbilja činimo djela obraćenja, i onda ako se moramo ispovijedati. Svako naše dobro djelo – bilo kako maleno – priznato je od Oca s velikim poštovanjem. Ta dobrota nas čini osobom, daje ime i dostojanstvo, koje

je daleko veće od bilo kojeg „imperatora”, državnih vlasti, medijskih „zvijezda”. Adamu vrednotu mogu darovati jedino moral i vjera, tj. osoba Isusa Krista.

Ta kršćanska svijest je pod kušnjom, kao što je bio i Isus u pustinji (4,1-13). Sotona je Nazarećanina htio pretvoriti u običnog radnika za kruh, ili osobu koja nudi sebe kao lažnu atrakciju, ili koja zamišlja sebe kao kralja cijelog svijeta, naravno, samo na drugom mjestu iza đavla... Onaj, koji je odbio kušnju, sada realno živi u vjerniku. Zato i on ima snagu odbiti kušnju, još više, ima snagu činiti djela dostojna obraćenja.

Povijest, kao znanost, u moralnom smislu jest jedan od najnepravednijih disciplina u svijetu. Sve želi saznati o Cezaru, o Napoleonu, o „velikanima”. Maleni nemaju mjesta u „službenoj” povijesti, oni su samo jedan broj. Bog je po Isusu ispravio ovu nepravdu. Ocu nisu bili važni Tiberije, Poncije Pilat, tetrarsi, veliki svećenici – nego Josip i Marija, Isusovi maleni preci, Isusovi nasljednici, kršćani. Nazarećanin doslovce potvrđuje ovaj zahvat: *Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, i objavio malenima* (Mt 11,25).

Povijest je samo prividno pod upravom „velikih”. Nju maleni grade u obitelji, u jedinstvu bračne ljubavi, u zadaćama svagdašnjice, isto tako u većim ili manjim žrtvama života. Tko čini dobro, nad njim je izrečeno: *Ti si sin moj ljubljeni, u kome mi sva milina* (Lk 3,22).

Susret s Bogom na izvoru vode

Hodočasćenje je putovanje vjernika prema svetom mjestu koje je posvećeno djelovanjem Božjim ili je poznato kao mjesto na kojem su mnogi vjernici doživjeli uslišanje svojih molitava. Praksu hodočasćenja uvijek prati uvjerenje vjernika da će odlazak na sveto mjesto utjecati na ozdravljenje od bolesti, izbavljenje od životnih opasnosti, primanje posebnih milosti. Na tom svetom mjestu obično se nalazi neko svetište, crkva ili oznaka gdje se vjernici okupljaju i ondje izriču svoje molitve. Hodočasnička mjesta i svetišta, gotovo u pravilu, kao svoj osnovni sadržaj imaju neko vrelo, izvor, bunar iz kojega hodočasnici ne utažuju samo svoju tjelesnu žeđ poslije napornog puta i ne peru samo svoje prašnjave noge nakon hoda, nego doživljavaju i očišćenje vlastite duše pranjem u vodi na hodočasničkom mjestu. Stoga je važan dio hodočasničkog dolaska i boravka na svetom mjestu obred čišćenja duše i tijela koji se događa u pranju tijela vodom iz izvora koji se obično nalazi u samom svetištu ili u njegovoj blizini, a priprema hodočasnika na sakrament pomirenja da bi se čiste duše i tijela mogli s Bogom susresti.

HODOČASNIČKA SVIJEST VJERNIČKOG NARODA

Biblijski tekstovi svjedoče o brojnim mjestima hodočašća koja su povezana s posebnim događajima Božjeg očitovanja i pokazivanja Božje moći. Prvi biblijski hodočasnik je praotac Izraela i praotac svih vjernika Abraham (usp. Post 12,1-5), a nakon njega hodočasničko putovanje nastavio je njegov sin Izak, a zatim njegov sin Jakov. Dok su hodočastili zemaljskim putevima dolazili su u dodir s Bogom kojim im se objavljivao na raznim mjestima, a oni su ta mjesta označavali i na njih su se vraćali kako bi opet pronašli Božju blizinu te se sjetili obećanja koja im je Bog na tim mjestima izrekao. Abraham je dolazio u Šekem (Post 12,6), pa u Betel (Post 12,8), odlazio u Hebron (Post 13,18) i u Beeršebu (Post 21,33). Izak i Jakov također su posjećivali mjesta na kojima je njihov otac i djed Abraham susretao Boga, a i oni su označavali posebna mjesta na kojima su se događali njihovi osobni susreti s Bogom: La-Hai-Roi (Post 25,62), Penuel (Post 33,31) i duga mjesta koja su kasnije postala omiljena hodočasnička središta sve do danas. Mnoga od tih mjesta bila su poznata kao mjesta hodočašća i prije nego su ih Abraham i praoci Izraela posvetili Gospodinu Bogu Izraelovu. Praksa hodočasćenja koja se odvijala i prije njih ostala je ista, ali značenje i smisao hodočasćenja na ta mjesta postao je sasvim drugačiji. Drugi su narodi na tim mjestima slavili svoja božanstva, a izraelski narod je

od tih mjesta učinio okupljališta vjernika koji se sjećaju Boga i njegovih djela u povijesti spasenja. Izraelski narod živio je u stalnoj svijesti da je njegov identitet povezan s hodom i seljenjem, putovanjem i pomicanjem s mjesta na mjesto. Zbog toga je i Isus govorio da je on Put kojim se stiže do spasenja, do susreta s Ocem (usp. Iv 14,6). Svijest da je Bog uvijek na putu sa svojim narodom i da se u posebnim trenutcima očituje na određenim mjestima duboko je utkana u biblijsku vjeru, a i prenesena u srca vjernika Crkve. Hodočasnička svijest oznaka je vjerničkog naroda koja je duboko ucijepljena u teološku sliku Crkve – putujućeg naroda Božjeg.

HODOČASNIČKI IZVOR ŽIVE VODE

Stara sveta mjesta, koja su u međuvremenu postala sveta mjesta hodočašća čitavog naroda i pojedinih plemena Izraela oblikovala su osnovnu sliku te postala uzor i primjer drugim svetim mjestima na kojima su se i u povijesti Crkve razvile prakse hodočasćenja. Osim što su značajna po svojim religioznim događajima povijesti Božjeg djelovanja i doživljaja Božje blizine, ova su mjesta hodočasćenja uvijek pružala mogućnost dodira s vodom. Na mjestima hodočašća što su ga u davnim vremenima uspostavili praoci Izraela redovito je postojao zdenac vode ili barem neka oaza uz koju je raslo neko stablo čije je korijenje dosezalo do podzemnih voda i crpilo iz njih snagu za život u pustinjskim krajevima. Taj dodir s vodom na hodočasničkom mjestu neizmjerljivo je značajan za doživljaj hodočašća i u životu hodočasnika. Voda na hodočasničkom mjestu i praktično i simbolički označava dodir sa životom. Voda u pustinjskim krajevima praktično jest izvor života. Simbolički ona omogućuje hodočasniku dodir s Bogom izvorom života. Ovo značenje vode na hodočasničkom mjestu tako je zorno opisana u susretu Samarijanke i Isusa kod Jakovljevog zdenca pored samarijskog grada Sihara (Iv 4,1-42). Ovo mjesto se u Starom zavjetu nazivalo Sihem, a u Jakovljevo doba nosilo je ime Šekem. Od davnina je to bilo mjesto početka vjere Izraela i saveza koji je ondje s Bogom sklopio Abraham. Isus je učinio mnoge spasenjske znakove i utvrđivao vjeru svojih učenika upravo pored neke vode, na moru, u rijeci, pored ili uronjen u taj izvor života.

Pranje vodom iz izvora, zdenca ili bunara na hodočasničkom mjestu otvara i nama danas mogućnost simboličke i praktične veze s izvorima naše vjere, vraća nas u živu praktičnu i simboličku vezu s Bogom stvoriteljem voda i stvoriteljem naših tijela, davateljem novog života što smo ga primili krštenjem.

Razgovor s preč. Árpádom Verebelyijem, ravnateljem svetišta Marije Pomoćnice kršćana u Doroslovu, dekanom Apatinskog dekanata i župnikom u Bogojevu i Doroslovu

„Bunar koji liječi bolove”

Árpád Verebelyi je rođen u Novom Sadu 20. veljače 1979. godine. Podrijetlom je iz temerinske župe sv. Rozalije. Osnovnu školu je završio u Temerinu, a Biskupijsku klasičnu gimnaziju „Paulinum” u Subotici. Svećeničku formaciju i bogoslovske nauke je započeo u Segedinu, a završio u Egeru 2005. godine, kada ga je tadašnji subotički biskup Ivan Pénzes zaređio za svećenika, na Petrovo, u subotičkoj stolnoj bazilici. Službovao je kao kapelan u Bačkoj Topoli nepunih godinu dana, da bi 11. srpnja 2006. bio imenovan župnikom u župama sv. Mirka u Doroslovu i sv. Ladislava u Bogojevu, te upravljatelj Biskupijskog marijanskog svetišta u Doroslovu. Od 2014. godine dekan je Apatinskog dekanata. Na blagdan sv. Terezije Avilske 2019. godine, mons. Balázs Bábel, kalačko-kečkemetski nadbiskup, odlikovao ga je titulom naslovnog prepošta prepoziture sv. Marije Magdalene.

Zv.: Osnovne činjenice o povijesti štovanja Marije, te o vezanosti za čudotvorni izvor vode...

Preč. Árpád V.: Ono što znamo o svetištu jest to da je 1173. – 1174. godine kralj Bela III. u svom darovnom pismu redovnicima premontreima darovao mjesto koje se tada zvalo Bajkut, kako bi u svojem samostanu uspostavili administrativni i duhovni centar. Ime „Bajkut” znači „bunar koji liječi bolove”. To znači da je već u to vrijeme postojalo mjesto u koje su vjernici hodočastili. Kasnije, 1364. godine, ugarski kralj Ludovik Veliki sagradio je samostan te u njega pozvao redovnice klarise koje su godinama ondje djelovale. Za vrijeme Turaka svi samostani u svetištu bili su porušeni, te su tamo kao pustinjaci stanovali protjerani redovnici franjevci. Ostao je jedino bunar. U to vrijeme progona samo su se na tom mjestu

vjernici mogli ispovjediti, krstiti, vjenčavati i moliti. Poslije Turaka, 1752., ponovno je počelo naseljavanje teritorija te je od tada pokraj nekadašnjeg Bajkuta nastalo mjesto koje se zvalo Doroslovo. Od tada se svetište zove: Doroszló Szentkút (Doroslovački bunarić). Matice krštenih vode se od 1753., a franjevac Gergelyfy Erazmus bio je prvi dušobrižnik. Godine 1792. dogodilo se čudo, kada se siromašnom slijepcu, koji je brinuo o svojoj majci udovici, u snu ukazala Blažena Djevica Marija koja mu je rekla da ode na bunar i opere oči vodom. Na bunar ga je odvela njegova stara majka. Nakon što se umio, odmah je progledao te je radosno uskliknuo: „O majko, kako vas davno nisam vidio”. Taj čovjek zvao se János Zablotski. Od tada je u povijesnoj knjizi zabilježeno preko 60 ozdravljenja.

Zv.: Molimo vas da nam u kratkim crtama predložite podatke o gradnji crkve i povijesnim podacima vezanim uz Doroslovački bunarić.

Preč. Árpád V.: Godine 1796., u znak zahvalnosti BDM na ozdravljenju, kraljevski šumarski inženjer Ferenc Tordy, gradi malu kapelu. Godine 1808. – 1809. gradi se nova i veća kapela, koja je bila posvećena i u kojoj su se služile svete mise. Ova kapela izgorjela je 1823. jer su ljudi na zidove kapele nakon ozdravljenja kao uspomenu i zavjetni dar ostavljali svoje štapove i pomagala te su se oni zbog brojnih svijeća zapalili. Godine 1825., na mjestu sadašnje kapele, gradi se treća kapela koja je već bila u veličini crkve te je imala više oltara. Oltar ove kapele je krasila slika Marije Pomoćnice kršćana koju su sa sobom donijeli Nijemci (Švabe) koju su u to vrijeme naselili Podunavlje. Kada je 1874. godine, opet zbog mnoštva svijeća izgorjela kapela, sve se srušilo osim zida na kojem se nalazila slika. Od tada se ova slika štuje kao čudotvorna, te se i danas

nalazi u crkvi koja je izgrađena 1875. godine, kao privremena crkva. Kao takva, nije imala ni sakristije ni tornja jer je nadbiskupija htjela graditi puno veću. Kad se vidjelo da to neće biti moguće, 1907. sagrađeni su tornjevi.

Zv.: Kada je Doroslovo proglašeno za prošteničko mjesto?

Preč. Árpád V.: Nakon brojnih ozdravljenja koja su bila dokumentirana i poslana Svetoj stolici, papa Grgur XVI. 1835. Doroslovačkom bunariću darovao je papinske povlastice potpunog oprost na blagdan Male Gospe i Duhova. Od te godine službeno se imenuje kao zvanično svetište. Papa Pio X. svetištu je darovao još papinskih povlastica s potpunim oprostom na blagdan Uzašašća Gospodinova – Spasova, uoči i na drugi dan Duhova, na nedjelju Presvetog Trojstva, Veliku Gospu, blagdan Pohoda Blažene Djevice Marije, na Ime Marijino i na nedjelje mladog mjeseca. Biskup Matiša Zvekanović 1967. dekretom potvrđuje i imenuje Doroslovački bunarić biskupijskim svetištem.

Zv.: Je li svetište jednako „popularno” kod vjernika Mađara, Hrvata i Nijemaca u zapadnoj Bačkoj? Kako je bilo u prošlosti – postoje li podatci?

Preč. Árpád V.: Do Drugog svjetskog rata najbrojniji su hodočasnici bili Nijemci – Švabe koji su posebnim vlakovima dolazili iz Budimpešte, Pečuha, Segedina i Osijeka, te iz Podunavlja i Banata. Drugi po redu brojnosti su bili vjernici Mađari, Hrvati i Slovaci, te i katolici istočnog obreda. Svaka grupa imala je svoj hodočasnički dan i uvijek su se služile dvije svete mise na latinskom jeziku, ali su uvijek bile tri propovijedi na njemačkom, mađarskom i hrvatskom jeziku. Ukoliko je bio hodočasnički dan za Nijemce, glavna propovijed bila je na njemačkom, a ostale na hrvatskom i mađarskom.

Zv.: Kako se razvijao hodočasnički program tijekom povijesti na blagdan Male Gospe i kakvu formu on ima u suvremenom periodu?

Preč. Árpád V.: U ranije vrijeme blagdan Male Gospe nije bio među glavnim hodočasničkim danima na svetištu, nego svetkovina Duhova koja se slavila tri dana. Godine 1967., na 50. obljetnicu ukazanja Gospe u Fatimi, biskup Zvekanović je na dan Male Gospe Doroslovački bunarić proglasio biskupijskim svetištem, te od tada taj blagdan

Vjernicima koji su od malih nogu u crkvi, te su od svojih obitelji primili vjerski odgoj, duhovna ponuda našeg svetišta će biti dovoljna, ali modernom čovjeku koji nije odrastao s Crkvom treba ponuditi sadržaje koje će ga privući k svetištu, te tako omogućiti da se susretne i s vjerskim sadržajem na svetištu.

postaje centralni hodočasnički dan kada se okupljao najveći broj vjernika svih jezika naše biskupije. S obzirom na to da je kapela bila premala za taj broj vjernika, napravljen je vanjski oltar gdje se i danas slavi sveta misa. Slavlje Male Gospe započinje večer prije samog blagdana, pokorničkim bogoslužjem u 15 sati. U 16 sati bude kateheza o geslu pod kojem se te godine organizira hodočašće. Nakon toga u 17 sati je večernja liturgija časoslova. U 18 sati je sveta misa na vanjskom oltaru na mađarskom jeziku, a u isto vrijeme služi se grkokatolička liturgija u kapeli. Nakon mise slijedi procesija sa svijećama do bunara, gdje se pod svijećama mole radosna otajstva krunice. U 22 sata na vanjskom oltaru započinje klanjanje, koje traje do 23 sata. Nakon klanjanja je služba čitanja časoslova. U ponoć započinje molitva Krunice – otajstva svjetla. Nakon krunice prikaže se film kršćanske tematike. Na sam blagdan Male Gospe u 5 sati mole se žalosna otajstva krunice, zatim u 6 sati slijedi križni put, u 7 sati jutarnja molitva Časoslova, u 7.30 sati sveta misa na slovačkom jeziku u kapeli, dok se u 7.45 sati kod bunara mole slavna otajstva krunice, u 8.30 sati je na vanjskom oltaru biskupska sveta misa na hrvatskom jeziku, u 9 sati je u kapeli misa na njemačkom, u 10 sati slavi se biskupska misa na mađarskom jeziku, a nakon mise je svečana procesija s Presvetim do bunara. Navečer u 18 sati je dvojezična misa s propovijedi. Tim misnim slavljem završava proslava Male Gospe.

Zv.: Poznavatelji Doroslova i prolaznici primjećuju velike promjene u vanjskom izgledu okolice

svetišta. Kako su se razvijali planovi uređenja okolice svetišta, s kojim ciljem i kako će izgledati svetište kada radovi budu završeni.

Preč. Árpád V.: Smisao i cilj svih radova jest taj da hodočasnici ne dolaze samo jednom godišnje, nego da imamo mogućnosti i smještajnih kapaciteta za održavanje raznih duhovnih i svjetovnih manifestacija. Želja nam je da u Doroslovačkom bunariću okupljamo naše vjernike, bilo kojeg govornog područja, kako bismo se zajedno molili, družili, okupljali i susretali.

Smisao i cilj svih radova u svetištu jest taj da hodočasnici ne dolaze samo jednom godišnje, nego da imamo mogućnosti i smještajnih kapaciteta za održavanje raznih duhovnih i svjetovnih manifestacija. Želja nam je da u Doroslovačkom bunariću okupljamo naše vjernike, bilo kojeg govornog područja, kako bismo se zajedno molili, družili, okupljali i susretali. Svaki objekt koji se gradi, prvenstveno je građen za svrhu svetišta. Do sada je izgrađen „Konak svetog Ivana”, koji služi kao smještaj za goste svetišta, te se u njemu nalazi velika kuhinja i blagovaonica, kao i ured za hodočasnike. Pored konaka, izgrađena je i velika dvorana – „Dvorana Marije Majke Europe”. Njena prvenstvena namjena jest da se prilikom nevremena u njoj mogu služiti svete mise i duhovni program za hodočasničke dane. Preko godine ona služi kao višenamjenska dvorana: za konferencije, susrete, koncerte, svadbe i balove. U dvorani može sjediti oko 1.200 osoba, a za svadbe i balove može primiti oko 700 gostiju. Iza dvorane smo izgradili sanitarne čvorove koji su također dostupni na korištenje hodočascima, a na katu iznad sanitarnih čvorova nalaze se prostorije za majke s bebama i kupatila koja su na usluzi hodočascima koji dolaze pješice ili mladima koji kampiraju na

svetištu. Započeta je i gradnja hotela „Svetog Kristofora”, koji će imati smještajni kapacitet oko 80 gostiju, a u svojoj ponudi imat će sve uvjete koje nude moderni hoteli.

Zv.: Je li Doroslovo sada središte i društvenih aktivnosti, sa svojom raznolikom ponudom, te kako ga u tom smjeru još više razvijati s obzirom na sve manje stanovnika u zapadnoj Bačkoj?

Preč. Árpád V.: Svjesni činjenice da su katolici u Bačkoj nacionalne manjine i da nas je svake godine manje, cilj nam je ponuditi što više kvalitetnog sadržaja kako bi se naši vjernici okupljali, povezivali i družili. Zahvaljujući našim donatorima, imamo mogućnosti nešto učiniti za naše ljude, pa možda tako privući i hodočasnike i goste iz inozemstva, kako iz Mađarske, tako i iz Hrvatske i drugih okolnih zemalja. Uzevši u obzir bogatu duhovnu povijest i tradiciju ovoga mjesta, smatram da se nikako ne bismo smjeli obeshrabriti i odustati, bez obzira na to kakve su prilike ili neprilike pred nama.

Zv.: Kako Crkva sa svojim kapacitetima i objektima (u Bačkoj) može pridonijeti razvitku lokalne zajednice i ići ususret potrebama zajednice?

Preč. Árpád V.: Svakako nam je jedan od ciljeva ponuditi našim ljudima radna mjesta te tako možda odlučiti ostati ovdje i osnivati svoje obitelji.

Zv.: Približavaju li se hodočašća po konceptu turističkim putovanjima? Suradujete li s turističkim zajednicama i operatorima? Imate li neki oblik „marketinga” doroslovskog svetišta?

Preč. Árpád V.: Mnogi ljudi dolaze ili žele doći posjetiti sve-

tište, međutim, nemaju gdje prespavati, i zbog toga se ne zadržavaju duže u svetištu. Ovakvo moći ćemo ponuditi svim turistima i hodočascima smještaj, ali isto tako privući nove hodočasnike.

Zv.: Je li potrebno mijenjanje i prilagodba programa suvremenom čovjeku i na koji način?

Preč. Árpád V.: Vjernicima koji su od malih nogu u crkvi, te su od svojih obitelji primili vjerski odgoj, duhovna ponuda našeg svetišta će biti dovoljna, ali modernom čovjeku koji nije odrastao s Crkvom treba ponuditi sadržaje koje će ga privući k svetištu, te tako omogućiti da se susretne i s vjerskim sadržajem u svetištu.

Zv.: Kako je izgledalo ovogodišnje hodočašće i njegov program?

Preč. Árpád V.: Zbog korone ove godine nismo previše promovirali duhovne ponude svetišta, kako bismo izbjegli preveliku gužvu. Uoči blagdana Male Gospe slavili smo svetu misu i procesiju sa svijećama, a na sam dan Male Gospe održali smo dvije svete mise, na hrvatskom i mađarskom jeziku, te na kraju procesiju s Presvetim Oltarskim sakramentom.

Je li sotona „stvaran”?

Poštovani, da li je sotona „stvaran” i u kojoj mjeri, kako djeluje i je li priča o njemu posljedica prošlih vremena ili je razvoj civilizacije učinio „sotonu” mitom i prevladanom pričom? Hvala na odgovoru. /T. M./

Poštovani, na početku bih se ispričao što ste ovoliko dugo čekali na odgovor. Možda je i prigodan trenutak da vam sada odgovorim jer mi je ovih tjedana uslijedilo imenovanje egzorcistom Subotičke biskupije, a je ova tematika bila i dio mog diplomskog rada.

„O SOTONI BIBLIJE”

Sotona je vladar svih demona, te ovaj naziv dolazi iz heb. מְשִׁיטָא - šātān¹ što znači protivnik, tužitelj, a grč. διαβόλος (διαβάλλω), ó diabolos, koji opada, opadač, vrag ili još lažac, napasnik. Koliko su anđeli sjaj slave Božje, toliko su demoni bića tame. Otkrivenje nam donosi prikaz bitke anđela na nebesima u Otk 12,7-9. U ovakvom ambijentu tj. anđeoskom svijetu započinje misterij zla.² Sotona sa svojim anđelima uvodi zlo u svijet i njegovu povijest. Ovo otajstvo borbe ostaje tajnom do danas, iako postoje mnoga tumačenja i hipoteze. Ono što ostaje u domeni dogme jest da su neki anđeli sagriješili neposlušom i tako postali demoni.

Lucifer, Sotona i demoni nisu stvoreni kao zli, a o ovome govore sv. Antun, kao i sv. Atanazije, već su stvoreni kao dobri jer Bog ne stvara ništa zlo.³ Ovakvo mišljenje je stav Crkve još od najranijih koncila, a posljedica su bili sukobi s različitim gnosticima i učenjima. Evanđelisti, poput Luke i Ivana, donose nam izvještaje o Sotoni, tako piše u Lk 10,18: *Vidio sam, Sotonu gdje pada kao munja s neba!, a Ivan navodi: „Sin se Božji pojavio da uništi đavolska djela (Iv 3,8).*

Mnoštvo je izvještaja i vidimo kako je Biblija bogata i slikovita sa stvarnošću zla koje izlazi iz okvira mita i pukih priča, te više poput znanstvenog štiva ukazuje na stvarnost zla i njegovo djelovanje (Iv 13,17; Iv 14,13; Lk 22,31; Mt 4,15; Mt 25,41; Otk 12,1-2; 1 Pt 5, 8-9. Job 1,6-12; Job 2,1-8; Post 3,15; itd.).

DEMON – S IMENOM I PREZIMENOM

Svaka osoba ima svoju narav i identitet, rekli bi svoje „ja” i svoj identitet – ime i prezime. Demon ili zlodusi nemaju tjelesno postojanje niti osjetilnu spoznaju, ali posjeduju puno veću duhovnu i razumsku spoznaju nego ljudi.⁴ Sotona i drugi đavli su po naravi duhovi koje je Bog izvorno stvorio kao dobre, no padom u grijeh svojom voljom postaju zauvijek osuđeni, a o ovome govori Katekizam Katoličke Crkve

¹ Rudolf AMERL, *Hebrejsko-hrvatski riječnik*, טאורק-ידבע וולמ, u: Školska knjiga, Zagreb, 1997., 294.

² Usp. Miro GLAVURTIĆ, *Satana*, Beograd, 1978., 9.

³ Usp. Miro GLAVURTIĆ, *Satana*, Beograd, 1978., 9.

⁴ Usp. Gilles JEANGUENIN, *Sotona i njegove zamke*, Split, 2010., 16-17.

u br. 391-395.⁵ U naravi demona je da zla salijeću ljude, a ovakve osobine demona prepisivao je stari Istok.⁶ Ivan Evanđelist govoreći o egzistenciji sotone, govori o njemu kao o lašcu i razaratelju nadnaravnog života. Knjiga Mudrosti u 2,24, navodi kako je zavist ušla u svijet i to s đavlom.

Vjerujem da će neke karakteristike koje navodi Peter Kreeft, autor knjige „Anđeli i demoni” pomoći kako prepoznati djelovanje demona u životnoj svakodnevnici.

Ovo su neka od djelovanja: *Kao predmet misli, mogu poticati strah. *Mogu izokrenuti Božju objavu ili nas prevariti lažnim objavama. *Čak se i đavao može prikazati kao anđeo svjetla npr. 2Kor 11,14. *Mogu nas napastovati u mašti ili osjećajima. *Ponekad mogu pomicati materijalne predmete nadnaravnom snagom. *Demoni nas mogu opsjedati i posjedati.

Vidimo kako konkretnost zla nije „puka” psihološka neuravnoteženost niti praznovjere. Zlo je ono koje nas sapliće, nasrće na nas, a u najgorim i rijetkim slučajevima zaposjedne. U ovom zadnjem slučaju primjenjuje se molitva „Velikog egzorcizma” pridržana samo svećeniku.

Mogao bih još dosta toga navesti, no malo je prostora. Uz sve navedeno, postoje još mnoge stvari vezane za ovu duhovnu stvarnost od hijerarhije, fenomena opsjednutosti, simptoma, pa do egzorcizma i same psihologije, filozofije, teologije. Nažalost, živimo u vremenu kada više o ovoj temi znaju filmski producenti nego teolozi, egzegeti i propovjednici, kako kaže čuveni dr. Celestin Tomić.

UVOD UMJESTO ZAKLJUČKA

Stečem dojam kako čovjek današnjice sebe smatra i suviše modernim da s visine ili s podsmijehom gleda na ono prošlo, napose na ono religijsko i duhovno. Zaboravlja da su „moderno”, „civilizacijsko” već postojali, samo su se u nakaradnom vrijednosnom sustavu urušili. Sjetimo se starih civilizacija. Otpad od vjere, razvrat, blud i nevrednovanje života koštalo ih je njihovoga svijeta i života. S druge strane okretanje leđa duhovnome nije okretanje k stvarnome i realnome, nego okretanje od sebe, od Boga i od stvarnosti s kojom živimo. Svaki „zaokret” na drugu stranu u takvom slučaju bit će bolan. Odabir nevjerovanja u zlo, nas neće zaštititi od njega, kao što nas nepriznavanje grijeha neće zaštititi od posljedica grijeha. Nema zaključka, barem ne u ovom odgovoru. Želim vam ostaviti najslađi „zalogaj” spoznaje u daljnjem promišljanju i rastu u vjeri u bogatoj literaturi i u nepresušnom izvoru vjere.

Poštovani vaša pitanja možete poslati na email: stipicnebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

⁵ Usp. Peter KREEFT, *Anđeli i demoni*, Split, 2016., 115-116.

⁶ Usp. Celestin TOMIĆ, *Zlo, demoni, sotona*. Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska, u: *Bogoslovska smotra* 46 (1977.) 3, 280-287.

Vjeronauk u vrijeme pandemije – bilo to zgodno ili nezgodno

Naslov rubrike „Moralni kutak” u ovom broju ukazuje da se radi o moralnoj, a ne katehetskoj temi. Ipak, pokušat ću o katehetskoj temi dati i moralne smjernice. Naime, moralnih tema ima u cijelom Katekizmu Katoličke Crkve. Sam papa, sad već sveti, Ivan Pavao II. u svojoj enciklici „Veritatis splendor” (Sjaj istine) koju je posvetio nekim temeljnim pitanjima moralnog naučavanja Crkve, ističe da Katekizam „sadrži potpuno i sustavno izlaganje kršćanskog moralnog nauka, i predstavlja moralni život vjernika u njegovim temeljima i u njegovim višestrukim sadržajima kao život djece Božje” (br. 5). Dakle, kateheza i moral, itekako su povezani. Stoga se ohrabrujem pisati o vjeronauku u vrijeme pandemije jer se u vrijeme ove pandemije virusa COVID-19 jako puno „moraliziralo”. Bile su brojne zabrane, ograničenja, upute o onom što se smije i što se ne smije. Jedno vrijeme nije bilo ni nastave u školi, a ni župnog vjeronauka, tako da će ove jeseni u nekim župama naše biskupije biti „prošlogodišnja” prva pričest i krizma.

Ministarstvo prosvjete R. Srbije dalo je smjernice i odredbe o načinu održavanja nastave. Sindikati su tražili odgađanje početka... Nastava je, ipak, započela na vrijeme, 1. rujna. Velike rasprave vodile su se i o nošenju maski za vrijeme nastave. Čak i o vrstama maski. Neki su išli tako daleko da su predlagali troslojne maske. Neki su protiv bilo kakve maske jer će to „trovati” njihovu djecu. Jako je teško snaći se u šumi tako različitih mišljenja pa i stavova „struke”. I Crkva mora zauzeti stav glede održavanja vjeronauka u župama. Dok čekamo upute naših biskupa, pokušavam razmišljati što bi nam poručio, na primjer sveti Pavao. On je u svom misionarskom djelovanju, kao i toliki misionari i misionarke tijekom povijesti Crkve, nailazio na mnoge poteškoće i teške prepreke. Sam je o tom svjedočio više puta. Donosim samo jedan citat: *Poslužitelji su Kristovi? Kao mahnit govorim: ja još više! U naporima – preobilno; u tamnicama – preobilno; u batinama – prekomjerno; u smrtnim pogiblima – često... Triput sam bio šiban, jednom kamenovan, triput doživio brodolom, jednu noć i dan proveo sam u bezdanu. Česta putovanja, pogibli od rijeka, pogibli od razbojnika, pogibli od sunarodnjaka, pogibli od pogana, pogibli u gradu, pogibli u pustinji, pogibli na moru, pogibli od lažne braće; u trudu i naporu, često u nespavanju, u gladi i žeđi, često u postovima, u studeni i golotinji! Osim toga, uz drugo, salijetanje svakodnevno, briga za sve Crkve* (usp. 2 Kor 11,23–28). A u 1. poslanici Korinćanima, o svom naviještanju evanđelja svjedoči: *Jer što navješćujem evanđelje,*

nije mi na hvalu, ta dužnost mi je. Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem (9,16). Kad je, pak, glede toga davao savjet svom ljubljenu učeniku Timoteju, ovako ga poučava: *Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, koji će suditi žive i mrtve, zaklinjem te pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom... budi trijezan u svemu, zlopati se, djelo izvrši blagovjesničko, služenje svoje posve ispuni!* (usp. 2 Tim 4,2–5).

Očekujemo da će katolički biskupi u R. Srbiji donijeti odluke u skladu s riječima sv. Pavla, te da ćemo imati vjeronauk u župi na način kako to bude moguće, poštujući sve mjere zaštite od virusa, kako nitko ne bi bio izložen zarazi i bolesti, ali da bi mogao biti poučen i rasti u vjeri, nadi i ljubavi. U iščekivanju tih uputa, prenosim dio Poruke predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića na početku školske i katehetske godine 2020/2021. Njegova poruka je naslovljena riječima: „Trpljenje iz ljubavi – sjeme novoga govora o kršćanskoj nadi”. On je svoju poruku uputio svećenicima, redovnicima i redovnicama, katehetama i vjeroučiteljima te djeci, mladima i roditeljima. On, među ostalim, piše: „Navjestiteljsko poslanje ima svoju ozbiljnost i svetost. Posebno u ovim nepredvidivim vremenima... To je put koji ne može više voditi u svijet kakva nema, nego je to put u „novo normalno”. Jasno je da ćemo se na tom putu osim pripovijedanja služiti i ‘učenjem na daljinu’, odnosno svim mogućim suvremenim sredstvima, no Crkva i navjestitelji evanđelja nikada ne smiju zanemariti potrebu osobnoga prenošenja vjere i susreta s onima kojima smo poslani... Možda današnji čovjek sve više postaje „digitalan”, no vjera i zajedništvo ne mogu se u cijelosti izreći samo na taj način.” Svoju poruku nadbiskup Hranić završava poticajem učenicima i roditeljima: „Vrijeme koje je pred nama izazovno je vrijeme za sve nas. Zahvaljujem vam što ste i ove školske godine izabrali s nama ići dio zajedničkoga životnog puta. Premda u ovom trenutku još ne možemo reći što će nas sve na tom putu čekati, čvrsto vjerujem i znam da je na tom putu s nama Onaj koji će nam reći: ‘Ne bojte se. Ja sam s vama!’” (usp. Mk 6,50).

Nadamo se da će i u našoj Subotičkoj biskupiji, predvođenoj novim biskupom, mons. Slavkom Večerinom, biti tako da će djeca, mladi i roditelji izabrati taj zajednički hod i rast u vjeri kako po školskom, tako i župnom vjeronauku, kao i na nedjeljnim svetim misama.

Odnos s majkom

Pojam majke u literaturi i religiji često je idealiziran. Neosporno je da majka ima krucijalnu ulogu u odrastanju svoje djece. Ona služi kao adekvatan ili neadekvatan model za osjećanja i načine ponašanja i razmišljanja svojoj djeci, koja modeliraju relacije s drugim ljudima, i suprotnim spolom. Za djevojčice je vrlo bitna identifikacija s majkom, kao i za dječake s ocem. Ako ovaj odnos ne pruža dovoljno zaštite i sigurnosti u prvim godinama života, osoba će kasnije osjetiti spektar različitih nedostataka kroz način života i akcije koje poduzima.

OVISNOST O MAJCI

Majka može pomoći svojoj odrasloj kćeri da ostane „mala djevojčica”, ili da postane zrelija. Nažalost, ima dosta majki koje ne dopuštaju kćerima da odrastu. Neki autori, kao dr. Fisher, ovu vrstu vezanosti zovu: „Odgovorne majke, ovisne kćeri”, u kojoj je kćerin status odrasle osobe još uvijek u prijelaznoj fazi. Ovo je vidljivo u ponašanjima u kojima djevojka koja je sposobna misliti i donositi odluke, traži od majke savjet prilikom svakog donošenja odluke. To se razlikuje od konzultiranja s majkom, poput onog: „Voljela bih čuti tvoje mišljenje”. Ovi djetinjasti zahtjevi za pažnjom i spašavanjem neke majke tumače kao kćerino ponašanje koje zahtijeva od njih trenutačno uzimanje stvari u svoje ruke. Ova odgođena adolescencija česta je u tzv. produženim ili fiksним simbiozama s majkom, u kome se ne dopušta samostalnost.

POZIV NA SAMOSTALNOST

Ako majka nije dopuštala kćeri učiti na svojim greškama kao dijete, ona to treba učiniti kasnije. Ako i dalje to ne uspijeva, tada se inzistira na kćerinoj svjesnosti da shvati da je njena vlastita zrelost ozbiljno ugrožena njenom stalnom ovisnošću. Ponekad ova ovisnost ima oblik financijske obveze, pa se kći ne usuđuje samostalno „zaplivati” jer se osjeća „dužnom majci”. U ovom slučaju važno je raditi i na financijskoj odgovornosti. Ovo bi konkretno značilo da dijete (kći) ne prihvati ponudu u vidu pozajmice, za npr. automobil. Bez ove vrste materijalne pomoći identitet mlade osobe počinje imati prednosti kroz novu samostalnost. Ovako, iako na prvi pogled financijski nesigurna, mlada osoba za neko

vrijeme bit će kasnije bogatija u novoj vrsti neovisnosti u kojoj pronalazi svoje nove granice.

Drugi način održavanja „statusa quo” u odnosu s majkom jest prešućivanje i malo ili gotovo nimalo otkrivanje vlastitog života. Ovo je način da se osoba zaštiti, ali iza toga često stoji motiv: „Ne mogu kazati mami, to će je uznemiriti”. Opasnost u ovakvoj vrsti veze leži u tome što majka može biti mnogo jača nego što to njena kći pretpostavlja. To je tzv. odnos „odgovorne kćeri – ovisne majke”. Djeca i kćer koje probaju biti „psihoterapeuti” svojim majkama, nekada završe u obrnutim simbiozama, u kome majke bivaju svjesno ili nesvjesno manipulativne. U trenutku kada je trebala odseliti, majci moje klijentice pozlilo je i to je morala odgoditi za neko vrijeme. Kasnije je shvatila da je svaki njen pokušaj da razumije majku završio majčinom manipulacijom ili njenim neprimjerenim očekivanjima, kao i da majka nije toliko bespomoćna kao što se pozicionirala u njihovom odnosu.

RAZBIJANJE OBRASCA

Jedan od načina da razbijete disfunkcionalni obrazac odnosa jest da uspostavite granice kako vlastite tako i s osobom s kojom se ne osjećate dobro. U ovom slučaju s majkom, poznavanje njenih granica, kao i svojih, pomoći će vam da kontrolirate vlastite reakcije, radije nego da pokušavate promijeniti njene.

Mnogo je primjera iz prakse gdje srećem klijente koji ili potpuno zamrzavaju odnose s majkama jer ih majčine reakcije povređuju, ili su u neprirodno tijesnim simbiozama, iako su odrasle osobe. Stajati sigurno na vlastitim vrijednostima i uspostavljati granice i artikulirati potrebe i želje, bez borbe i bježanja, jest cilj psihoterapeutskog rada. Istodobno treba biti krajnje realan što je to što možete dobiti od nekoga tko je npr. inkapacitiran i ne može vam pružiti to što biste vi željeli.

U konfliktnim odnosima dobro je komunicirati neka pravila kako bi se izbjegle psihološke igre i skriptni obrasci osobe. To znači da ćete znati očuvati vlastite granice, i postaviti se na način na koji je jedna mlada osoba uspjela u majčinim pokušajima da je destabilizira: „Ako tako budeš razgovarala sa mnom, ne bih te zvala neko vrijeme. Osjećam da si nepristojna, i ne dopada mi se tvoj ton. Nikome ne dopuštam da sa mnom tako razgovara!”

Crkva kao liturgijski prostor

SVIJEĆE

Mrak je simbol ništavila. Bog stvaranje svijeta započinje riječima: *I neka bude svjetlo!* Istu rečenicu čitamo u Vazmenoj noći jer u Uskrsu se slavi novo stvaranje. Mrak simbolizira grijeh i pakao (kad je Juda izišao bio je mrak), a svjetlo novi život, Božje praštanje i Nebo. Mrak ima značenje neznanja i nevjere, beznađa i mržnje, a svjetlo znanja i vjere, nade i ljubavi. Iz toga nam je jasno zašto Isus sebe naziva svjetlost svijeta.

U liturgiji se od početka koristio simbol svjetlosti. U Vazmenoj noći Crkva uz svjetlo Uskrsne svijeće čita Stari zavjet, kao učenicima na putu prema Emausu i nama Isus sam postaje jasnoća i svjetlo Božjih riječi. No, svjetlost svijeća osim Isusa simbolizira i nas vjernike: *Vi ste svjetlost svijeta* (Mt 5,14). Naša kršćanska svjetlost mora zasjati u tami ovoga svijeta, da to vidjevši ljudi prepoznaju i slave Oca Nebeskoga.

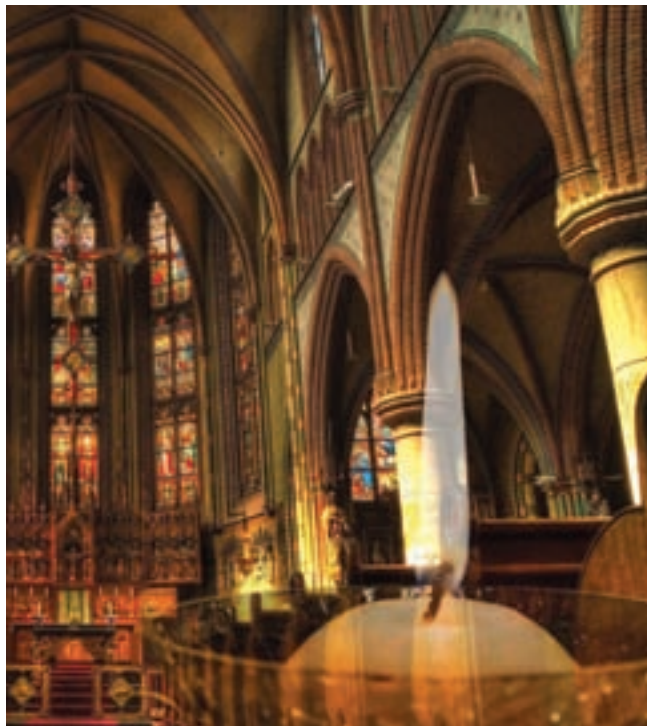
Crkva je sebe oduvijek smatrala Zaručnicom, djevičicom koja s upaljenim svjetiljkom čeka Zaručnika. Crkvi je sam Duh Sveti ono ulje koje neće ponestati dok bude čekala ponovni dolazak našega Gospodina Isusa Krista.

TABERNAKUL

U vrijeme apostola, vjernici su nakon sv. mise odlazili vjernicima bolesnicima, umirućima, kasnije utamničenicima zbog vjere te im nosili Sveti Kruh što im je preostao sa svetog stola, da bi se i oni mogli sjediniti s Isusom. Prva Crkva progonjena, bez stalnih i sigurnih građevina za sastanak, još nije imala običaj čuvati Presveto. Kristovu trajnu prisutnost među nama u Euharistiji doživljavali su jedino na nedjeljnim sastancima gdje su ga odmah i blagovali. Tek nakon velikih kršćanskih progona počeli su čuvati Presveto Isusovo Tijelo u škrinjcama, ali opet izričito samo za bolesnike i umiruće. Te škrinje su se čuvale u crkvama ili u sakristijama. Tabernakul smješten iznad oltara pojavljuje se tek u baroku.

Crkva u prvih tisuću godina izvan svete mise nije poznavala klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu. Nakon prvog tisućljeća počinje se posebno posjećivati Presveti Oltarski Sakrament. Sv. Franjo i Klara iz Asiza dali su svoj velik doprinos poštivanju tog Sakramenta. Najveće blago Rimske Crkve jest vjera u prisutnost Isusa Krista u Euharistiji. Crkva vjeruje i naviješta da od euharistijske Božje prisutnosti nema bližeg, većeg, intenzivnijeg i stvarnijeg prisutnosti Boga na ovoj zemlji.

Već tisuću godina vječno svjetlo poziva nas na posjećivanje Isusa prisutnoga u tabernakulima u Presvetom Oltarskom Sakramentu. To posjećivanje i klanjanje postaje izvorom svake naše čistoće srdaca, djevičanstva i bračnoj vjernosti, te svake druge moralne kreposti.

ZVONA

Na kraljevsku svadbu gosti su se pozivali osobno. Tako su i stari kršćani na sv. misu pozivali jedne druge. Kasnije su trube označavale početak liturgije. Zvonca su najprije počela koristiti u samostanima. Naime, redovnicima je trebalo više puta na dan signalizirati početak sljedeće točke dana. Što je samostan bio veći to su i zvonca trebala biti veća. Tako su nastala zvana.

U V. i u VI. stoljeću propovjednici Irske i Škotske koristili su se zvoncima za okupljanje naroda. Kasnije su zvana uvedena i u župnu praksu, pa su se počeli graditi tornjevi na crkvama.

Zvona nas, između tolikih drugih zvukova i buka, pozivaju k Bogu. Da stanemo sa svojim svagdašnjim rastresenostima i poslovima, da se prisjetimo da iznad ove doline suza postoji i jedna druga stvarnost; Bog koji nas čeka i žeda. Podsjeća nas da nikad ne smijemo pustiti da nam duh molitve klone jer sve prolazi na ovome svijetu, ali Bog i njegova slava ostaje dovijeka.

EU projekti i Crkva – KAKO SKUPA?

Franjevačka općekorisna fondacija „Poverello“, s partnerom iz Mađarske, organizacijom „Kathaz Public Benefit“ (koju je osnovala župa segedinske stolne crkve, a vodi je mons. Lajos Konde, župnik, svećenik Segedinsko-čanaadske biskupije) završila je još koncem prošle godine provedbu projekta „Socioagro“. Riječ je

o projektu čiji je cilj bio da pomogne obiteljima koje se bore s financijskim problemima, kao što je nezaposlenost odraslih, a kojima je potrebna neka vrsta pomoći u obrazovanju. Cilj ovoga projekta bio je da se poboljšaju socijalni uvjeti ciljnih skupina putem modela socijalnog poduzetništva u seocetu Drljan (Mileševo) kod Bečeja, uz poboljšanje mogućnosti zapošljavanja, obuke i obrazovanja djece. Najvažniji dio projekta bila je edukacija: jezični tečajevi, obuke podizanja svijesti i studijska putovanja. Uz tečajeve iz osnova poljoprivrede, održana je i praksa u plastenicima za proizvodnju povrća – izgrađena su dva montažna plastenika na površini od 630 četvornih metara. Za potrebe plasteničke proizvodnje zaposleno je petero stanovnika Drljana tijekom 17 mjeseci. Održane su četiri obuke za razvijanje sposobnosti o poduzetništvu, više obuka iz poljoprivrede i nekoliko stručnih izleta. Osim ovih, održani su i tečajevi osnovnih poduzetničkih vještina: upravljanja vremenom, vještine razvitka poduzetništva, etika radne rutine i samoučenje. Usporedo s razvitkom ovih osnovnih vještina, očekuje se da oni koji su imali obuke mogu biti uspješni u svojim poslovima čak i nakon dugotrajne nezaposlenosti. Drugi „stup“ projekta nazvan je „snagom zajednice“. Složenim pristupom projekt je osigurao osnovu za započinjanje poljoprivrednih aktivnosti, a očekuje se njihov dugotrajni efekt i nakon završetka projekta.

Drljan nije slučajno izabran kao mjesto gdje je realiziran ovaj projekt. Tu je fondacija „Poverello“ otvorila prvu kuću Lurko 2006. godine. Danas ih ima tri (u Hajdukovu i Bečeju), u kojima se svaki dan ugošćava preko 60 djece. Stručne osobe rade s njima, omogućavajući im „integralno odrastanje“ – nešto što bi svako dijete koje odrasta

u funkcionalnoj obitelji prirodno trebalo imati. Fra Karlo Harmath, upravitelj Fondacije, kaže da im se time „zamjenjuje“ obitelj koja iz raznih razloga nije sposobna brinuti o svojoj djeci, a uglavnom se radi o najsiriromašnjoj djeci u tim sredinama. Fra Karlo, nakon 14 godina djelovanja fondacije i iskustva u radu s ovakvom djecom, kaže da je u seoskim sredinama, po njegovu viđenju, situacija u obiteljima „dosta kritična, iz mnogo razloga na koje same obitelji ne mogu utjecati: siromaštvo, iseljavanje, niske plaće, veliki nameti, loša socijalna skrb, slaba briga društva i politike za socijalno zaostale i sl. I u najbolje uređenim društvima ima uvijek onih koji ne mogu ići u korak s većinom. Za takve postoje civilna udruženja koje bi i država i lokalna vlast trebala pomagati i moralno i materijalno. Ovako smo prisiljeni samo na pomoć lokalnih dobročinitelja ili inozemnih karitativnih ustanova. Moram reći da se ponekad veoma sramim kada me inozemni dobrotvori pitaju kako to da država ništa ne daje za to“, kaže Harmath. „Velika nam je radost što naša djeca svojim učenjem i ponašanjem uspješno razbijaju predrasude, čak i pedagoških radnika. Naš rad dokaz je da vrijedi žrtvovati se i za takvu djecu s ‘periferije društva’. Od prvotne nam je važnosti stvaranje atmosfere ljubavi u našim kućama. Jedan zagrljaj i osmijeh bolji su učitelji i od najbolje pedagoške teorije. Osim toga, trudimo se da naši odgajatelji imaju duha ljubavi. Kao osobe suobličene Kristu, trebaju i iz vjerskih razloga ljubiti i Kristovu najmanju (i katkad odbačenu) braću“, dodaje on.

Čini se da je projekt „Socioagro“ točno pogodio kako usmjerenom aktivnošću konkretno doprinijeti ciljevima od dobrobiti za zajednicu – za roditelje koji se nisu dobro snašli u ovom kompliciranom svijetu. On je sufinanciran (u iznosu od 85%) iz sredstava Europske unije putem Programa prekogranične suradnje Mađarska–Srbija. Možda je čak i riječ o prvom projektu financiranom iz proračuna EU (EU fondova) gdje je, u Srbiji, partner bila organizacija koja je ponikla u okviru Crkve („Poverello“ su utemeljili ovdašnji franjevci 2004. godine). A ovo nije jedini EU program koji Crkvi pruža prilike za sasvim novo djelovanje na korist širih slojeva Božjeg naroda. Da bi se te prilike ostvarile, mjesne biskupije (i redovničke kuće, muške i ženske) morale bi naći snage za kreativno osmišljavanje planova, angažiranje stručnih ljudi (primjerice ekonomista) i za otvaranje sasvim novog polja rada na korist širih slojeva Božjeg naroda. Za takvo što bi bile potrebne obuke, ali u Srbiji sada već vrlo puno organizacija ima znanja iz oblasti upravljanja projektima, a posebice u našim katoličkim sredinama. Sasvim je sigurno da će EU fondovi biti sve izdašniji i sve dostupniji. Sasvim je sigurno da to ne bi išlo bez poteškoća, no „led je probijen“ i prva iskustva su tu. Sasvim je sigurno da je dobra suradnja s laicima (unutar župnih zajednica) ovdje neophodna.

22. listopada

Sveti papa Ivan Pavao II.

*18. svibnja 1920. + 2. travnja 2005.

RADIO U KAMENOLOMU, BIO GLUMAC, STUDENT TEOLOGIJE

Karol Józef Wojtyła rođen je 18. svibnja 1920. godine u poljskom gradu Wadowice. Grad je udaljen oko 50 kilometara od Krakowa. Nakon završetka studija na višoj školi „Marcin Wadowita” u Wadowicama 1938. godine, Karol se upisao na Sveučilište Jagiellonian u Krakowu. Kada su nacisti zatvorili sveučilište 1939. godine, Karol je od 1940. do 1944. godine radio u kamenolomu, a potom u kemijskoj tvornici „Solvay”. Kako je bio zaposlen, mogao je zarađivati za život, ali mu je uspjelo izbjeći deportaciju u Njemačku. Dok je radio u kamenolomu osjetio je poziv u svećenički stalež. Zato je 1942. godine, u tajnosti, počeo pohađati predavanja na Teološkom fakultetu Sveučilišta Jagiellonian, kao bogoslov Krakowske nadbiskupije. Uz rad u kamenolomu i studij, postao je jedan od promicatelja „Rapsodijskog kazališta”. I to je kazalište djelovalo u tajnosti. Po završetku rata Karol Wojtyła nastavio je studij na krakowskoj bogosloviji na Teološkom fakultetu Sveučilišta Jagiellonian. Studij je završio te je 1. studenoga 1946. godine zaređen za svećenika.

SVEĆENIK, STUDENTSKI KAPELAN, PROFESOR, BISKUP I NADBISKUP

Tadašnji krakowski nadbiskup kardinal Adam Stefan Sapieha dobro je poznao svoga svećenika Karola. Kao iznimnog sposobnog i darovitog svećenika, nadbiskup ga je poslao na daljnji studij u Rim. Karol Wojtyła je 1948. godine doktorirao u Rimu tezom o nauku vjere u djelima sv. Ivana od Križa. Godine 1948. vratio se u Poljsku gdje obavljao službu župnog vikara u Niegowiczu. U župi sv. Florijana u Krakowu obnašao je službu studentskog kapelana. Bio je i profesor moralne i etičke teologije u Krakowu i na Teološkom fakultetu u Lublinu.

Bilo mu je 37 godina kad je 4. srpnja 1958. godine postao najmlađi poljski biskup. Za vrijeme Drugog vatikanskog sabora, 13. siječnja 1964., sveti papa Pavao VI. imenovao ga je krakowskim nadbiskupom. Tri godine kasnije postao je kardinal. Od 1962. do 1965. godine sudjelovao je na Drugom vatikanskom saboru. Na saboru je dao veliki doprinos stvaranju saborske konstitucije „Gaudium et spes”. Sudjelovao je i u pet skupština biskupskih sinoda prije svoje papinske službe.

PAPA PUTNIK, VELIKI PRIJATELJ MLADIH

Kardinal Karol Józef Wojtyła izabran je 16. listopada 1978. godine za 264. poglavara Svete Stolice i postao papa Ivan Pavao II. Poljskog Papu mnogi će nositi u svojim srcima, osobito Hrvati jer je u ratna vremena upravo on donio mladoj Hrvatskoj poruku mira, a nakon rata joj

pružio podršku. Nezaboravna su bila njegova tri posjeta Hrvatskoj 1994., 1998. i 2003. Kao papa, sveti Ivan Pavao II. zalagao se za kulturu života te međureligijski dijalog i mir među narodima.

Uživao je veliki ugled među mladima. Sveti Ivan Pavao drugi je 1984. godine ustanovio Svjetski dan mladih, na kojem se redovito okupljalo mnoštvo mladih, a ti su se susreti nastavili održavati te okupljaju sve veći broj mladih. Znakovita su i njegova putovanja. U 26 godina svoga pontifikata, posjetio je 129 država. Proputovao je 1,2 milijuna kilometara. Obišao je Zemaljsku kuglu oko 30 puta. Posjetio je oko 850 gradova. Prvi je papa koji je posjetio gradove Azije, Afrike i Južne Amerike. Po mnogim je stvarima bio poznat i ostaje u srcima kao izuzetan čovjek, papa i svetac.

CIJENIO JE SVOJE PRETHODNIKE

Sveti Papa Pavao VI. umro je u papinskom ljetnikovcu u Castel Gandolfu 6. kolovoza 1978. Njegov nasljednik na stolici sv. Petra, samo 33 dana, bio je kardinal Albino Luciani. Njegovo je ime bilo Ivan Pavao I. Kad je on 28. rujna 1978. umro, kardinali su na konklavi 16. listopada 1978. godine za papu izabrali Karola Wojtyłu. Nakon punih 455 godina izbor je pao na ne-Talijana, prvoga slavenskog papu u povijesti. Karol Wojtyła uzeo je ime dvojice svojih svetih prethodnika – Ivan Pavao II. A sve iz poštovanja prema sv. papi Ivanu XXIII. i Pavlu VI.

PAPA KOJI JE PUNO PISAO

Među mnogobrojnim glavnim dokumentima posebno mjesto zauzima 14 enciklika, 13 apostolskih pobudnica, 11 apostolskih konstitucija i 41 apostolsko pismo. Tomu treba pribrojiti i Papine knjige *Prijeći prag nade* iz 1994., *Dar i otajstvo: uz pedesetu obljetnicu mog svećeništva* iz 1996. i *Rimski triptih* iz 2003. Papa je u tijeku svoje papinske službe proglasio 1.282 blaženika i 456 svetaca. Održao je osam konzistorija na kojima je imenovao 201 kardinala. Nijedan se papa nije susreo s tolikim brojem ljudi: na više od tisuću općih audijencija sudjelovalo je više do 16 milijuna hodočasnika. Osim toga, Papa se susreo s milijunima ljudi tijekom svojih putovanja diljem cijeloga svijeta. Brojni su također ljudi iz vlasti koje je Papa primio u audijenciju. Papa Wojtyła utemeljio je institut „Ivan Pavao II.” te institut „Populorum progressio” za domorodačke narode Južne Amerike. Također, utemeljio je Papinsku akademiju za život i Papinsku akademiju za društvene znanosti. Ustanovio je Svjetski dan bolesnika (koji se svake godine slavi 11. veljače) te Svjetski dan mladih. Ivan Pavao II. umro je 2. travnja 2005. godine. U trenutku smrti Ivana Pavla II., uz njega su u duhu i molitvi bili vjernici širom svijeta, osobito stotinu tisuća njih na Trgu sv. Petra, a Papin odlazak posredstvom medija pratio je čitav svijet. Papa Benedikt XVI. ga je 2011. godine proglasio blaženim, te je odredio da se slavi 22. listopada, na dan kad je kao papa služio prvu svetu misu. Papa Franjo proglasio ga je svetim 27. travnja 2014. godine.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD (5)

Karmel je mjesto gdje su pobožni ljudi razmatrali u Starom i Novom Zavjetu o nebeskim stvarima.
(Theologia pastoralis, 002792)

Na prijelazu iz Staroga u Novi zavjet, dominira sv. Ivan Krstitelj, prorok koji priprema narod za Kristov prvi dolazak na zemlju.

IVAN KRSTITELJ: „Vaša prisutnost: moja radost po primjeru malog Ivana Krstitelja u utrobi Majke. Moja stidljivost, štogod neugodno misliti. Kada na Vas mislim, u Nebu živim” (Isto, 002915). „Dakle, moguće samo da Tebi ugodimo, makar život izgubimo, po primjeru sv. Ivana Krstitelja. Kada izgubimo strastveno, nebesko nađemo, po zaslugama Isusa” (Isto, 003239). „Na današnji je dan odsječena glava sv. Ivana Krstitelja, neka od sada bude odsječena sva moja tvrdoglavost” (Razgovor s Isusom, 003992). Otac Gerard živi radosnu prisutnost Isusovu, njemu ugađa poput sv. Ivana Krstitelja, spreman podnijeti mučeništvo, poput sv. Ivana Krstitelja.

Nakon što smo promotрили pojedine SZ biblijske likove, i predstavili sv. Ivana Krstitelja, na prijelazu iz SZ u NZ, pozabavimo se NZ biblijskim likovima, kako nam ih predstavlja u svojim spisima sluga Božji O. Gerard Tomo Stantić. Tu, prije svega, mislimo na Mariju iz Nazareta, kojoj se javlja anđeo Gabrijel i naviješta joj da će ona biti Majkom Božjom.

MARIJA IZ NAZARETA: „Veću čast ne može imati stvorenje, nego postati Majkom Božjom. Bog je mogao stvoriti ljepši svijet, ali ne ljepšu Majku, od Blažene Djevice Marije” (Theologia pastoralis, 002697). „Isusa Utjelovljenje, novog zemaljskog raja stvaranje” (Isto, 002980). „U Blaženoj Djevici Mariji prebivalo je ne samo Isusovo čovječstvo, nego i božanstvo. Zato je Majka Božja” (Isto, 002820). „Majka Božja neusporedivi vrt, pun cvijeća. Pošto je najljepša, da ostane za sve vjekove, postala je Majka Božja. Na Blagovijest ovo božanstveno cvijeće izniklo je u njezinom najljepšem srcu, raslo je i dan danas po svemu svijetu miriše. Njega osvajamo, kada i male žrtvice činimo. U ovom vrtu se dobro

osjećamo” (Isto, 003192–003193). „Na Blagovijest, Blažena Djevica Marija je postala čudesna voćka, na radosnu vijest (Blagovijest). S pravom možemo reći da je ona sama zapjevala: mir ljudima dobre volje, tko god dođe pod moje grane” (Isto, 003211). „Anđeo u ime Božje pozdravlja te. Elizabeta po Bogu rasvijetljena pozdravlja te. Makar si Majka Božja, Elizabeti si sluškinja” (Isto, 003243). „Od prvog zemaljskog raja ljepši je raj Majka Božja. Ona je puna neuvelog cvijeća kreposti, donijela je plod vječnog spasa i života, Isusa” (isto, 003244). „Dijete je sretno u krilu majke, a mi u krilu Majke Božje. Dakle, očišćeni i krepostima nakićeni, nju slijedimo” (Isto, 003264). „Istina, da je Bog postao čovjekom, kao da je svakog zagrlio i kazao: sada smo braća sjedinjena za nebesko uživanje. Nemoj me otisnuti, ja ću te vazda grliti i spasiti” (Biser misli, 004491–92).

SVETI JOSIP: „Tko sv. Josipa štuje, u kreposti napreduje. Da ovo postignemo, prije svega trebamo primiti milost, jer bez milosti nema kreposti. Ako ne možemo u radionici sv. Josipa biti pomoćnici, budimo ponizni šegrti. Neka nam on vodi ne samo ruke, nego i srce. Ako pak srce Malog Isusa znamo milovati, znati ćemo i u kreposti napredovati” (Propovijed na zaštitu sv. Josipa). „Sveti Josip je gledao više vjerom nego očima. S vjerom tako živom gledao je Boga, da ga je kao čovjeka spasio. Zasluge ima u nama, čuvati Isusa od Heroda, od grijeha. Svaka nevolja je zgoda da u pogiblima izgubimo Isusa, ali nas i Isusa brani sv. Josip. Stvoreni smo zato da budemo blaženi, da Boga gledamo. U tome nam pomaže sv. Josip. Moja je svaka jakost i mudrost od sv. Josipa. Na sve iskati milost da Svetom Trojstvu, svecima i ljudima ne činim žalost” (Isto). „Cijela priroda nije ljepota kao što je Majka Božja. Djevičanski Isus nije se htio roditi iz običnog poštenog bračnog života. To je sv. Josipu zadalo tešku brigu, ali njegova opreznost ostaje primjer da nikoga ne osramotimo, makar imamo razloga” (Biser misli, 004383). „Nama je milo vjerovati da nam Isus vazda šapće što da činimo, ali koliko je sretan bio sv. Josip da iz usta Isusovih čuje: daj mi malo jela. Hvala za jelo kojeg si mi gorkim radom pribavio. Sada je sv. Josipa posao: štovatelje uslišavati” (Biser misli, 004493).

(nastavlja se)

Dinamika obiteljskog i bračnog života često je ispunjena tolikim materijalnim zahtjevima, da nam iz vidika ponekad izmiče konačan cilj – vječni život. Briga za financije, zdravlje djece i starijih, obrazovanje, stjecanje zvanja, svakodnevni obroci, održavanje kuće – sve nas to okupira i u nekim razdobljima života poneki su članovi obitelji popuno usmjereni na neke od tih vremenitih briga. Iako one oduzimaju najveći dio dana, naše misli i srce povremeno trebaju „odlutati” u visinu i podsjetiti se Božjeg kraljevstva koje trebamo tražiti, a sve ostalo će se nadodati.

Tijekom zajedničkog života, preplavljeni osobnim ambicijama i nastojanjima, tako je lako zaboraviti da je brak jedan od sakramenata. Iako smo ga sklopili jednom, živimo ga svakodnevno. A sakramenti su nam dani da ostvarimo dublji odnos s Gospodinom. I naš supružnik također. I onda kada teško razumijemo jedno drugo, kada nam se čini da osoba od koje očekujemo ljubav pruža hladnoću i grubost. I tada, ta nam je osoba dana da bismo s njom u braku išli bliže Gospodinu.

Svijet nam govori da je smisao braka i zajedničkog života samo u osobnom ostvarenju i sreći. No, mi znamo da sreću ne možemo tražiti samo ovdje i sada. Takvi zahtjevi redovito vode do razočarenja. U braku ne možemo uvijek usrećiti jedno drugo, ali uvijek možemo pomagati jedno drugome da rastemo u svetosti i idemo bliže Gospodinu. Možda baš tada, kada nas bračna ljubav poziva na žrtvu i sebedarje, još više možemo postati slični Onome koji nas ljubi na križu, u potpunom predanju. U takvim trenucima uviđamo kako nam je teško umirati sami sebi i davati svoj život za drugoga, žrtvovati svoje vrijeme, snove, odmor... Vidimo kako smo

daleko od savršene ljubavi i opet se još više oslanjamo na Božju ljubav. Sve naše ovozemaljske brige, poslovi i nastojanja tako postaju put do Nebeskog kraljevstva.

O odgoju djece također tako lako upadamo u zamisli svijeta. Ako iz vidika izgubimo vječnost za koju su naša djeca stvorena, lako ćemo pomisliti da je cilj odgoja pripremiti djecu da budu uspješna u ovom svijetu. Talentirana, uporna, sposobna, snalažljiva, kreativna, odvažna djeca... No, sve im te odlike neće vrijediti ako ih prije svega ne potičemo na svet život. Svojim primjerom, molitvom, razgovorima i vodstvom. Roditelji često izdvajaju puno vremena na mnoge dodatne aktivnosti svoje djece, uključujući ih u razne sportske, glazbene, folklorne sekcije. To je u svojoj biti dobro. Djeca mogu mnogo toga naučiti i razviti svoje potencijale. Ipak, ako sve te aktivnosti dovode do odvajanja od obiteljskog zajedništva i prilika kada obitelj može biti na okupu (a znamo da je tog vremena tako malo), onda je za djecu i roditelje možda korisnije da to vrijeme provedu zajedno.

Rođenje, zajednički život i smrt – svi trenutci obiteljskog života usmjeravaju pogled obitelji prema vječnosti koju iščekuju. U našem zajedničkom životu trebamo stremiti tome da i u vječnosti budemo svi zajedno s Gospodinom. Jedni drugima u tome pomažemo na tom putu. Time ujedno pokazujemo da ne živimo samo sebi i pokazujemo da ne možemo sami. Kada nam svijet govori da trebamo biti samostalni i neovisni, mi prepoznamo da to ipak nije naš poziv. Sam Bog, Presveto Trojstvo pokazuje nam ljepotu odnosa osoba. Prepoznamo da smo ovisni o Bogu i jedni o drugima. Da se Njega možemo potpuno osloniti. Obitelj je mjesto gdje to iskustvo može oživjeti.

Poniznost – spoznaja veličine i malenosti

Ponizni ljudi svjesni su svojih nedostataka i slabosti, ali i kvaliteta i sposobnosti. Čineći dobro oni ne nastoje privlačiti pažnju na sebe niti očekuju odobravanje drugih. Glavni neprijatelj poniznosti svakako je oholost, ali i odbacivanje sebe, neprihvatanje svoje časti. Zato poniznost ne smijemo miješati s osjećajem manje vrijednosti. Da bi netko bio ponizan mora biti realan, svjestan sebe kakav jest.

Poniznost dobiva pravi smisao kada čovjek promatra sebe u odnosu prema Bogu. Tada vidimo kako naše nedostatke dopunjuje Božja veličina, a sve što je dobro u nama vidimo kao Božji dar i to nam ne postaje razlog za oholost nego za zahvalnost.

Može se reći da je kod male djece poniznost spontana. Ona su ovisna o odraslima, svjesna da im je potrebna pomoć i prihvaćaju roditeljski autoritet. Dovoljno im je skrenuti pozornost na ono što rade dobro, a što još trebaju naučiti, ispraviti i usavršavati. Malena djeca uče se poniznosti i kada prihvaćaju pravila igre i suočavaju se s porazom u igri. Također, djeca već od malena mogu učiti ispričati se kada naprave pogrešku.

Kako rastemo u poniznosti spoznajemo da je Bog prisutan u svakoj osobi i stoga ne smijemo sebe smatrati superiornijim u odnosu na druge. Kako dijete odrasta, ali i odrastao čovjek vremenom, ima sve više prilika u kojima može izgubiti poniznost i postati ohol. Postoji toliko načina na koji posve suptilno prezrivo gledamo na druge ljude, oholo preferiramo svoju „izvršnost“ u nekom području, postajemo osjetljivi na tuđe riječi i uvrjedljivi. Kao prepreka poniznosti često se javlja samodostatnost – težnja da izbjegnemo tuđu pomoć da

ne bismo pokazali svoju slabost. Samodostatne osobe govore samo o sebi, ne žele tražiti savjet ili vodstvo. Tinejdžeri mogu upasti u ovakav problem u svojoj težnji za neovisnosti. Stoga su roditelji pozvani usaditi im vrijednosti kao mjerila prema kojima će usmjeravati svoje odluke i ponašanje.

Priznanje da nismo superiorniji od drugih, otkriva nam da svaka osoba ima svoje kvalitete koje moramo uvažavati. Međutim, može se dogoditi da dijete ne pridaje vrijednost nekim kvalitetama. Na primjer, dijete koje je dobro u sportu možda ne cijeni muzikalnost svog prijatelja. Zbog toga što je dobar u sportu cijeni samo sportske kvalitete. Očito je da trebamo poticati djecu da se dive darovima drugih i da ih prepoznaju. Važno je učiti djecu da se zanimaju za druge ljude jer su drugi ljudi zanimljivi i vrijedni. Ponizne osobe shvaćaju da mogu učiti od drugih ljudi, žele ih saslušati i znaju prepoznati njihovu jedinstvenost. Umjesto pretjeranog hvaljenja djetetovih postignuća i uspoređivanja s drugom djecom, dobro je poticati ih na dobro obavljen posao, služenje drugima, jednostavnost. Naravno, svatko treba biti svjestan kada je uspješan, ali i naučiti prihvatiti poraz i svoju pogrešku.

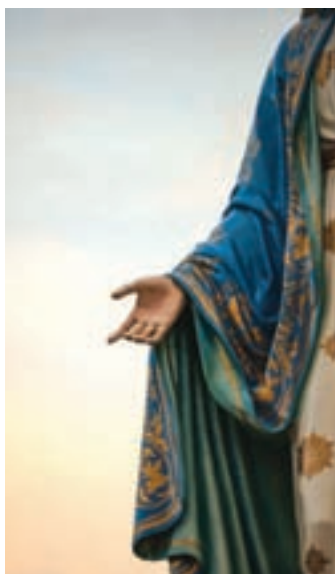
Sveći koji su dostigli savršenu poniznost bili su svjesni svoje potpune ovisnosti o Bogu i njegovoj milosti. U takvom odnosu povjerenja i ljubavi, vidimo svoju ograničenost, ali i dostojanstvo koje nam Bog daje i sve to prihvaćamo u zahvalnosti. Pomoći djeci da izgrade svoj identitet kao Božje dijete najbolji je put prema istinskoj poniznosti.

Prema knjizi Davida Isaacs *Izgrađivanje karaktera, vodič za roditelje i učitelje*

Marija

Polovica kolovoza i skoro cijeli rujan vežu nas za Mariju. Crkva slavi Veliku Gospu, BDM Kraljicu, Malu Gospu, Ime Marijino, Žalosnu Gospu... Nekako smo gotovo dva mjeseca intenzivno povezani s Nebeskom Majkom. Iako nije bilo proštenja na Bunariću, mnogi su osobno hodočastili. Nisu zaboravili naše svetište. Kršćani su jako vezani za Mariju. Marija nam je u srcu. Često joj se mole i znaju da će ona našem Spasitelju prenijeti sve naše molitve. Ona nas jako zagovara u nebu. Svima nama u životu majka znači

sve, također i Marija je tu u našem srcu. Ona nas tješi svaki puta kad nam je teško i raduje se s nama kada smo sretni. Često kad nas pritisnu problemi i brige znamo se pomoći. Žalosnoj Gospi, znamo da će nas ona razumjeti. Nekako nas je ovih dana Marija još više vezala uz sebe. Na blagdan Rođenje blažene Djevice Marije dobili smo novog biskupa. Naš novi pastir treba Marijinu pomoć. Mi mladi smo dužni moliti za njega i preporučiti ga Nebeskoj Majci u molitve.

Larisa

Molitva pod križem sv. Terezije Avilske

O Bože, Ti koji vječito živiš, misliš li da Te ja ljubim radi budućih nagrada koje si mi obećao u svom Kraljevstvu? Misliš li da Te ljubim radi palmi, radi harfi, radi divota i krasota, radi slasti kojima se nadam

u Kraljevstvu? O ne, radi toga Isuse Te ja ne ljubim. Ljubim te zato što si bio bijedan i jadan, jer si pretrpio sve one boli, jer si podnio sva poniženja...

Ti si Bog, a okovan si lancima i krvnici Te vode na stratište... Ljubim Te zato što si bio natjeran da vapiš svome Ocu: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?!“ Ljubim Te više zbog Tvoje smrtne muke i zbog Tvoje smrti, nego li zbog Tvoga uskrsnuća. Zamišljam da Ti kao uskrsnuli i kao Onaj koji uzlazi plavim svodom u svoje Kraljevstvo i koji pod nogama držiš cijeli svemir, mnogo manje trebaš svoju službenicu nego onda kad visiš na križu. I dok stojim pored Tebe u smrtnoj Tvoj

muci, čini mi se kao da sam se vratila u krajeve koje poznajem: kao da sam već jednom promatrala taj brežuljak, taj put natopljen grimizom Tvoje krvi. Čini mi se kao da sam ja ta Magdalena, svetica Tvoja preljubljena, koja jeca tu, pod Tvojim križem. Meni se čini da sam to ja... Znam da je ona velika svetica. Ipak znam da u mojem srcu njezino srce plače, sve suze njezinih očiju izviru ispod mojih očnih kapaka. Moja je zdvojnost tako velika i tako grozna da dvije zdvojnosti tako slične ne mogu ni opstojati. Ne. Ona Te nije više ljubila od mene. Znam da sam slaba i da su moja djela manje zaslužna pred Tobom, ali usprkos tome: ona Te nije više ljubila od mene. Jedan jedini put ona se bacila pod Tvoje noge, u prašinu natopljenu Tvojom krvlju, a ja?! Koliko sam puta to učinila?! Jer, evo, nemalo svaku večer obnavlja se za me kalvarijska žrtva. I nakon tolikih proteklih vjekova ja u svojoj ozbiljnosti i stvarnosti proživljavam ovaj čas, u koji je, dok je vladala tama, naočigled cijelog svijeta umro Bog, moj Stvoritelj. Svojim pogledima žudno gledam križ Tvojega mučeništva na kojemu jasno razabirem bjelinu Tvojega tijela osvijetljenu svjetlošću moje ljubavi, dok je cijeli dio moje ćelije utonuo u grobnu tamu.

Ti i ja, Gospodine, i nitko više. Mi smo tako tijesno jedno uz drugo, a ipak tako rastavljeni. Ja tako nisko klečim pod Tvojim nogama, a Ti tako uzvišen visiš nada mnom u toj stravičnoj beskonačnosti, čavlima prikovan na te cedrove grede. Klečim na koljenima, bez riječi, bez šapta, ali cijelo moje tijelo dršće zbog muka Tvojega tijela, trnje s Tvoje glave zabija se u moje sljepoočnice. Čavli s Tvojih ruku razdiru moje ruke, rana Tvojih prsiju krvari u mojem srcu. I makar klečim ovdje dolje u prašini, to se ja ipak u živoj vjeri i ljubavi stapam sa svojim Bogom... da se i ja osjećam razapeta s Njim, tamo gore...

sv. Terezija Avilska

Zdravo Kraljice Mira

Mnogi od nas ovoga ljeta nisu imali puno opcija za odmor, ljetovanje. Preporučivalo se ostati doma ili posjetiti neko mjesto u okruženju, uživati u izletima i prirodi oko nas.

Svoj sam odmor odlučila provesti u Međugorju i moliti se Kraljici Mira. I tako sam uspjela otići do Gospe, u Međugorje. Jer, kod nas u Vojvodini, u Subotičkoj biskupiji, mnoga su hodočašća, proštenja i slavlja otkazana. Svetište Gospe Snježne (Tekije) u Petrovaradinu, Bunarić kraj Subotice ove godine nisu organizirali ona lijepa slavlja na koja smo navikli, kojima se uvijek radujemo i rado posjećujemo.

Međutim, tih nekoliko dana u Međugorju kao da mi je zamijenilo te događaje. To živo mjesto, prepuno hodočasnika, ovoga puta bilo je prazno. Ali, toliko sam se tamo navikla na taj mir, tišinu. Rano jutarnje penjanje na Križevac, molitva Križnoga puta i osobna molitva, ove su mi godine protekli bez mnoštva hodočasnika iz raznih dijelova svijeta, bez različitih jezika. No, prijala je

molitva kod križa, kada si gore sam, sa svojim mislima, molitvama u srcu i na usnama, i razgovaraš sa svojim Ocem. I kao da imaš sve vrijeme ovoga svijeta.

Isto tako, zalazak sunca i zvjezdano nebo iznad Brda Ukazanja i mir kod Kraljice Mira. Nekoliko sati na tom mjestu zamijenilo je dane, tjedne ljetovanja. I prijala je, bilo je prekrasno.

I, hvala Bogu i na susretima i novim poznanstvima na takvim mjestima. Osobama koje su ti slične, s kojima imaš puno toga zajedničkog, i dijeliš svjetonazore.

I onda se tamo počneš osjećati baš onako „domaćim”. Kao da je tamo i tvoj dom. No, to mjesto takav osjećaj i pruža. Svi su ljubazni, puni ljubavi i pažnje. Koračaš danima istim ulicama, viđaš iste osobe, uživaš u toj ljepoti, miru i ljubavi. Tišini i molitvi. Gospi i križu. I na svetkovinu Velike Gospe pomalo ti smeta gužva, mnoštvo hodočasnika. Tamo si tako domaći, a ipak hodočasnik. Kao što smo i hodočasnici na ovoj zemlji. I kao takvima, neprestano nam je potrebna molitva, ljubav, mir. Potražimo marijansko svetište u svojoj okolini, ako ne možemo putovati. Možemo se moliti i u svojoj župi, svom domu. Bog čuje sve naše molitve, poznaje naše srce. Iskoristimo ovo neobično vrijeme za izgradnju Crkve u našim domovima, obiteljima i molitveni kutak u svom srcu.

Jelena Pinter

Krunica Gospe od Suza

„Krunicu suza” Gospa je, u vrijeme prije Drugoga svjetskog rata – u vrijeme ukazanja Milosrdnog Isusa sv. Faustini na drugom kraju svijeta – darovala ljudima kao moćno sredstvo milosti. Blažena Djevica Marija ukazala se časnoj sestri Amaliji od Bičevanog Isusa iz Družbe Misionarki Raspetog Spasitelja, u mjestu Campinas u Brazilu, 8. ožujka 1930. Ova ponizna redovnica nosila je rane Gospodinove na svom tijelu te živjela i umrla na glasu svetosti.

Početna molitva

Raspeti Isuse! Prostrti do Tvojih nogu prikazujemo ti suze One koja je žarkom ljubavlju supatila s Tobom na Tvojem prebolnome križnom putu. Učini, o dobri Učitelju, da zahvaljujući pouci suza Tvoje Presvete Majke i dokraja vršeći Tvoju svetu volju na zemlji, postanemo dostojni slaviti te svu vječnost na nebu. Amen.

Na središnja zrna

O, Isuse, pogledaj na suze One koja te najviše ljubila na zemlji – i s najvećim te žarom ljubi na nebu!

Na sedam zrna, u sedam nizova:

O, Isuse, usliši nam usrdne molbe – po suzama svoje Presvete Majke!

Na tri zadnja zrna

O, Isuse, pogledaj na suze One koja te najviše ljubila na zemlji – i s najvećim te žarom ljubi na nebu!

Završna molitva

O Marijo, Majko ljubavi, boli i milosrđa! Molimo te, sjedini svoje molitve s našima, da Isus, Tvoj Božanski Sin, kojemu se obraćamo po Tvojim majčinskim suzama, usliši naše usrdne molbe te da nam zajedno s milostima za koje molimo, udijeli i krunu vječnoga života. Amen.

Zadnje molitve, ljubeći medaljicu

Svojom božanskom blagošću, o Vezani Isuse, sačuvaj svijet od zabluda koje mu prijete! O, Prežalosna Djevice, Tvoje suze uništavaju pakleno carstvo!

Majka Terezija

Draga djeco!

U rujnu smo slavili Dan Majke Terezije. Upoznajmo malo bolje njen lik i pokušajmo ponekad biti kao ona: bliski siromašnima i bolesnima. Ona nije živjela tako davno, a bila je ponizna i predana drugima. Ugledajmo se na nju!

TEREZIJA AVILSKA

Djeco, vjerujem da poznajete zaštitnicu naše biskupije i grada Subotice, i da ste barem jednom bili u našoj katedrali u kojoj se možete zagledati u lik ove svete na oltaru. Na toj prekrasnoj velikoj slici naslikana je ona, mnogo knjiga jer je voljela čitati i družiti se s knjigama, anđeli, i jedna strelica koja joj probada srce. Pred vama je kviz kroz koji možete provjeriti znanje o Tereziji Avilskoj, i naučiti nešto o njoj. Ako nešto ne znate, tu je internet, pomagalo bez kog danas ne živimo. Kako je listopad mjesec krunice, izmolite je na drugačiji način, bojeći zrna!

1. Terezija Avilska rođena je u:

- a) Rimu
- b) Avili
- c) Madridu?

2. Njeno životno opredjeljenje bilo je:

- a) biti redovnica
- b) biti domaćica
- c) biti knjižničarka?

3. Kog datuma slavimo Tereziju Avilsku?

- a) 15. ožujka
- b) 15. prosinca
- c) 15. listopada

4. To je dan njenog:

- a) rođenja
- b) smrti
- c) početka redovničkog života?

5. Ona je zaštitnica grada:

- a) Sombora
- b) Novog Sada
- c) Subotice?

6. Osim redovničkog života, bavila se i pisanjem:

- a) knjiga
- b) recepata
- c) zakona?

7. Koliko je imala braće i sestara?

- a) 11
- b) 10
- c) 12

8. Kom redu časni sestara je pripadala?

- a) dominikanci
- b) karmelićanci
- c) sestrama Naše Gospe

Rješenja: 1.b, 2.a, 3.c, 4.b, 5.c, 6.a, 7.a, 8.b.

KRUNICA BOJANKA

OBOJE

NAPIŠI NAZIVE ČETIRIJU KRUNICA:

VJEROVANJE - SMEDE
SAMO OČENAŠ - PLAVO
SAMO SLAVA OCU - ŽUTO
OČENAŠ/SLAVA OCU - ZELENO
ZDRAVO MARIJO - CRVENO

R _ D _ _ N _ OTAJSTVA
2 _ O _ _ _ OTAJSTVA
L _ _ N _ OTAJSTVA
OTAJSTVA S V _ _ T _ _

<http://zlatna-djeca.blogspot.com/>

MAJKA TEREZIJA

MAJKA TEREZIJA BILA JE DIVNA ŽENA. POMAGALA JE LJUDIMA. POSEBNO ONIMA KOJI NISU IMALI KUĆU, NI HRANU, NI NOVAC ZA ODJEĆU, NI KNJIGE ZA ŠKOLU.

I KOJI SU BILI TEŠKO BOLESNI A NISU IMALI LIJEČNIKA.

BILA IM JE BAŠ KAO MAJKA. POMAGALA JE SVAKI DAN BEZ ODMORA.

SVAKI DAN SE MOLILA I IŠLA U CRKVU.

UMRLA JE I SAD JE U RAJU KOD BOGA I ANĐELA.

1. OBOJI RIJEČI

MAJKA

M	C	R	K	V	A	I	B	T	H
Z	V	H	R	A	N	A	D	V	P
A	G	T	M	O	L	I	T	V	A
T	E	R	E	Z	I	J	A	U	T
R	H	A	N	Đ	E	L	I	D	E

2. KOME JE MAJKA TEREZIJA POMAGALA? OZNAČI KRUG.

PAPI FRANJI

BOLESNIMA

LIJEČNICIMA

3. ŠTO SMO NAUČILI OD MAJKE TEREZIJE? DA TREBA

PLAKATI

MOLITI

BITI BOLESTAN

4. MAJKA TEREZIJA JE:

SVETA

LIJEČNIK

PAPA

IME _____ PREZIME _____ 1. _____

sastavila Sanja Sinovčić, <http://vjeronaucni-portal.com> slike pronađene na Internetu

Nova školska i vjeronaučna godina

Dragi vjeroučitelji i katehete, dragi župnici i dragi roditelji,

pred nama je još jedna nova, ali po svemu sudeći drugačija, izazovnija i neizvjesnija školska i vjeronaučna godina. Dok smo prošlu godinu svi završili *online* zbog pandemije virusa COVID-19, početak ili bolje rečeno upute za početak ove školske godine očekivali smo s velikim nestrpljenjem. Hoćemo li ići u školu i raditi neposredno s učenicima, koliko učenika će dolaziti u školu, hoće li i nastava biti *online*, a onda za nas najvažnije pitanje: kako će izgledati satovi vjeronauka u novoj školskoj godini.

Organizacija nastave u školama bila je prepuštena školskim upravama i ravnateljima, da sukladno uvjetima u školi i mogućnostima kako školskog prostora tako i nastavnog kadra organiziraju nastavu. Zbog toga se nastava Katoličkog vjeronauka različito odvija u različitim školama, čak i u istom gradu. U manjim i seoskim

školama nastava je zbog manjeg broja učenika i velikih starih škola najčešće organizirana „po starom” modelu, tj. svi učenici dolaze u školu, a satovi vjeronauka se također najnormalnije odvijaju u školi. U nekim osnovnim školama vjeronauk u školi imaju učenici nižeg uzrasta, uvršten u raspored sati, dok stariji (od 5. do 8. razreda) vjeronauk prate *online*, dok u nekim školama Katolički vjeronauk ide isključivo *online* preko Google učionice ili drugih platformi za učenje. Neke škole su organizirale svoj rad i tako da vjeroučitelji budu uključeni u predavanje nekih drugih predmeta sadržajno povezanih s vjeronaukom, ili da budu u boravku s učenicima, tako da iako se nastava vjeronauka odvija *online* vjeroučitelj ipak može susresti svoje učenike. Što se tiče srednjih škola, u nekima je nastava Katoličkog vjeronauka organizirana

u školi, dok je u nekima samo *online*.

Iako je župna kateheza već godinama u pojedinim našim župama u drugom planu, često samo prigodna ili je nema, rujan je mjesec kada bismo i o tome trebali promišljati, a sada i u nekoj novoj dimenziji. Ne bismo smjeli upasti u zamku da mislimo da imamo samo jedan oblik poučavanja u vjeri koji ćemo seliti tamo-amo kako nam okolnosti budu nametale. Kao što su uvođenjem školskog vjeronauka neki mislili kako ćemo sada katehizaciju i pripremu za sakramente preseliti u školu, ne smijemo misliti kako sada brže-bolje moramo preseliti vjeronauk natrag u župu jer u školi više nemamo mogućnost neposrednog rada s djecom. Nastava Katoličkog vjeronauka odvija se prema svom planu i programu, ima ciljeve usklađene s obrazovnim i odgojnim procesom škole u našoj zemlji, i ona će se ove godine odvijati prema već predloženim modelima u svakoj školi. To naravno ne znači da vjeroučitelj ne bi trebao, dapače bilo bi poželjno, da pozove i susretne svoje vjeroučenike iz škole u župi, ako se nastava odvija samo *online*. Da im pokaže župnu crkvu, da ih upozna

Kao što su uvođenjem školskog vjeronauka neki mislili kako ćemo sada katehizaciju i pripremu za sakramente preseliti u školu, ne smijemo misliti kako sada brže-bolje moramo preseliti vjeronauk natrag u župu jer u školi više nemamo mogućnost neposrednog rada s djecom.

sa župnikom, da im progovori par riječi o našoj vjeri, da zajedno nešto izmole ili otpjevaju. Da se obnovi ta komplementarnost i međusobna upućenost jedno na drugo, školskog vjeronauka i župne kateheze. Jer župna kateheza ima zadaću uvoditi u zajednički život Crkve: molitvu, sakramente, liturgiju, svjedočenje, djela bratske ljubavi. A u ovim okolnostima, uvijek vodeći brigu o predloženim mjerama zaštite od virusa koje su na snazi.

Dragi župnici, vjeroučitelji i katehete, dragi roditelji ove godine bit će nam više nego ikada potrebna međusobna dobra suradnja, susretljivost i kreativnost, a najprije vjera u Božju providnost i djelovanje Duha Svetoga koji će naše slabe ljudske napore ipak izvesti na dobro, na svoju slavu i spas duša.

Svima želim obilje Božjeg blagoslova u novoj školskoj i vjeronaučnoj godini!

Pročišćenje duše

ili o knjizi *Tamna noć* sv. Ivana od Križa

Tijekom duhovne obnove u karmelićanskom samostanu na postavljeno pitanje: „Kada umire ego?“, jedan od odgovora bio je: „Petnaest minuta poslije smrti“. Ova dosjetka dobro oslikava ljudski mentalitet, čini se, posebice danas. Kršćani se diče svojim imenom koje u sebi sadržava riječ križ kao i svjetonazorom po kojemu su spremni preuzeti tuđu patnju i trpljenje na sebe kao znak ljubavi. Samoodgoj za kristovski senzibilitet duše visoko je postavljen ideal, a na strmom i teškom putu do njegova ostvarenja iskren i ponizan čovjek priznaje vlastite padove. Što suvremenom čovjeku o ovoj temi može progovoriti svetac iz XVI. stoljeća? Sv. Ivan od Križa svetac je slobode koji nas upozorava da ne budemo ni robovi sami sebe. Već četiristo godina poduku o istinskoj slobodi pružaju djela ovog obnovitelja karmelskog reda. *Uspon na goru Karmel*, *Duhovni spjev*, *Tamna noć* i *Živi plam ljubavi* četiri su najznačajnija njegova djela koja se ubrajaju u klasična djela europske duhovnosti i književnosti.

Tamnica u Toledu

Prije nego zavirimo u sadržaj knjige *Tamna noć*, ukazat ćemo na povijesne okolnosti u kojima je djelo nastalo, s obzirom na važnu iskustvenu notu i znalački ton ovoga spisa. Španjolca Huana de Yepesa odlikovala je velika intelektualna snaga te je na Sveučilištu u Salamanci razvijao slobodu duha i gipkost stila na humanističkim studijima. Nutarnje nezadovoljstvo u potrazi za Kristom vode ga s 21. godinom u karmelićanski samostan, a nakon tri godine biva zaređen za svećenika i susreće pedesetogodišnju Tereziju Avilsku, koja prepoznaje njegovu želju za strogim i revolucionarnim životom šutnje i kontemplacije, te ga poziva na obnovu karmelskog reda, čega se Ivan od Križa i prihvaća. Za reformu reda herojski je i mnogo pretrpio, posebice u samostanskom zatvoru u Toledu gdje je oko 10 mjeseci kao neposlušnik bio izvrnut tjelesnim i moralnim mučenjima. Za vrijeme ove ljudske patnje, doslovne i duhovne tame, Bog je prodirao u Ivanovu dušu te je napisao djelo *Tamna noć* odnosno *Pjesmu duše*. Ivan je pobjegao iz tamnice, na braću se nikada nije žalio, sebe nije samosažalijevao niti se hvalio svojim ranama.

Pjesma duše

Tri ključne riječi nauka sv. Ivana od Križa: čežnja, noć i sjedinjenje s Bogom, tematska su okosnica osam kitica *Pjesme duše*. Knjiga *Tamna noć* zamišljena je kao autorovo tumačenje svake strofe ove pjesme od kojih se prve dvije odnose na put duhovnog čišćenja čovjeka, a preostalih šest na predivne učinke sjedinjenja u ljubavi s Bogom. Autor nije ostvario svoju zamisao do kraja

te u knjizi objašnjava prve dvije strofe dok o trećoj tek ponešto govori. *Tamna noć* predstavlja put pročišćenja koje duša željna savršenosti mora proći ne bi li se sjedinila s Bogom. Autor razlikuje i u dva poglavlja opisuje *Tamnu noć osjeta* i *Tamnu noć duha*. Prva tamna noć umrtvljuje sve osjetne naslade i užitke izlaženjem čovjeka iz naravnog načina shvaćanja. Duša se uči motrenju Ljubavi, *strpljivo i mirno plandujući u velikoj duhovnoj širokogrudnosti*, bez mjerenja užitka Boga moćima razuma, pamćenja, volje. Ne može se nadnaravnog Boga cijiniti ljudskim načinom i tako ga svoditi na vlastite neurednosti užitaka. Kroz ovu noć, koja potamnjuje naše naravne svjetonazore i preobražava nas snagom Duha Svetoga, prolaze

mnoge duše. Slijedi drugi dio tamne noći u koju Bog uvodi samo odabrane, *napredne duše* koje i dalje imaju svojih nesavršenosti. Ovu strahotnu noć sv. Ivan uspoređuje s vatrom čistilišta koja je na nebu materijalna, a na zemlji duhovna. Ova muka i patnja napuštenosti od Boga jačaju čovjeka u krepostima vjere, ufanja i ljubavi. Istaknula bih divne alegorijske slike i metafore kvalitetnog duhovnoga sadržaja *Tamne noći* koje se temelje na motivu svjetla. Tako tamnu noć sv. Ivan od Križa uspoređuje s izravnim gledanjem u sunce tijekom kojeg *povrijedimo oči prevelikim sjajem i vidimo samo veću tamu zbog nesavršenosti svoga vida*.

Danas se često citira utjecajan kršćanski teolog XX. stoljeća Karl Rahner koji je rekao da *će kršćani biti mistici ili ih uopće neće biti*. Sveti Ivan od Križa jedan je od najvećih mistika Svete Katoličke Crkve koji je pisao pjesnički nadahnuto, pokazao se kao teolog duboke Božje ljubavi i veliki filozof te kao istančani psiholog ljudske duše. Učimo od ovog crkvenog naučitelja što znače sloboda i mistika, te kako promatrati sve koje je ništa bez Boga.

Pokret Fokolara

U rujanskom broju *Zvonika*, posvećenom marijanskim hodočašćima, upoznat ćemo se s fokolarama, crkvenim pokretom koji se odlikuje upravo po pobožnosti našoj Nebeskoj Majci. Utemeljiteljica pokreta, Chiara Lubich, opisala je duhovni put pokreta kao *Via Mariae – Marijin put* jer svi članovi pokreta u svom životu prolaze etape Marijinog puta, odnosno u prenesenom smislu etape Marijina života: prihvaćaju Isusa koji se „utjelovljuje” u njihovom srcu, prepoznaju velika Božja djela, te donose Isusovu prisutnost u konkretne životne okolnosti.

POVIJEST POKRETA

Kao početak pokreta označava se 7. prosinca 1943. kada je tada dvadesetogodišnja djevojka Chiara Lubich predala svoj život Bogu u jednoj kapelici u talijanskom gradu Trentu. To prvotno predanje uroditi će plodom kroz teško iskustvo Drugog svjetskog rata, kada će Chiara iskusiti Boga koji ljubi i koji će je nadahnuti raditi na stvaranju zajedništva „da svi budu jedno”. Tijekom rata i bombardiranja, grad Trento biva jako pogođen i oštećen i dok brojni sugrađani napuštaju grad, Chiara pronalazi mali stan u kojem će živjeti s nekoliko svojih prvih sljedbenica (čineći tako prvi fokolar). Termin fokolar dolazi od talijanske riječi *focolare*, koja označava ognjište te je simbol bliskosti kuće i obitelji, odnosno zajedništva. Zbog rata širi se siromaštvo, a prva skupina djevojaka dijeli svoja dobra najpotrebitijima, i dok to čine doživljavaju istinitost evanđeoskih riječi „Dajte i dat će vam se”. Naime, one same primaju mnoštvo namirnica, lijekova i drugih potrepština. Polako se priključuju nove osobe i formira se skupina od oko 500 osoba koje žive materijalno i duhovno zajedništvo dobara, kao u prvim kršćanskim zajednicama, s ciljem rješavanja socijalnog problema grada. Upravu u tom iskustvu Boga i zajedništva otkriva se snaga i aktualnost Evanđelja. Pokret privlači zanimanje i mladih marksista, te će to iskustvo razviti se kasnije u aktivnost Pokreta na području dijaloga s osobama koje nisu vjernici. Nakon završetka rata, Pokret Fokolara se širi, u njega ulazi prvi mladić sa svećeničkim zvanjem, kao i bračni parovi.

PRIZNANJE OD STRANE CRKVE

Prvo priznanje Pokret je dobio već 1947. godine od tadašnjeg nadbiskupa Trenta, mons. De Ferrarija, koji u njemu prepoznaje „Božji prst”,

da bi 1962. uslijedilo papinsko odobrenje te 1990. novo odobrenje za razvoj Pokreta.

EKUMENSKI ASPEKT

U poslijeratnoj Njemačkoj podijeljenoj na političke i vjerske blokove, 1961. godine Chiara Lubich susreće se s luteranskim pastorima koji su željeli upoznati iskustvo otkrića Evanđelja u Pokretu, tako se razvija ekumenska dimenzija pokreta i njegova duhovnost širi se polako među kršćane luterane, anglikance, pravoslavne, te se danas živi u preko 350 kršćanskih crkava i zajednica doprinoseći otkrivanju zajedničke duhovne baštine. Tako se rađa dijalog naroda i stvara se kvasac za vidljivo jedinstvo među kršćanima.

DJELOVANJE POKRETA U REPUBLICI SRBIJI

Od 60-ih godina članovi Pokreta dolaze u Beograd. Ženska kuća otvara se u Subotici 1976., da bi se već 1978. preselila u Beograd. Muška zajednica djelovala je u Novom Sadu od 1977. do 1985., te je nanovo otvorena 2008. godine u Beogradu. Pokret Fokolara organizira iskustvo zajedništva u različitosti kroz tradicionalni *Marijapoli Sokograd* – zajednički odmor u manastiru Sv. Nikola u Sokogradu. Program se sastoji od šetnji, razgovora, radionica itd., te postaje mjesto dijaloga i uzajamnog upoznavanja sudionika koji su različitih vjerskih uvjerenja, nacionalnosti i zvanja.

Novi Sad i njegov župnik „Đurica“

Titulu najprepoznatljivijeg i neizostavnog motiva koji krase brojne vedute i razglednice najvećeg bačkog i vojvođanskog grada, nesumnjivo pripada župnoj crkvi Imena Marijina na glavnom trgu Novog Sada. Ovu impozantnu neogotičku građevinu, domicilni stanovnici od milja nazivaju i svojom „katedralom“.

No, malo tko je upoznat s likom osobe koja je izgradnju spomenute crkve inicirala, vodila i svesrdno podupirala – preč. Györgyem Kopperom, novosadskim župnikom-opatom, čiji lik krase jednu zanimljivu razglednicu iz našeg biskupijskog arhiva. Naime, ona predstavlja i rijetko viđeno svjedočanstvo velikog požara koji je zahvatio novosadsku župnu crkvu 16. studenog 1904. godine.

Prečasni Kopper rođen je 11. siječnja 1842. u Baji. Po svećeničkom ređenju 1865. godine, službovao je u Gajdobri, Bačkoj Palanci i Novom Sadu, gdje je bio i gimnazijski profesor. Njegov vjerni prijatelj iz gimnazijskih dana u Baji i Pečuhu, bio je i poznati bečejski župnik preč. József Szúlik, također rodom iz Baje, koji je Koppera od milja zvao: „Moj Đurica!“.

Po svom dolasku na župničku službu u Novom Sadu, Kopper obećava te započinje izgradnju nove župne crkve na središnjem gradskom trgu, gdje je stajala manja, skromna i tada već trošna barokna župna crkva. Uspješnost izgradnje uvelike je ovisila o sposobnostima preč. Koppera. Naime, župa Imena Marijina bila je jedna od siromašnijih u tadašnjoj Kalačko-bačkoj nadbiskupiji, a u trenutku preuzimanja župe, preč. Kopper ju zatječe u ogromnim dugovima i zapostavljenom stanju. Uspijeva mu postati članom Gradskog poglavarstva, te neumorno radi na rješavanju zatečenih problema i prikupljanju sredstava za izgradnju nove crkve.

Prvi donator bio je sâm nadbiskup kalačko-bački, mons. Lajos Haynald, čiji je doprinos od 30.000 forinti bio iskorišten za podmirenje dugova i početak izgradnje. Crkveni odbor priložio je 100.000 forinti, skupljenih putem dobrovoljnih priloga župljana i stanovnika Novog Sada, a nasljednik kalačko-bačkog nadbiskupa Haynalda, mons. György Császka, darovao je 10.000 forinti, te o osobnom trošku financirao ličenje i oslikavanje crkve. Crkvu je projektirao György Molnár. Stara crkva srušena je 1891. godine, a nova podignuta u svega četiri godine. Crkvu je posvetio 1895. preč. Kopper, zamjenjujući bolesnog nadbiskupa Császku.

Skoro deset godina nakon izgradnje, požar zahvaća novosadsku župnu crkvu, plamen guta krov župne crkve,

a preč. Kopper organizira gašenje uz pomoć vatrogasaca i vojske. Nažalost, tri dana poslije, od posljedica stresa zbog požara, umire od moždane kapi (ili srčanog udara, izvori različito navode uzroke smrti). U znak sjećanja na ovog velikana bačke Crkve XIX. stoljeća, tiskaju se razglednice s njegovim likom, a župljani postavljaju

spomen-vitraz s prikazom svete Obitelji u župnoj crkvi Imena Marijina, potpisujući posvetu na sva tri jezika župe: hrvatskom, mađarskom i njemačkom. Njegov grob nalazi se na novosadskom Velikom katoličkom groblju, koji je nažalost danas u zapuštenom stanju. U spomen na preč. Koppera prilažem ovaj kratki pisani i slikovni spomen za mladi vjernički naraštaj Novog Sada, koji neka bude poticaj i njegovanje časne uspomene na ovog velikana povijesti naše biskupije.

Izvor: Ózer Ágnes, „Volt egyszer egy Újvidék“, Forum Könyvkiadó, Novi Sad 2013.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima...

Kroz dvanaest mjeseci u slavlju, za naše spasenje

Pitali su me pojedini jesam li se razbolio kada u posljednjem broju našega *Zvonika* nije objavljena moja rubrika. Sve je u redu, a zdravlje „nikad kao danas”. I svaki dan se to ponavlja. Je li dobro ili nije, to je druga stvar.

Jeste li znali da svaki mjesec ima svoju posvetu. Dvanaest mjeseci, dvanaest posveta. Siječanj je posvećen Presvetom Imenu Isusovu. U veljači častimo Svetu obitelj. Ožujak je odabran za slavlje sv. Josipa. Travanj nam je napose darovan za klanjanje i čašćenje Presvetog Oltarskog Sakramenta (Euharistije). Preljepi svibanj izdvojen je za Blaženu Djevicu Mariju. U lipnju se osobito spominjemo i klanjamo Presvetom Srcu Isusovu. Vreli srpanj je posvećen vreloj i za nas spasonosnoj Predragocjenoj Krvi Isusovoj. Kolovoz je, ništa hladniji od srpnja, određen za slavlje Bezgrešnog Srca Marijina. Rujan nam je poznat po Gospi Žalosnoj ili sedam žalosti Blažene Djevice Marije. I tako redom, dođosmo do omiljenog mjeseca listopada, mjeseca Svete krunice.

Sjećam se mladosti svoje kada smo se kao djeca natjecali tko će prije doći u crkvu na molitvu krunice. Bilo nas je više od stotinu, a ostalih vjernika par puta više. A tek mi ministranti. Kao roj pčela klečali smo pored župnika oko oltara, slični anđelčićima s pobožnih sličica. Nismo bili obučeni u odjeću današnje djece, ali smo bili sretni i s kojom zakrpom i čistim srcem. Sa sjetom gledam na ta vremena. Iza listopada slijedi studeni, za vrijeme kojega prikazujemo svoje molitve za duše u čistilištu. Poslije ćemo imati jake zagovornike na nebu... I na kraju, dolazi prosinac. Mjesec u kojem kroz Advent ili Došašće iščekujemo slavlje zemaljskog dolaska Kristova. U osobi Bogočovjeka, maloga Boga – Božića, Betlehenskog djeteta slavimo dolazak Sina Božjega, našeg brata i Spasitelja. I tako kroz cijeli život imamo, željeli to ili ne, isprogramiran svaki trenutak našeg spasenja. Zbog toga bismo trebali biti zahvalni Nebeskom Ocu. Otac nam daje i pomoć na putu prema Njemu. Tu su anđeli, sveci i naša Nebeska Majka. Osobito Majka. U nastavku teksta, evo jednog primjera bezbrojnih Majčinih pomoći.

„Jedan američki svećenik zapisao je ovu neobičnu zgodu iz svojega života. Vraćao se kući sa svoje svećeničke dužnosti. Bila je olujna noć. Skrenuo je s prave staze i izgubio se. Satima je lutao, ali nigdje ni puta ni kuće. Bio je posve iscrpljen, a kada je izgubio gotovo svaku nadu u spas, utekao se Mariji. I gle čuda! Nije prošlo mnogo kada je u daljini ugledao slabo svjetlo. Uputio se prema njemu.

Jedva je stigao do kuće i ugledao u prozoru voštanu svijeću čiji je plamen veselo lelujaao.

– Hvala Bogu i Nebeskoj Majci da sam napokon ugledao svjetlo i uspio doći do vaše kuće – rekao je domaćici koja mu je otvorila vrata čim ga je ugledala u dvorištu.

Nakon što je ušao u toplu sobu i sjeo, žena reče:

– Velečasni, vama je doista pomogla Majka Božja. U pol noći probudilo me dijete vikom: ‘Majko, upali svjetlo! Lijepa Gospođa kaže da moraš upaliti svjetlo!’ Mislila sam da dijete sanja i umirila sam ga. Ali malo kasnije opet je zavikalo: ‘Moraš upaliti svjetlo!’ Odgovorila sam mu da samo sanja. Međutim, kada je treći put zavikalo isto, upalila sam svjetlo, samo da bih da umirila. Velečasni, to je svjetlo koje ste ugledali i pronašli put do naše kuće.”

Dragi moji, tko zna što bi se dogodilo sa svećenikom u noći, u nepoznatoj okolini, da se nije utekao zaštititi nebeske Majke i vidio svjetlo. Mnogima je to možda smiješno, ali ne i nama kršćanima, koji itekako vjerujemo u Boga, njegovu pomoć i pomoć stanovnika neba. Osobito nam je Majka Marija od velike pomoći dok prolazimo dolinom suza.

Marija je s nama u lijepim i sretnim trenucima. Ona je tu i u kušnjama. Kada smo u teškoćama, krizama, bolestima, žalosti, starosti, nerazumijevanju okoline, neimaštini, bez ikoga svojega, kada izgubljeni lutamo, obraćamo se Majci. Kao djeca trčimo joj u nebesko krilo da nas zaštiti, pomogne i utješi. U kolovozu i rujnu, o Velikoj i Maloj Gospi, organizirali bismo manja ili veća hodočašća u marijanska svetišta. Veselo bismo pošli još veselije došli. Znali smo da naš put ima smisla jer štovanjem Gospe slavimo Boga. Naše molitve i želje, zavjeti i obećanja bili su uslišani. Ako ne vidljivo, barem je dolazila snaga da se mogu podnijeti tegobe života.

Nažalost, ove godine ostali smo uskraćeni velikih slavlja i hodočašća u marijanska svetišta. Ali nismo ostali bez svojih crkava, oltara, kipova i slika. Uz mjere predostrožnosti, ipak nam se Isus smiješi sa svojom i našom Majkom. Najveće svetište, hram Božji, jest naše srce. Ako nekad i ne možemo do rukotvorenih hramova, uvijek nam ostaje srce u kojem slavimo Oca, Isusa i Duha Svetoga. Posebno mjesto u njemu ima naša Majka Marija.

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji *Zvonika*. Ujedinimo svoja srca u veliko svetište onoga koji nas je stvorio i čeka s ljubavlju nebeskoj domovini. Na tom putu neka nas štiti zagovor naše Majke Marije. Želim vam svako dobro. Bog vas blagoslovio i čuvao!

TKO JE STVORITELJ ovoga svijeta?

Tko je gospodar ovoga svijeta? Izgleda suvišnim postavljati takvo pitanje. Na prvi pogled to izgleda jasno svima. Ali, život nas demantira i budimo iskreni, ipak moramo priznati, nije tako. Vjernici, mi kršćani, znamo i vjerujemo da je stvoritelj svijeta Gospodin Bog! Tako učimo djecu i mlade na vjeronauku, a već u istoj školi, „službeno” tu istu djecu uče drugačije. Istina, gdje nije na vlasti komunizam, tamo se direktno ne negira Bog Stvoritelj svijeta i da ga on uzdržava, nego ga „zaobilaze”! Mjesto Gospodina Boga koristi se riječ „priroda”, te se divimo čudnovatoj prirodi. Divimo se bezbrojnim ribama u

stvoreno, a koje je sve stvorilo? Ako postoji takvo biće, onda je i ono svemoguće i duhovno kao i Bog. Onda je samo ime zamijenjeno. Jer sva bića koja postoje, bilo živa ili čisto materijalna, stvorena su. Ako sve to nema Stvoritelja, onda imamo „krčmu bez krčmara”! Drugim riječima, imamo stvoreni svijet bez Stvoritelja!

Vrhunac svih stvorenih bića na zemlji je čovjek. Tek je čovjek remek djelo Stvoritelja. Čovjek nadilazi sva bića na zemlji svojim duhom. Čovjek je sličan Bogu Stvoritelju. To mi vjernici znamo iz Biblije, gdje sam Bog kaže: *Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična,*

da bude Gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci – svoj zemlji i svim gmizavcima što puze po zemlji...

(Post 1, 26). Čovjekova sličnost Bogu nije po tijelu jer to nije čovjek, nego samo njegovo tijelo, već po duhu. Taj čovjekov duh stanuje u tijelu. Čovjek kao duh može slično kao Gospodin Bog: 1. misliti, 2. odlučivati i 3. sam prosuđivati svoja djela jer ima savjest. Čovjek je slobodno biće i on slobodno odlučuje o sebi. Zato je čovjek najuzvišenije biće ovoga svijeta.

Kod čovjeka je problem, čovjekov duh. Kako „priroda” koja je čisto materijalna može dati duha čovjeku, ako ga ona nema? *Nemo dat, quod non habet*, što znači: Ne može dati ono što nema. Sva su druga bića samo materijalna. Za njih je lakše. Materija može dati materiju. Na primjer, ptica može roditi pticu. Ali materija ne može roditi duh. Samo Duh može dati novi duh. U našem slučaju, samo Bog koji je Duh, može čovjeku dati dušu. Tako je čovjek sličan Bogu.

Ako ne prihvatimo svemogućeg

Stvoritelja, Boga, onda moramo prihvatiti da je to sve nastalo slučajno ili da je samo sebe stvorilo. A to razumnom biću nije prihvatljivo.

Već ovaj mali stvor „virus” s kojim se čovjek na cijeloj zemlji muči i traži cjepivo kako bi ga obustavio i vratio nas u normalan život, pokazuje čovjekovu ograničenost. Nije to ništa ponižavajuće jer mi to jesmo. Nismo Bog, nego Njegova divna stvorenja koja on ljubi i s kojima želi već na zemlji biti povezan, a u vječnosti zauvijek blažen.

Danas se umjesto Gospodina Boga koristi riječ „priroda” te se divimo čudnovatoj prirodi. Sve ovo je „priroda” pisana malim slovom. Nju vidimo i uživamo u njoj. Ona je materijalna i stvorena. Ali, da li postoji „Priroda” kao jedinstveno biće koje nije stvoreno, a koje je sve stvorilo? Ako postoji takvo biće, onda je i ono svemoguće i duhovno kao i Bog. /.../ Vrhunac svih stvorenih bića na zemlji je čovjek. Tek je čovjek remek djelo Stvoritelja. Samo Bog koji je Duh, može čovjeku dati dušu. Tako je čovjek sličan Bogu.

moru, pticama u zraku, biljkama i životinjama. Kroz medije to sve imamo prigodu vidjeti i uživati u njima. Gledamo čudnovate cvjetne parkove. Divimo se veličanstvenim planinskim perivojima, na koje se čovjek trudi stići i diviti se ogromnim prostranstvima i vidicima, vodopadima i jezerima koje do sada nitko nije ni vidio i uživao.

Sve je ovo „priroda” pisana malim slovom. Nju vidimo i uživamo u njoj. Ona je materijalna i stvorena. Ali, postoji li „Priroda” kao jedinstveno biće koje nije

Duhovna zvanja u župi Svih svetih u Čonoplji (II.)

Antun Probojčević rođen je u Čonoplji 13. siječnja 1882. godine. Bogoslovlje je studirao od 1901. do 1905. godine u Kalači. Za svećenika je zaređen 27. lipnja 1905. godine u Ostrogonu. Bio je kapelan u Aljmašu (Bácsalmás). Godine 1907. i 1908. bio je kapelan u Žablju. Godine 1908. bio je kapelan u subotičkoj župi svetoga Jurja. Naredne godine bio je upravitelj župe sv. Jurja u Subotici. Od 1909. do 1910. bio je upravitelj župe u Žablju. Godine 1910. postao je upravitelj župe u Gornjem Svetom Ivanu (Felsőszentiván kod Baje). Bio je somborski kapelan od 1911. do 1915. godine. Bio je kapelan u Santovu 1915. i 1916. godine. Od 1916. do 1918. godine bio je vojni kapelan. Te je godine proveo na ratištu. Od 1918. do 1926. bio je župnik u Šupljaku. Bio je sudac biskupijskog sudišta od 1923. do svoje smrti. Godine 1923. bio je i prisjednik konzistorijalnog stola. Umro je 16. rujna 1926. godine kao šupljački župnik. Pokopan je na Bajskom groblju u Subotici.

Marijan Beretić rođen je 1. veljače 1885. godine u Čonoplji. Gimnaziju je od 1895. do 1903. godine završio u Kalači. Bogoslovlje je studirao također u Kalači od 1903. do 1907. godine. Za svećenika je zaređen 1. srpnja 1907. godine, kad je postao kapelan u Aljmašu, a godine 1909. bio je kapelan u Kaćmaru. Godine 1910. bio je kapelan u Sonti, gdje je ostao do 1914. godine, kad je postao kapelan u Dušnoku. Od 1916. do 1919. godine bio je u Dušnoku na liječenju. Godine 1919. bio je kapelan u selu Miske. Godine 1920. bio je kapelan u Lemešu. Godine 1924. bio je kapelan u Monoštoru, a u veljači 1926. bio je somborski kapelan. Iste je godine 10. rujna postao upravitelj župe u Plavni. Umro je 24. travnja 1954. godine kao župnik u Plavni. Sahanjen je 26. travnja u Plavni.

Stjepan Vuković rođen je u Čonoplji 17. rujna 1892. godine. Gimnaziju je završio u Kalači 1904. do 1912. godine. Od 1912. do 1916. godine završio je u Kalači studij bogoslovlja, te je 4. lipnja 1916. godine zaređen za svećenika. Bio je kapelan u Aljmašu do 1917. godine, a godine 1917. bio je privremeni upravitelj župe u Gornjem Svetom Ivanu (Felsőszentiván), te je 1917. i 1918. godine obavljao službu vojnog kapelana. Godine 1918. postavljen je za kapelana u Monoštoru, gdje je ostao do 1919. godine, kad je postao somborski kapelan. U Somboru je ostao 1923. godine. Godine 1923. imenovan je gimnazijskim vjeroučiteljem u Somboru. Tu je službu obavljao do 1925. godine. Godine 1925. postao je kapelan u novosadskoj župi Imena Marijina. Od 1925. do 1946. godine kateheta je u gimnaziji i preparandiji u Novom Sadu. Od 1926. do 1927. bio je upravitelj župe sv. Elizabete u Novom Sadu. U Zagrebu je 24. lipnja 1930. godine promaknut za profesora vjeronauka.

Od 1927. do 1940. godine je u Novom Sadu obavljao dužnost upravitelja novosadske župe sv. Roka, a bio je i bolnički duhovnik. Bio je privremeni upravitelj župe Imena Marijina u Novom Sadu od 1944. do 1946. godine. Od 1946. do 1955. godine bio je kapelan u župi Imena Marijina u Novom Sadu. Godine 1955. postao je upravitelj, a 1956. župnik župe sv. Roka u Novom Sadu. Prigodom zlatnog svećeničkog jubileja godine 1960. odlikovan je naslovom začasnog konzultora. Godine 1966. je imenovan biskupskim delegatom na ispitima zrelosti u sjemeništu Paulinum. Umro je 1. rujna 1970. godine, kao župnik novosadske župe sv. Roka. Tamo je i sahanjen 2. rujna 1970. godine.

Lazar Beretić rođen je 4. siječnja 1915. godine u Bajmaku, ali je odrastao u Čonoplji. Od godine 1928. do 1936. završio je gimnaziju u Somboru i u Travniku od godine 1936. do 1941. studirao je bogoslovlje u Splitu i Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Kalači 15. lipnja 1941. godine. Kapelan je bio u Aljmašu i Žedniku od 1941. do 1943. godine, a 1943. godine u Molu. Od 1943. do 1945. bio je kapelan u Čikeriji (Csikéria selo kraj Tavankuta s druge strane granice). Od 1945. do 1946. bio je kapelan u Bajmaku. Godine 1946. i 1947. bio je kapelan u Monoštoru. Od 1947. do 1948. godine bio je upravitelj župe u Stanišiću. Godine 1948. bio je vikar subotičke vikarije Svete Marije. Od 1948. do 1954. bio je vikar u subotičkoj vikariji Sebešić (danas župa Mala Bosna). Od 7. srpnja 1954. do 7. rujna 1972. godine bio je upravitelj župe u Plavni. Toga dana pogođen je apopleksijom te je zbog bolesti smješten u svećenički dom Josephinum u Subotici. Mučen teškom bolešću u svećeničkom domu živio je do 11. srpnja 1972. godine, kad je umro. Po vlastitoj želji sahanjen je na groblju u Čonoplji. U pratnji brojnih svećenika sprovedne obrede je 12. srpnja 1976. godine vodio tadašnji subotički biskup Matija Zvekanović.

Marko Palić rođen je 1. listopada 1916. godine u Čonoplji. Gimnaziju je započeo u Somboru 1928. godine, a završio u Travniku 1936. godine. Prve dvije godine bogoslovlja je studirao u Splitu, a od 3. do 5. godine studirao je u Zagrebu, gdje je zaređen za svećenika 10. travnja 1941. godine, te je postao kapelan u Plavni. U Tavankutu je kapelanovao od 1941. do 1943. godine. Od 1943. do 1945. godine bio je kapelan u Bikiću (Bácsbokod). Iz Bikića je 1945. godine premješten za kapelana u Tavankut. Od 1945. do 1952. bio je službenik u Računarskom uredu Bačke apostolske administrature. Godine 1946. imenovan je za katehetu u subotičkoj muškoj gimnaziji. Od 20. lipnja 1952. do 12. ožujka 1958. godine bio je upravitelj župe u Sonti. Umro je u Subotici 12. ožujka 1958. godine, gdje je i sahanjen.

Crkva Imena Marijina u Novom Sadu (I.)

Na starim planovima grada Novog Sada iz 18. i 19. stoljeća vidi se osnova rimokatolička crkve u centru grada, na mjestu današnje crkve. Ta stara crkva u baroknom stilu izgrađena je u prvoj polovici 18. stoljeća. Bila je to jedna od crkava koje su nastale za vrijeme obnavljanja Kalačko-bačke nadbiskupije za vrijeme nadbiskupa Gábora Patachicha. Crkvu je osobno posvetio nadbiskup. Za vrijeme mađarske revolucije 1848–49. godine, crkva je gotovo uništena. Nakon toga je obnovljena, a sa starih fotografija vidi se kako je izgledala na koncu 19. stoljeća. Stara crkva srušena je 1892. godine, da bi se na njenom mjestu sagradila današnja nova crkva u neogotičkom stilu. Odluku o izgradnji nove crkve donijeli su Župa i Gradski magistrat. Članovi odbora za izgradnju nove monumentalne crkve bili su

neogotskom stilu. Dužina crkve je 52,50 metara, širina 21,70 metara, visina tornja je 72 metra. Sagrađena je na glavnom gradskom trgu, gdje je bio postavljen barokni kip Presvetog Trojstva. Preko puta crkve je istodobno sagrađena kuća magistrata.

Neogotika se na teritoriju Ugarske vrlo brzo rasprostranila nakon izgradnje kompleksa budimpeštanskog parlamenta i nakon obnove crkve sv. Matije (Mátyás templom) u budimskoj tvrđavi.

UKRATKO O NEOGOTSKOM STILU

Neogotika je naziv za jedan pravac unutar stilskog razdoblja historicizma, koji je okvirno trajao od prve trećine do kraja 19. stoljeća. Ukratko rečeno, neogotika je ponovno koristila gotičke elemente kod gradnje i opremanja potpuno novih objekata, a reflektirala se i na sve druge grane umjetnosti.

Neogotika se kao moda pojavila najprije u Engleskoj, kad je političar i pisac Horace Walpole preuredio svoju kuću Strawberry Hill na periferiji Londona u stilu gotičkog dvorca još koncem 18. stoljeća. Njegov primjer slijedio je arhitekt James Wyatt koji je podigao samostan Fonthill Abbey u Wiltshireu u istom duhu na početku 19. stoljeća. Ta moda, koja se početka širila na manje objekte, postala je opće prihvaćena te je tako podignuta i najpoznatija i najveća građevina Westminster'ska palača u Londonu za sjedište britanskog parlamenta 1840., koju su projektirali

Charles Barry i Augustus Pugin. Neogotička moda proširila se i po njemačkim zemljama, koje su gotiku ponovno otkrile kao svoj nacionalni stil, Skandinaviji, zemljama Beneluxa i Francuskoj, za koju je osobito bio zaslužan Eugène Viollet-le-Duc, veliki restaurator starih objekata. Interes za gotiku po britanskom otočju potakli su pisci romantizma, osobito Walter Scott, koji je obnovio zanimanje za srednji vijek i probudio nostalgiju za vlastitom boljom prošlošću. Veliki utjecaj izvršio je i John Ruskin, profesor povijesti umjetnosti na Oxfordu, veliki autoritet za estetiku viktorijanske Engleske. U to vrijeme Francuzi, Nijemci i Englezi sporili su se oko toga čiji je gotika stil i gdje je nastala, kada su Englezi gotiku zvali ranoengleski stil (Early English).

József Cocsek, Karl Lerer, György Molnár, Jakob Peklo i József Sauter. Glavni projektant crkve bio je György Molnár. Spomenuti projektant je u Novom Sadu bio poznat kao darovit i plodan autor. Njegov rad, njegov projekt je odradio besplatno za novosadsku župu. Župa je za taj njegov veliki i dobro uspjeti projekt zahvalila time što je u predvorju crkve postavila njegovu bistu isklesanu u mramoru. Gradnja crkve počela je 1893. godine. Novosadski graditelji Gusek i Lerer bili su zaduženi za realizaciju posla koji je Molnár projektirao. Godine 1894. već je podignut i toranj te na njega postavljen pozlaćeni križ visine 2,5 metara, težine 75 kg. Poslovi oko gradnje crkve dovršeni su 1895. godine.

Nova impozantna crkva Novog Sada sagrađena je u

Jesenska kampanja *Inicijative 40 dana za život*

Udruga *Želim živjeti* i *Inicijativa 40 dana za život* organizira molitveno bdjenje u trajanju od 40 dana za spas nerođenih. Bdjenje je u tijeku i trajat će do 1. studenog.

Kako organizatori navode, radi novonastale situacije i dobne strukture molitelja, ove godine molitveno bdjenje neće biti održano ispred bolnice u Subotici, nego u kapeli Radio Marije, radnim danima u terminu od 18.30 do 20 sati. Subotom u franjevačkoj crkvi pola sata prije večernje svete mise, a nedjeljom također pola sata prije jutarnje svete mise u 9 sati.

Bdjenje će se održavati i u Karmelićanskom samostanu u Somboru i ispred rodilišta *Betanija* u Novom Sadu, tako da ove godine u našoj zemlji imamo tri grada koja organizirano mole za spas nerođenih.

„Lira naiva 2020.” u Somboru

27. 9. 2020.

Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo *Ivan Antunović* priređuju u nedjelju, 27. rujna 2020. godine, osamnaesti po redu Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika pod nazivom *Lira naiva 2020*. Ovaj susret svake se godine odvija u drugom mjestu, a čast da bude domaćinom pjesnicima ove godine ima HKUD *Vladimir Nazor* u Somboru. Susret završava Pjesničkom večeri u 17 sati u prostorijama *Nazora* (Vijenac Radomira Putnika 26), kada će se predstaviti pjesnici i knjiga izabranih stihova „Kliktaj nebesa rumenih – Lira naiva 2020.”.

Proštenje u franjevačkoj crkvi u Subotici

29. 9. 2020.

Svetkovina sv. Mihaela, Gabrijela i Rafaela, arkanđela ujedno je i proštenje franjevačke crkve sv. Mihovila u Subotici. Raspored svetih misa bit će blagdanski: u 9 sati na hrvatskom, u 10 sati na mađarskom i u 18 sati dvojezično. Nakon svih misa toga dana bit će blagoslov mobitela, tableta i drugih modernih računalno-telekomunikacijskih uređaja.

Proslava blagdana sv. Franje Asiškog u franjevačkoj crkvi u Subotici

4. 10. 2020.

Nedjelja, 4. listopada u 7 i 9 sati na hrvatskom, i u 10.30 i 17.30 sati na mađarskom jeziku.

Sadržaj 310

5

Aktualno

Papa Franjo imenovao
mons. Slavka Večerina
subotičkim biskupom

14

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Potpisan sporazum za
postavljanje spomenika
biskupu Ivanu Antunoviću

26

Razgovor s preč. Árpádom Verebelyijem
„Bunar koji liječi bolove”

7

Tema

Štovanje *Blažene Djevice
Marije* u Subotičkoj biskupiji

25

Biblijski osvrti

Susret s Bogom na izvoru
vode

33

Pogled vjernika laika

EU projekti i Crkva –
kako skupa?

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godišće XXVI., broj 310
Rujan (septembar) 2020.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524
Dario Marton, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Ana Gaković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM”
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * Zvonik
- * NIU „Hrvatska riječ”
- * www.subotica.info
- * www.zupasvrokasubotica.com
- * www.pixabay.com

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

- * Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
- * Poštom: **1900 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 310-210508-62, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 00-708-0200533.2 NLB Banka A.D. Beograd
SWIFT: CONARS22
IBAN: RS35310007080200533294

ZVONIK NA IMENOVANJU NOVOG SUBOTIČKOG BISKUPA

Kulturni program povodom proslave spomendana biskupa Ivana Antunovića u Kalači

Održana skupština Katoličkog društva
„Ivan Antunović” i dodjela nagrada

Proštenje na Hrvatskom Majuru